



แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว  
ผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กนกวรรณ โพธิ์บุญรอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม  
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต  
ปีการศึกษา 2566

THE APPROACHES OF HEALTH TOURISM DEVELOPMENT TO SUPPORT  
THAI SENIOR TOURISTS OF PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

KANOKWAN PHOBOONROD

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree of  
Master of Arts Program in Tourism Management  
Faculty of Tourism and Hospitality,  
Dhurakij Pundit University  
Academic Year 2023



ใบรับรองวิทยานิพนธ์  
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต  
ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว  
ผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์  
เสนอโดย           นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด  
สาขาวิชา           การจัดการการท่องเที่ยว  
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา สว่างคง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

  
.....ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์)

  
.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา สว่างคง)

  
..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมรับรองแล้ว

  
..... คณบดีคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม  
(อาจารย์วิสุกานต์ วิศาลสวัสดิ์)

วันที่ 21 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566

|                   |  |
|-------------------|--|
| หัวข้อวิทยานิพนธ์ | แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ |
| ชื่อผู้เขียน      | กนกวรรณ โพธิ์บุญรอด  |
| อาจารย์ที่ปรึกษา  | ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา สว่างคง  |
| หลักสูตร          | ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยว)  |
| ปีการศึกษา        | 2566   |

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) และผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 380 กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่าการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ *ด้านสิ่งดึงดูดใจ* โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.17 ส่วนในด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.37 ถัดมาเป็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.25 ต่อมาด้านที่พัก โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.24 และด้านกิจกรรม โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 3.75 สุดท้ายจะเป็นด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.42

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรม โดยกลุ่มอายุ 80 ขึ้นไป มีความต้องการในด้านนี้มากกว่า กลุ่มอายุ 60-69 ส่วนในด้านด้านที่พัก โดยกลุ่มอายุ 60-69 มีความต้องการในด้านนี้มากกว่า กลุ่มอายุ 80 ขึ้นไป และด้านด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการของทั้ง 2 กลุ่มที่เท่ากัน

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจต้องคำนึงถึงสถานที่ ที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติเหมาะแก่การทำกิจกรรมเชิงสุขภาพ 2) ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงในเรื่องของความปลอดภัยในด้านขนส่งเป็นหลัก มันตรวจเช็คสภาพของรถขนส่งและต้องมีการตรวจเช็คในเรื่องของผู้ประกอบการที่ให้บริการ เพราะในบางครั้งการให้บริการที่ไม่มีความเป็นธรรมแก่กลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุ เช่น การ

คิดค่าบริการที่ไม่เป็นธรรม และมากไปกว่านั้นคือ ป้ายจราจรหรือป้ายบอกทางต่าง ๆ ต้องมีการพัฒนาและต้องมีในทุกที่ของถนน 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะคำนึงถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการหรือเดินทางไปยังท่องเที่ยวสถานที่นั้น ๆ 4) ด้านที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักจะต้องคำนึงถึงในเรื่องของการตกแต่งที่สวยงาม มีความสงบ เหมาะสมแก่การพักผ่อน มีการให้บริการในเรื่องของกิจกรรมด้านสุขภาพ เช่น บริการนวด บริการสปา บริการชาน้ำหรือแม้กระทั่งบริการที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสุขภาพทุกรูปแบบและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในสถานที่อีกด้วย 5) ด้านกิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุจะชอบกิจกรรมอะไรที่ไม่ฝืดเคือง กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวกลุ่ม 6) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของกลุ่มลูกค้าเป็นหลัก เช่น ความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวและมีความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่จะสามารถช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ได้และมีจำนวนที่เพียงพอต่อการดูแลสุขภาพความปลอดภัย มากไปกว่านั้นต้องมีความพร้อมในเรื่องของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องเข้ามาส่งเสริม เช่น ส่งเสริมในด้านของการให้บริการช่วยเหลือกลุ่มลูกค้า ในการรับส่งไปยังสถานที่บริการโรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็วและต้องมีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวว่า บริเวณไหนที่สามารถเข้าไปท่องเที่ยวได้และบริเวณไหนที่ไม่สามารถเข้าไปท่องเที่ยวได้

**คำสำคัญ :** การพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย

.....  
D.P.

|               |  |
|---------------|--|
| Thesis title  | THE APPROACHES OF HEALTH TOURISM DEVELOPMENT TO SUPPORT THAI SENIOR TOURISTS OF PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE |
| Author        | Kanokwan Phoboonrod  |
| Advisor       | Assistant Professor Dr.Kanlaya Swangkong   |
| Program       | Master of Arts (Tourism Management)  |
| Academic year | 2023   |

### ABSTRACT

A study of the approaches of health tourism development to support Thai senior tourists of Prachuap Khiri Khan Province had the objectives to: 1) examine the needs of Thai senior tourists regarding health tourism in Amphoe Mueang, Prachuap Khiri Khan Province 2) compare the needs of Thai senior tourists regarding health tourism in Amphoe Mueang, Prachuap Khiri Khan Province 3) examine the approaches of health tourism development to support Thai senior tourists of Prachuap Khiri Khan Province. This study was a mixed method, based on questionnaire and interview approaches. The samples were Thai senior tourists who visited Prachuap Khiri Khan Province with a total of 380 respondents and 5 interviewees. The study found that the needs of Thai senior tourists regarding health tourism in Amphoe Mueang, Prachuap Khiri Khan Province in regard to tourist attraction were rated at the high level (mean 4.17) while transportation & accessibility was rated at high level (mean 4.37), followed by facilities with high level (mean 4.25), accommodation with high level (mean 4.24), activities with high level (mean 3.75), and the services of tourism sites with high level (mean 4.42).

For the comparison of mean differences classified by age, it was found that tourists with the age of 80 years old required tourist attractions, transportation, facilities, and activities more than those with the age of 60-69 years old. For accommodation, tourists with the age of 60-69 years old required these destination attributes more than those with the age of 80 years old and older. For the services of tourism sites, these two groups had similar requirements.

1) Tourist attractions required places with beauty and natural environment that was appropriate for health-related activities. 2) Transportation and accessibility required safety as the main concern through the examination of vehicles and service providers because

sometimes the services were not fair for tourists, for example, inappropriate fares and the improvement of road signs. 3) For facilities, senior tourists would concern on the convenience of the services. 4) For accommodation, service providers should concern on the decoration, clam environment, relaxation, and the provision of health activities such as massage, spa, sauna, or health related services, all requiring customer safety. 5) For activities, senior tourists preferred soft activities or activities that support their health. 6) For services of tourism sites, it should concern customer safety such as the readiness of staff who were in charge of the sites and had knowledge of first aid to help senior tourists. There should be sufficient staff to guard the sites. In addition, the government sector should be ready to support or assist tourists in delivering them to hospitals promptly. There should be officers providing knowledge to tourists at tourism sites.

**Keyword :** Tourism development, Health tourism, Thai elderly tourists

.....  
Dus

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาให้ความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา สว่างคง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ การให้ความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ประสานงานที่เกี่ยวข้องที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ

ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามและคำถามต่าง ๆ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จ

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาการจัดการการท่องเที่ยวทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษากับข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาการดำเนินการศึกษาวิทยานิพนธ์

กนกวรรณ โพธิ์บุญรอด



สารบัญ

|   | หน้า |
|---|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....  | ง    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....   | ฉ    |
| กิตติกรรมประกาศ.....  | ช    |
| สารบัญ.....   | ณ    |
| สารบัญตาราง.....  | ญ    |
| สารบัญภาพ.....  | ฐ    |
| บทที่   |      |
| 1 บทนำ.....   | 1    |
| 1.1 บทนำ.....   | 1    |
| 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....   | 4    |
| 1.3 สมมติฐานการวิจัย.....   | 4    |
| 1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....  | 4    |
| 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....  | 5    |
| 1.6 นิยามศัพท์.....   | 5    |
| 1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....   | 6    |
| 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                                  | 7    |
| 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....                                 | 7    |
| 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ.....                       | 13   |
| 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....                                    | 20   |
| 2.4 บริบทการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....                           | 28   |
| 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....  | 34   |
| 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....   | 42   |
| 3.1 ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว..... | 42   |
| ผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัด          |      |
| ประจวบคีรีขันธ์   |      |
| 3.2 ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว..... | 45   |
| เชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์             |      |
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....   | 47   |
| 4.1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์.....   | 48   |

สารบัญ (ต่อ)

| บทที่  | หน้า |
|--|------|
| 4.2 ระดับความต้องการของ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบ.....<br>ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์   | 50   |
| 4.3 เปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับ.....<br>การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการ<br>ท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว | 55   |
| 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ.....<br>ด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A)   | 61   |
| 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ   | 72   |
| 5.1 สรุปผลการวิจัย.....  | 72   |
| 5.2 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย.....  | 78   |
| 5.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ....<br>ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์   | 82   |
| 5.4 ข้อเสนอแนะของงานวิจัยครั้งต่อไป.....   | 83   |
| บรรณานุกรม.....  | 84   |
| ภาคผนวก.....   | 91   |
| ก แบบสอบถาม.....   | 92   |
| ข แบบสัมภาษณ์.....   | 96   |
| ค หนังสือตอบรับการสัมภาษณ์.....  | 100  |
| ง ภาพสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....<br>เชิงสุขภาพ   | 106  |
| จ ภาพเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....  | 110  |
| ประวัติผู้เขียน.....   | 112  |

สารบัญตาราง

| ตารางที่ |   | หน้า |
|----------|---|------|
| 4.1      | แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนก ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา .....<br>ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาใน<br>การท่องเที่ยว                                    | 48   |
| 4.2      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์         | 50   |
| 4.3      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 51   |
| 4.4      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 51   |
| 4.5      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 52   |
| 4.6      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ด้านที่พัก                                   | 52   |
| 4.7      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ด้านกิจกรรม                                 | 53   |
| 4.8      | แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของ.....<br>นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ<br>ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 54   |
| 4.9      | แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย.....<br>กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>เพศ                                   | 55   |

สารบัญตาราง (ต่อ)

| ตารางที่  | หน้า |
|---|------|
| 4.10 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย.....<br>กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>อายุ                       | 56   |
| 4.11 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย.....<br>กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>ระดับการศึกษา              | 57   |
| 4.12 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย.....<br>กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว | 58   |
| 4.13 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย.....<br>กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว | 59   |
| 4.14 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย.....<br>กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม<br>ระยะเวลาในการท่องเที่ยว    | 60   |
| 4.15 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ.....   | 61   |

## สารบัญภาพ

| ภาพที่                      | หน้า |
|-----------------------------|------|
| 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... | 6    |

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 บทนำ

ประชากรโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 6,070.6 ล้านคน ในปี 2543 เป็น 7,851.4 ล้านคน ซึ่งในปี 2568 ประชากรผู้สูงอายุในทวีปเอเชียจะมีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2549) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของประชากรโลกดังกล่าว สืบเนื่องมาจากโครงสร้างประชากรโลกที่มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีสาเหตุมาจากกลุ่มประชากรที่เกิดในช่วง baby boom ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่ของโลกได้ก้าวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุนอกจากนี้ อัตราการเกิดของประชากรที่เพิ่มขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้มีผู้สูงอายุจำนวนเพิ่มขึ้น และกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุในที่สุด (วาริษฐ์ มัชฌิมบุรุษ, 2552) อีกประการหนึ่ง คือ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการทางการแพทย์ที่ล้ำสมัยทำให้นักชราสามารถบรรเทาอาการเจ็บป่วย และสามารถต่อสู้กับโรคภัยต่าง ๆ ทำให้อัตราการตายของประชากรน้อยลง จนปัจจุบันนี้หลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ (ปริญญา นาคปฐม และระชานนท์ ทวีผล, 2561) ปัจจุบันผู้สูงอายุกลายเป็นผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ ตลาดการท่องเที่ยวจำเป็นต้องรีบพัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะกลุ่ม รวมถึงเริ่มต้นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสูงวัยอย่างจริงจัง (Salika, 2022) โดยทั่วไปลักษณะของนักท่องเที่ยวสูงวัยจะให้ความสนใจกับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนเป็นหลัก เลือกกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับวัยของตน ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เน้นคุณภาพของการบริการ เช่น การดูแลสุขภาพ สันทนาการ เป็นต้น รวมถึงมีการวางแผนท่องเที่ยวอย่างรอบคอบต่อเรื่องอาหารการกิน พาหนะเดินทาง และโรงแรมที่พักเพื่อป้องกันเหตุไม่คาดฝันที่อาจกระทบแผนการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่มาของแหล่งรายได้อันดับต้น ๆ ของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดการลงทุนหลายภาคส่วน ซึ่งจะเห็นได้จากการเติบโตและขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขึ้นมากมาย ที่นับวันมีการขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ชิตวร ประดิษฐ์รอด, 2557) โดยตลาดท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ หรือ “Wellness Tourism” ของโลกมีแนวโน้มเติบโตสูงกว่าร้อยละ 20.9 ต่อปี จากมูลค่า 4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2563 เป็น 11 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2568 โดยมีแรงผลักดันหลักจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของโลกเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และวิถีชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด เร่งรีบและการแข่งขันสูง (ชุตินา มุสิกะเจริญ, 2566) จึงทำให้การเดินทางท่องเที่ยวนับเป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ได้รับความนิยมมากสำหรับคนทั้งโลก ผู้คนจึงเลือกการท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายสมองเพื่อฟื้นฟูร่างกายและจิตใจด้วยการเดินทางท่องเที่ยว (เขมลักษณ์ คุปศิตพันธ์ และปริญญา บรรจงมณี, 2563) ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่ในลำดับที่ 15 ของโลก และเป็นอันดับที่ 4 ของเอเชียแปซิฟิก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีเอกลักษณ์ที่สำคัญคือ นำภูมิปัญญา และศาสตร์ในการดูแลสุขภาพดั้งเดิมมาใช้เป็นส่วน

หนึ่งในการบริการทางสุขภาพ ส่งผลให้การบริการเชิงสุขภาพของไทย มีความหลากหลายและมีความโดดเด่น จนเป็นที่ยอมรับและรู้จักของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการดูแลสุขภาพองค์รวม การนวดไทย การทำสปา การฟื้นฟูจิตใจ และร่างกาย ตลอดจนการล้างพิษและการดูแลสุขภาพการกินตามธาตุเจ้าเรือน (ปิยะพงศ์ พัดชา และคณะ, 2563) สิ่งเหล่านี้ทำให้การบริการทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย มีบริบทเฉพาะที่สามารถรองรับความต้องการในทุกระดับ รวมถึงภาครัฐให้ความสำคัญของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวงเชิงสุขภาพ จึงส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยมีการใช้ศักยภาพความแข็งแกร่งด้านระบบบริการสุขภาพของประเทศดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเพื่อรับบริการจนสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ (ณารัตนา วีระกิจ และคณะ, 2562) และทำให้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลที่พยายามผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพแห่งเอเชีย ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาแผนงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยให้มีความได้เปรียบในการบริการด้านสุขภาพเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับในการบริการด้านสุขภาพจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ (อมรรักษ์ สวนชูผล, 2561)

การบริการทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยมีบริบทเฉพาะตัวที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในทุกระดับนับตั้งแต่ผู้ใช้บริการระดับคุณภาพที่มีกำลังซื้อสูงจนถึงผู้ใช้บริการในระดับทั่วไป ซึ่งจะรวมเอากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้เข้าไปในโปรแกรม การนำเที่ยวหรืออาจเป็นการบริการเสริมของที่พัก อาทิเช่น สปา รีสอร์ท เพื่อสุขภาพต่าง ๆ โดยในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อการดูแลสุขภาพเป็นหลักนั้น ยังไม่นิยมแพร่หลายซึ่งส่วนใหญ่จะผนวกกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านอื่นเข้าด้วยกันแต่มีการดูแลสุขภาพไปด้วย (กานดา ธีรานนท์, 2561) อาทิ ทัวร์แพทย์แผนไทย ทัวร์อาหารสมุนไพร ทัวร์เกษตรธรรมชาติ ทัวร์สมุนไพรชนบท ทัวร์น้ำพุร้อน อาบน้ำแร่ และทัวร์ฝึกสมาธิปฏิบัติธรรม เป็นต้น ในปี 2563 มีการลงนามบันทึกข้อตกลงฯ "การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นวดไทย สมุนไพรและกัญชาทางการแพทย์แผนไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นวดไทย สมุนไพรและกัญชาทางการแพทย์แผนไทยร่วมกันสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวเพื่อดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างถูกวิธีตามหลักวิชาการและมีมาตรฐาน โดยสนับสนุนการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ด้วยการเชื่อมโยงการรักษากับการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบโดยใช้วิถีพื้นฐาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาคเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีการรวบรวมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีความโดดเด่นในประเทศไทย (15 จังหวัด 24 แห่ง) โดยได้จัดจำแนกแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ (2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น และ (3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบผสมผสานและได้ศึกษาทุกภูมิภาคของประเทศไทย (สรรคันธ์ ต้นตือโฆษกุล และคณะ, 2563) ได้แก่ 1) ภาคเหนือ 3 จังหวัด (เชียงใหม่ ลำปาง และพิษณุโลก) 6 แห่ง เช่น จังหวัดเชียงราย เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อาหาร ผลิตภัณฑ์และมรดกภูมิปัญญา ทั้งการจำลองโฮงฮอมผญา โฮงยาหมอมือเมืองล้านนา ชมทะเลหมอก ชา กาแฟและชาติพันธุ์ จังหวัดพิษณุโลก เส้นทาง

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อสุขภาพ ชมตลาด 120 ปีวิถีชาววัง 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด (นครราชสีมา อุรธานีบุรีรัมย์ และ อุบลราชธานี) 6 แห่ง เช่น จังหวัดอุดรธานี เขียวท่องเที่ยวเลบัวแดง และ กิจกรรมนวด แช่เท้าด้วยดอกเกลือนครราชสีมา จ.สกลนคร เส้นทางกัญชาทางการแพทย์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ3) ภาคกลาง 5 จังหวัด (กรุงเทพฯ นครปฐม กาญจนบุรี สระบุรี และ ประจวบคีรีขันธ์) 6 แห่ง และ 4) ภาคใต้ 3 จังหวัด (กระบี่ ระนอง และภูเก็ต) 6 แห่ง เช่น จังหวัดสงขลา เส้นทางล่องทะเลสาบสงขลาากูหนึ่งเดียวในประเทศไทย ย้อนเวลาเมืองเก่าสงขลา 3 ยุคพหุวัฒนธรรม สาธิตการคว่ำขาใบขลุ่ย กับแหล่งท่องเที่ยวห้อยขาจิบชาใบขลุ่ย แหล่งปลากะพง 3 น้ำ ที่อร่อยที่สุด จังหวัดพัทลุง เส้นทางท่องเที่ยวกัญชาทางการแพทย์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชวนแช่น้ำแร่ นอกจากนี้แต่ละจังหวัดยังจัดเตรียมกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และมรดกภูมิปัญญาไทยของแต่ละภูมิภาค รวมถึงภูมิปัญญาพื้นบ้านจาก 4 ภาค เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับจังหวัด (ประอรพิต กัษรวิวัฒนา, 2563)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของภาคกลาง และมีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งในเรื่องของการดูแลสุขภาพร่างกาย อาหาร และการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี เพื่อเป็นการส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่เน้นความสุขที่คุ้มค่าที่สุด คือ การสร้างความเต็มให้ชีวิต เน้นความคุ้มค่า แสวงหาความสุขหลังจากการทำงานหนัก และมีความรู้สึกว่าการท่องเที่ยวคือการให้รางวัลกับชีวิต (เขมลลักษณ์ คุปคิตพันธ์ และ ปริญญา บรรจงมณี, 2563) ซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพด้านการบริการเชิงสุขภาพให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสุขทางกายและทางใจหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวอย่างหาดทราย ชายทะเลที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวพักผ่อนอย่างแท้จริง เนื่องด้วยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไปที่อำเภอหัวหิน ภายใต้ชื่อ “คีรีขันธ์สปา” ถือเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้ประชาชนเข้าถึงบริการศาสตร์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก การนวดหลัง ไหล่ และศีรษะ การประคบสมุนไพร การอบไอน้ำสมุนไพร การเผายาสมุนไพร ชัดผิว, ชัดหน้า นวดน้ำมันโรมา เป็นต้น (สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์, 2564) แต่ในอำเภออื่น ๆ รวมถึง อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่ได้มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นทางการและเป็นระบบ รวมถึงยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่โดดเด่นของอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนั้นจึงต้องศึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและส่งต่อข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษานโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาใช้ในการพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต่อไปในอนาคต



## 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวจึงแบ่งออกเป็น 2 วัตถุประสงค์ย่อยได้ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

## 1.3 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1: ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยมีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานที่ 2: องค์ประกอบของการท่องเที่ยว (6A) มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

## 1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ดำเนินการภายในขอบเขตการศึกษาในแต่ละด้าน แบ่งออกได้ทั้งหมด 4 ขอบเขตในการศึกษา ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตเวลาดังรายละเอียดต่อไปนี้

### 1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย ข้อเท็จจริงของผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้รวบรวม เรียบเรียงและสรุป ทฤษฎีรวมถึงแนวคิดต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ให้มากที่สุด โดยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ครอบคลุมเกี่ยวกับ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยงานวิจัยเรื่องนี้เป็นเชิงผสมผสาน (Mix Methods Research Design) ซึ่งได้แก่

การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการทำแบบสอบถาม ถาถามักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวกับความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และเป็นการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อวางแผนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### 1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตการศึกษาด้านประชากรศาสตร์ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 380 คน

2) กลุ่มงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

#### 1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### 1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 โดยเป็นระยะเวลาที่ครอบคลุมกระบวนการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การออกแบบเครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เพื่อประมวลผลการศึกษาในครั้งนี้

### 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย ประโยชน์ทางด้านวิชาการ และประโยชน์ทางการบริหารจัดการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.5.1 ทำให้ทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.5.2 ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและนำมาพัฒนาเป็นกลยุทธ์เพื่อวางแผนการท่องเที่ยวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

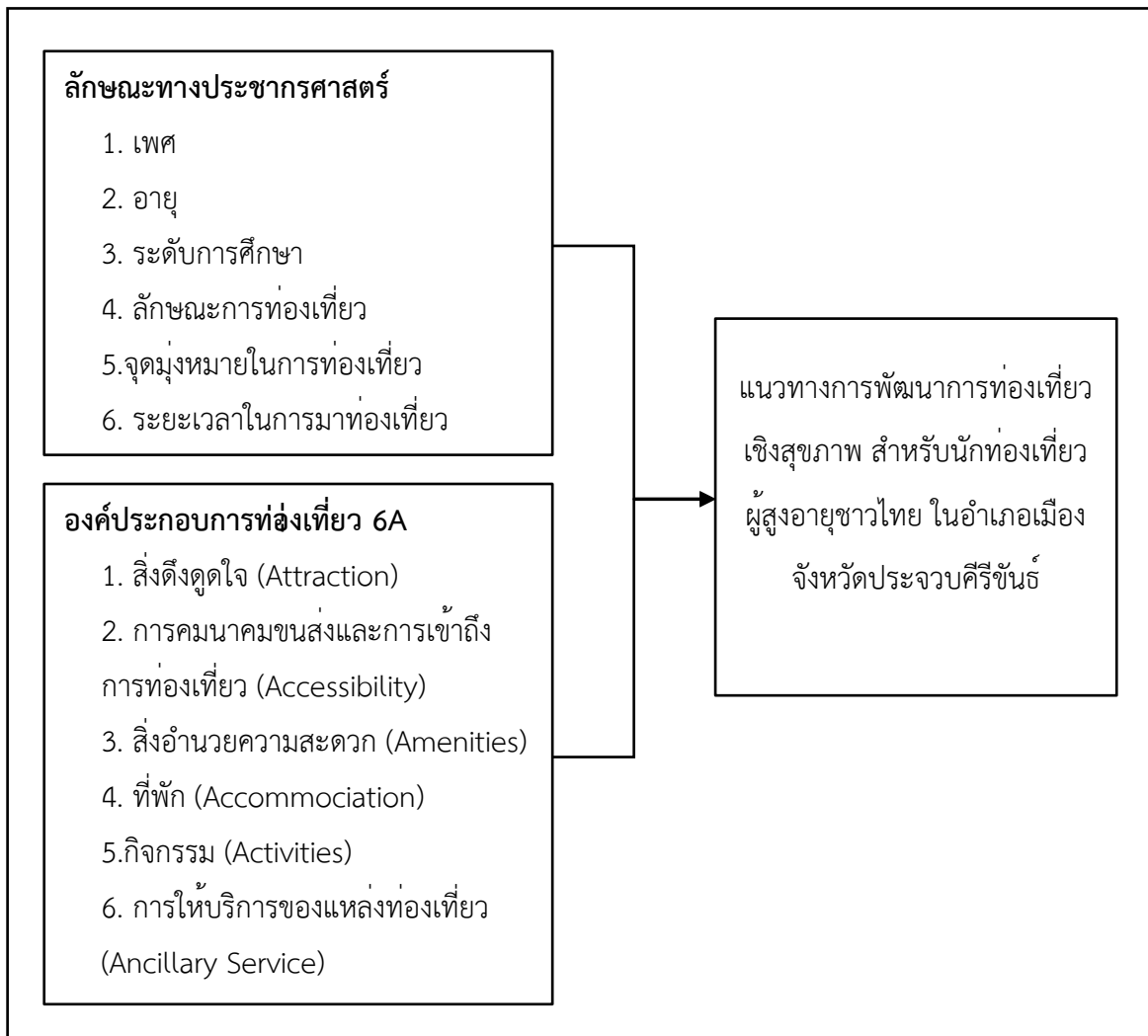
### 1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป เพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับประเทศ

1.6.2 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง หลักการที่ใช้ในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การพึ่งพาธรรมชาติ การมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ หรือใช้วิธีการดั้งเดิมในการรักษา สุขภาพ รวมถึงจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.6.3 นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีอายุหกสิบปีขึ้นไป หรืออยู่ในวัยเกษียณอายุที่เข้ามาท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

### 1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : พัฒนาจากการศึกษาและการวิจัยในครั้งนี้

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา เอกสารวิชาการ หรือข้อมูลข่าวสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาสาระทางวิชาการตาม ที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ โดยเป็นการกำหนดแนวทางและพื้นฐานในการศึกษา ผู้วิจัย จึงได้นำเสนอเนื้อหาโดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- 2.4 บริบทการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

##### 2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวคือกิจกรรมที่มนุษย์มีเมื่อความว่างเจิดจรัสของชีวิตและความต้องการที่จะสำรวจสถานที่ต่าง ๆ ภายในและนอกประเทศ การท่องเที่ยวมักเกิดขึ้นเพื่อพักผ่อนและพบปะผู้คนใหม่ ๆ หรือเพื่อศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากสถานที่ที่เราอาศัยประจำ การท่องเที่ยวสามารถเป็นประสบการณ์ที่น่าประทับใจและศรัทธาต่อความหลากหลายของโลก นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีบทบาทในการส่งเสริมเศรษฐกิจของพื้นที่ที่เราไปเยี่ยม โดยเป็นแหล่งรายได้สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่เราเยี่ยมชมชมการท่องเที่ยวยังมีผลกระทบบวกที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม และมนุษย์มักได้รับประโยชน์จากการติดต่อกับธรรมชาติและ การเข้าสัมพันธกับสถานที่ที่มีความสวยงาม การท่องเที่ยวยังสามารถส่งเสริมการเข้าใจและความเห็นในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของเราเอง การท่องเที่ยวช่วยสร้างสรรค์ความรู้และประสบการณ์ที่ยากจะหาได้ในหนังสือหรือในห้องเรียน นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีภาพลักษณ์ที่สำคัญต่อตัวบุคคล โดยเสริมสร้างความรู้สึกรักของความสุขสนาน และสร้างความทรงจำที่อันประทับใจ (United Nations World Tourism Organization, 2018) การท่องเที่ยวอาจมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละคนและสถานที่ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเดินป่า ล่องแก่ง หรือท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น การเยี่ยมชมวัด พิพิธภัณฑสถาน หรือเทศกาลท้องถิ่น มีลักษณะแตกต่างกันแต่ยังคงมีความสมหวังในการสร้างประสบการณ์ที่ไม่ลืมไม่อาจลืมในชีวิตของเรา

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและความสำคัญของความหลากหลายในโลก การท่องเที่ยวให้โอกาสในการเปิดกว้างประสบการณ์และมีค่าที่สำคัญในชีวิตของเรา การท่องเที่ยวนี้

สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นในความหลากหลายของโลกและมีผลกระทบบวกทั้งในด้านส่วนบุคคลและสังคม. โดยจะสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ (2553) ที่กล่าวถึงการท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือจากถิ่นที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นโดยทำเช่นนี้ด้วยความสมัครใจเป็นการเดินทางโดยไม่ต้องมีจุดประสงค์ทางอาชีพหรือการทำรายได้ เช่น การเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬา เช่น การแข่งขันกีฬาซีเกมส์หรือโอลิมปิก การเดินทางเพื่อการศึกษา หรือการเดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางธุรกิจ และการเดินทางเพื่อเยี่ยมเยือนญาติพี่น้องหรือเพื่อน รวมถึงการเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นที่นิยมในหลากหลายรูปแบบและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของผู้ท่องเที่ยวทั่วโลกได้ทำในการเดินทางของตนเอง และมีความหลากหลายในการเสนอแนะและวิธีการสนุกสนานของทุกคนตามที่พวกเขาชอบและสนุกสนานได้ ทั้งนี้งานวิจัยของ (จิตพร ประดิษฐ์รอด, 2557) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวทั่วไปมีความหมายในหลายแง่มุม ซึ่งรวมถึงการเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ในการสำรวจเมืองหรือธรรมชาติ การเยี่ยมชมผู้ในครอบครัวและเพื่อน การผ่อนคลายในวันหยุด รวมถึงการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ ทางการเมือง หรือกิจกรรมทางธุรกิจ และการเดินทางเพื่อศึกษาหรือวิจัยโดยใช้ระบบคมนาคมทุกชนิด

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่นับเป็นการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง และมีความหลากหลายในการเสพสิ่งต่าง ๆ ในระหว่างทางที่เราเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดปลายทาง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหลายประการที่สร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้นและเข้มข้นมากขึ้น นิตา ชัชกุล (2557) กล่าวว่า:

1. การเดินทาง: การเดินทางเป็นส่วนสำคัญในการท่องเที่ยว เพราะมันเป็นตัวชี้ทางที่นำเราจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดปลายทางที่เราต้องการสำรวจ วิธีชีวิตที่เราเลือกในการเดินทางและวิธีการเลือกทางเดินทาง (เช่น การขับรถ, การเดินเท้า, การเดินทางด้วยรถไฟหรือเครื่องบิน) มีผลต่อประสบการณ์ที่เราจะได้รับ
2. การพักผ่อน: การพักผ่อนเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยว เพราะมันให้โอกาสให้ร่างกายและจิตใจพักผ่อน นอกจากนี้ยังเสริมความรู้สึกของการออกพักจากความปกติของชีวิตประจำวัน การเลือกสถานที่พักผ่อน (เช่น โรงแรมหรือที่พักอื่น ๆ) และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ สถานที่นั้นสามารถมีผลกับประสบการณ์ที่ท่องเที่ยวจะพบ
3. การรับประทานอาหารนอกบ้าน: การสัมผัสกับอาหารและรสชาติท้องถิ่นเป็นประสบการณ์ที่สำคัญในการท่องเที่ยว เพราะอาหารเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสถานที่ที่เราไป เรามีโอกาสลิ้มลองรสชาติใหม่ ๆ และเริ่มสื่อสารกับคนท้องถิ่นผ่านอาหารที่ทาน การรับประทานอาหารนอกบ้านช่วยสร้างความรู้สึของการผจญภัยและสวัสดิภาพที่ไม่เหมือนที่เราคุ้นเคย

ดังนั้น การท่องเที่ยวไม่เพียงแต่การเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง แต่เป็นประสบการณ์ที่ประกอบด้วยการเดินทาง, การพักผ่อน, และการรับประทานอาหารนอกบ้านที่รวมกันสร้างความหลากหลายและเติบโตในประสบการณ์ที่ท่องเที่ยวของเรา

ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการวิจัยได้ดังนี้ การท่องเที่ยวคือการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งด้วยความสมัครใจ เพื่อผ่อนคลาย ความสนุกสนาน หรือการสัมมนาธุรกิจ โดยไม่ต้องมีจุดประสงค์ทางอาชีพหรือการทำรายได้ แต่อาจรวมถึงการเดินทางเพื่อศึกษา หรือเยี่ยมเยียนคนรัก และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมหรืออีกนัยหนึ่งคือการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ทำขึ้นเพื่อไปสัมผัสประสบการณ์และสิ่งสวยงามทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมใหม่ การท่องเที่ยวมักทำให้คนได้พบเจอสถานที่และบรรยากาศที่ต่างออกไปจากที่ธรรมดา และมุ่งเสนอโอกาสให้ผู้ท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ใหม่ ๆ และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในสถานที่ที่นักท่องเที่ยวไปด้วยการสนับสนุนธุรกิจท้องถิ่นและสร้างงานทำให้ชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเป็นทางเลือกในการพัฒนาความเข้มแข็งทางอารยธรรม การท่องเที่ยวในโลกยุคนี้ยังอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้น การท่องเที่ยวจะต้องสอดคล้องกับหลักการของการยึดไปพร้อมกับความรับผิดชอบต่อที่รักษาและป้องกันสิ่งแวดล้อมและวัตถุดิบทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยววัฒนธรรม การท่องเที่ยวอาชีพ การท่องเที่ยวแอดเวนเจอร์ และอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจและเป้าหมายของผู้ท่องเที่ยวแต่ละคน

### 2.1.2 การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

นิตา ชัชกุล (2550) (ค.ศ. 2007) กล่าวว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือกระบวนการที่เราจะกำลังพัฒนาหรือสร้างขึ้นแหล่งท่องเที่ยวที่เดิมอาจไม่น่าดึงดูดใจ เพื่อให้มันสามารถกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น กระบวนการนี้สำคัญต้องคำนึงถึงจุดสำคัญต่อไปนี้:

1. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรพิจารณาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ เช่น ป่า, ทิวทัศน์, ชายฝั่ง, ภูเขา, ทะเล, แม่น้ำ หรืออื่น ๆ ที่สร้างความสวยงามและน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว
2. ตำแหน่งที่ตั้ง: การเลือกตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญ เพราะตำแหน่งที่ดีสามารถทำให้การเข้าถึงและการเปิดตลาดท่องเที่ยวเป็นไปอย่างง่าย
3. ชื่อเสียง: ชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว สถานที่ที่มีชื่อเสียงที่ดีอาจจะมีโอกาสดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงแต่การสร้างสิ่งก่อสร้างใหม่ แต่ยังคงคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และการสร้างชื่อเสียงที่ดีสำหรับสถานที่ นี่เป็นกระบวนการซึ่งทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสร้างสรรค์และยั่งยืนในระยะยาว และสามารถมีผลกระทบบวกต่อการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วยในระยะยาว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้คาดคิดว่า การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักทางวิชาการไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการที่เน้นการปรับปรุงทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีปัญหาเพื่อให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเริ่มต้นจากการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่าอยู่แล้วให้มีความยาวนานและคู่ควรเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อประสิทธิภาพท่องเที่ยวที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนในกระบวนการพัฒนาทรัพยากร

ท่องเที่ยว ที่ประกอบด้วย การปรับปรุงส่วนที่มีข้อจำกัดและเพิ่มคุณค่าให้กับทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในระดับที่สูงขึ้นไปอีกด้วย การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักทางวิชาการ มีข้อสรุปดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือการทำให้พื้นที่ที่ไม่น่าสนใจกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญและดึงดูดนักท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ตำแหน่งที่ตั้ง และชื่อเสียงของสถานที่
2. การวางแผนการพัฒนาท่องเที่ยวต้องไม่เน้นเฉพาะการปรับปรุงทรัพยากรท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมเท่านั้น แต่ยังต้องเน้นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพดีให้ดีขึ้น
3. มีขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีดังนี้
  - 3.1) การจัดแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
  - 3.2) การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละเขตของทรัพยากรท่องเที่ยว
  - 3.3) การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, สิ่งแวดล้อม, และวัฒนธรรมเสริมในทรัพยากรท่องเที่ยว
  - 3.4) การประเมินความสามารถในการรองรับของแต่ละเขตพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยว
  - 3.5) การศึกษาผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
  - 3.6) การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการรู้
  - 3.7) การจัดหางบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพียงพอและการวางแผนร่วมกัน

### 2.1.3 ทฤษฎีองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6As

ทฤษฎีที่เสนอโดย Buhalis (2000) มององค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว โดยเน้นไปที่ 6 ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความต้องการและการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว และการตัดสินใจในกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยว ซึ่งมีชื่อเรียกว่า 6As ประกอบด้วยปัจจัยต่อไปนี้ แหล่งท่องเที่ยว (Attraction): สิ่งที่ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวนั้นน่าสนใจและมีความเป็นเลิศ เช่น ธรรมชาติ วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นต้น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility): ความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงความสามารถในการเดินทางไปยังสถานที่นั้น ๆ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities): บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก อาหาร การบริการขนส่ง เป็นต้น โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Packages): การนำเสนอแพคเกจท่องเที่ยวที่หลากหลายและทันสมัยที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities): กิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีคุณค่าที่สามารถน่านักท่องเที่ยวมาสัมผัสประสบการณ์ที่ดี บริการเสริม (Ancillary Services): บริการที่มีได้เป็นส่วนหลัก แต่เสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว เช่น การบริการซักรีด การเช่ารถ เป็นต้น โดยการพัฒนาองค์ประกอบท่องเที่ยวที่มีการปรับปรุงในแง่ของ 6 ปัจจัยที่

กล่าวถึง (6As) จึงเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีและเพิ่มศักยภาพของธุรกิจท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในสมัยปัจจุบันและอนาคต โดยที่แต่ละปัจจัยมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มคุณค่าและการดึงดูดนักท่องเที่ยวไปสู่สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์และการเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยวในระยะยาวด้วยการพัฒนาองค์ประกอบท่องเที่ยวอย่างครบวงจรและมีคุณภาพที่ดีสำหรับนักท่องเที่ยวที่กำลังมองหาประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีและทันสมัย

ทฤษฎีองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6As เป็นกรอบการคิดที่มีไว้สำหรับการวางแผนและดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวในลักษณะองค์ประกอบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่นักท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวเอง ซึ่งทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่

1. Attraction (ดึงดูด): ความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว องค์ประกอบนี้กล่าวถึงความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นเรื่องของธรรมชาติสภาพแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ หรือวัฒนธรรมที่น่าสนใจ คำถามคือว่าสถานที่นั้นมีสิ่งอะไรที่ทำให้มันน่าสนใจและนักท่องเที่ยวต้องการไปเยี่ยมชม

2. Accessibility (ความเข้าถึงได้): ความสามารถในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเน้นถึงการควบคุมขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว และการสร้างโครงสร้างการขนส่งที่สะดวกสบาย เช่น ถนน ทางรถไฟ สนามบิน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถมาถึงที่หมายได้อย่างสะดวก

3. Amenities (สิ่งอำนวยความสะดวก): ความสามารถในการให้บริการที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีสะดวกและประสิทธิภาพในการเข้าพักและใช้บริการที่สถานที่ท่องเที่ยวมี รวมถึงการให้บริการอาหาร การช้อปปิ้ง การท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว.

4. Accommodation (ที่พัก): องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับการมีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม ที่พักสามารถเป็นโรงแรม รีสอร์ท โฮสเทล หรือที่พักอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว.

5. Activities (กิจกรรม): ความสามารถในการให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจและเป็นประสบการณ์ สถานที่ท่องเที่ยวควรมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความสนใจของนักท่องเที่ยวทุกคน เช่น การดำน้ำ การปีนเขา การช้อปปิ้ง หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น.

6. Awareness (การรับรู้): ความสามารถในการสร้างการรับรู้และการตลาดสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวควรมีแผนการตลาดที่เหมาะสมและการสร้างความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งที่สถานที่นั้นมีให้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสุข

ทั้งนี้ยังมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาโดยยึดหลักองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในการเพิ่มประชากรท่องเที่ยวและสร้างรายได้ในท้องถิ่น โดย เขมลักษณ์ บรรจงมณี (2563); Pelasol (2012); ชลลดา มงคลวนิช และ ธัญญา จันทรแดง (2556) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยสรุปเป็นรายการดังนี้ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction): การท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เช่น ธรรมชาติสวยงาม ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ, ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น



เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมสถานที่นั้น เส้นทางคมนาคมและเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility): การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสะดวกและง่ายต่อการเดินทาง ระบบคมนาคมและการสื่อสารจะมีบทบาทสำคัญ ในการทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงสถานที่ได้โดยสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities): ความสะดวกสบายและบริการที่ดีในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร, ร้านสะดวกซื้อ, สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค เป็นปัจจัยที่สำคัญ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services): การบริหาร แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีระบบเป็นสำคัญ เพื่อให้มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการความปลอดภัย และการสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation): การมีที่พักในแหล่งท่องเที่ยวที่ หลากหลายให้ความเลือกมากมายแก่นักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม, บังกะโล, บ้านพัก ฯลฯ รวมไปถึงกิจกรรมการ ท่องเที่ยว (Activities): การมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรม ที่สนุกสนานและน่าจดจำ อาจเป็นกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมทางวันหยุด ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว (6As) ที่พ่วงในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญในการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีและเพิ่ม ความพึงพอใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว.

สรุปได้ว่า การประเมินความพร้อมด้านการท่องเที่ยว (6As) เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนแหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นี่คือ สรุปเนื้อหาของ 6As สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction): สิ่งดึงดูดใจเป็นหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว มายังสถานที่แห่งนั้น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวมีความสมดุลและหลากหลายต่าง ๆ เช่น ปราสาททาง ศาสนา สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ภูเขา หาด และธรรมชาติที่งดงาม เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility): ความสะดวกในการเดินทางถึงสถานที่มีบทแสดงสำคัญ เช่น ทางหลวง ทางรถไฟ สนามบิน และระบบขนส่งสาธารณะที่มีคุณภาพ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก สิ่ง อำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities): ความพร้อมทางพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของ หอพักสาธารณะ และบริการอื่น ๆ ที่ทำให้การท่องเที่ยวมีความสะดวกและ สนุกสนาน การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services): การบริหารแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัย สำคัญในการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบและประสิทธิภาพ เช่น การจัดทำทัวร์ บริการการแนะนำแหล่ง ท่องเที่ยว และการดูแลนักท่องเที่ยว ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations): การมีที่พักที่สะดวกสบาย และหลากหลายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม รีสอร์ท ที่พักราคาประหยัด และหลายประเภทของที่พักร อื่น ๆ และกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities): กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถทำในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การ ท่องเที่ยวทางศิลปะและวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬา การสัมผัสธรรมชาติ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้การเที่ยว สนุกสนานและที่สำคัญตอบสนองตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

การประเมินและพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและ น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระยะยาว **2.2 แนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ**

ปัจจุบันมีการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากมายและมีแนวโน้มในการเพิ่มขึ้นเติบโตอีกมาก ด้วยความต้องการจากผู้บริโภคที่เพิ่มมากขึ้น สถานที่เหล่านี้ได้ปรับกลยุทธ์ของตนให้ทันสมัย พัฒนาและนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือความสะดวกสบายของผู้ใช้บริการ (ศศิพงศ์ บุญยงค์, 2558) ผลที่เกิดขึ้นคือการให้ความสำคัญกับการรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สะท้อนผ่านกิจกรรมท่องเที่ยวเช่นการปลูกป่า ปล่อยปลา และการใช้ธรรมชาติในกิจกรรมบำบัด ซึ่งช่วยส่งเสริมพฤติกรรมกรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยว และเชื่อมโยงไปยังแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) อีกด้วย

### 2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) คือการท่องเที่ยวที่เน้นการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์หลากหลาย เช่น เรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่น, พักผ่อน, และการส่งเสริมสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้ช่วยผสมกิจกรรมด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ เช่น การออกกำลังกาย, การนวด, การบำบัดรักษา, การฝึกปฏิบัติสมาธิ, และการรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือการใช้พลังธรรมชาติในการบำบัดและส่งเสริมสุขภาพ และการนำความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวนี้กลับมาใช้ในชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถนำความรู้ด้านสุขภาพมาใช้ในการรักษาและส่งเสริมสุขภาพอีกด้วย โดยใช้บริการสปาและการแพทย์ทางเลือก เช่น การนวด, การบำบัดรักษาด้วยสมุนไพร, การนวดน้ำมัน, และการรับคำปรึกษาด้านสุขภาพ. นอกจากนี้, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังมีรายการท่องเที่ยวพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติที่มีเวลาให้ความสำคัญกับสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ การท่องเที่ยวนี้ช่วยปรับสภาพจิตใจและร่างกายให้สมดุล และเพิ่มพูนพลังกำลังให้สมบูรณ์แข็งแรง. ในทางเดียวกัน, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังสร้างโอกาสให้ผู้ท่องเที่ยวได้รับความรู้ด้านสุขภาพและจิตใจที่สามารถนำกลับมาใช้ในชีวิตประจำวัน รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจรวมถึงการเข้าพักในโรงแรมเฉพาะด้านที่มีบุคคลคุณภาพด้านสุขภาพ และการใช้แพ็คเกจบริการที่ครอบคลุมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ การดูแลสุขภาพ, โภชนาการเพื่อสุขภาพ, การผ่อนคลาย, การทำสมาธิและจิตใจ, และกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเติบโตเป็นกิจกรรมที่เน้นความสุขและการเพิ่มพูนผลความอยู่รอดในชีวิตประจำวันและเสริมสุขภาพให้ดีขึ้น ชินดา ทวีศรี (2551) โดยงานวิจัยของ ณาธิญา วีระกิจ และคณะ (2562) ได้กล่าวอีกว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือการเดินทางท่องเที่ยวจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งเพื่อรับการบำบัดรักษาจากสถานประกอบการด้านสุขภาพ เพื่อรับบริการตรวจสุขภาพ ทันทกกรรม ศัลยกรรมความงาม หรือเพื่อการฟื้นฟูร่างกายจากการเจ็บป่วย โดยการใช้บริการสปา (Spa) และการแพทย์ทางเลือก เช่น การนวดไทย การนวดน้ำมัน วารีบำบัด ส่งเสริมสุขภาพและความเบิกบานใจในชีวิตของนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่น่าสนใจและสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่นอกเหนือจากประสบการณ์ท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งมุ่งเน้นให้ร่างกายแข็งแรงและปรับปรุงสุขภาพอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เป็นสวรรค์สำหรับการผ่อนคลายและฟื้นฟูชีวิตช่วงการท่องเที่ยวด้วยวิธีนวด แก่สุขภาพ และผู้ที่มุ่งหาการปรับเปลี่ยนในรูปแบบที่ดีขึ้น

สำหรับร่างกายและจิตใจของพวกเขาในการท่องเที่ยวที่น่าจดจำและมีประโยชน์ในทุกด้านของสุขภาพและความเป็นอยู่ของเราทั้งหมด โดยประโยคนี้อ้างถึง "การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ" หรือ "Health & Wellness Tourism" ในปี 2561 และการนิยามของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี 2552 โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหมายถึงการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและการพักผ่อนหย่อนใจ โดยผนวกกิจกรรมด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ เช่นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ, การบำบัดรักษาฟื้นฟูสุขภาพ, การดูแลสุขภาพ, โภชนาการ, การผ่อนคลาย, การทำสมาธิ, และกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มุ่งหวังสุขภาพที่ดี อีกทั้งรวมถึงการเข้าพักในสถานที่พักอาศัยที่มีบริการดูแลสุขภาพที่ครอบคลุม และการใช้แพ็คเกจบริการที่ครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทั้งกายและจิตใจในการท่องเที่ยวชนิดนี้ (บุชนาฎ หมั่นจันทร์ และคณะ, 2561)

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือการสำรวจสถานที่ท่องเที่ยวที่งดงามในแง่ธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยการเดินทางเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนจิตใจ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้พลังธรรมชาติในการบำบัดและส่งเสริมสุขภาพร่างกาย เช่นการฟื้นฟูร่างกายหลังจากเจ็บป่วยหรือเพื่อเสริมสุขภาพร่างกาย โดยการใช้บริการสปา (Spa) และการแพทย์ทางเลือก เช่นการนวดไทย การนวดน้ำมัน และวารีบำบัด เพื่อส่งเสริมสุขภาพและความเบิกบานของร่างกายและจิตใจ (Wellness) ในที่สุด การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นโอกาสที่ช่วยให้ผู้เดินทางสามารถสรรคความสุขและการอัปเดตและริสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจในแคว้นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและเป็นธรรมชาติอย่างเต็มที่ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นประสบการณ์ที่บริสุทธิ์และทรงค่าที่ผสมรวมความพักผ่อนและการพักอาศัยในสภาพแวดล้อมที่มีความงดงามและสุขในทุกมิติของชีวิต

## 2.2.2 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

หากจะพูดถึงประเภทของการท่องเที่ยว ก็จะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลักของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามคำพูดของ ศศิพงษ์ บุญยงค์ (2558) คือดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism): ประเภทนี้เน้นการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวชอบและจากนั้นจัดเวลาส่วนหนึ่งเพื่อมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างถูกวิธีตามหลักวิชาการและมาตรฐาน เช่น การนวด, อบ, ประคบสมุนไพร, การบริการสุขภาพโบราณ (Aroma Therapy) และวารีบำบัด (Water Therapy) การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ช่วยส่งเสริมการผ่อนคลายของร่างกายของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดีและเพิ่มพูนพลังกำลังให้สมบูรณ์แข็งแรง และปรับความสมดุลของร่างกาย และการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism): ประเภทนี้เป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยแบ่งเวลาส่วนหนึ่งในช่วงการเที่ยวเพื่อรับบริการบำบัดรักษาสุขภาพ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐาน เช่นการตรวจร่างกาย, การรักษาโรคต่าง ๆ, การทำฟัน, การรักษาสุขภาพฟัน, การผ่าตัดเสริมความงาม, การผ่าตัดแปลงเพศ และอื่น ๆ การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพเป็นทางเลือกที่สำคัญสำหรับการรักษาฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยวในขณะที่เดินทางโดยเน้นการรักษาและการฟื้นฟูสุขภาพอย่างมีมาตรฐานและคุณภาพสูงระดับพยาบาลให้นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเช่นนี้ ทั้งนี้

งานวิจัยของ ฌาริญา วีระกิจ และคณะ (2562) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ ประเภทแรก คือ การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์: ประเภทนี้เน้นการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ นักท่องเที่ยวทำการเดินทางไปนอกประเทศเพื่อรับการบริการทางแพทย์ รักษาโรคหรือประเริมสุขภาพเป็นหลัก มีแรงจูงใจหลักหรือแรงจูงใจรองในการเดินทางนี้ และประเภทที่สอง คือ การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ: ประเภทนี้เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกาย, จิตใจ, จิตวิญญาณ, อารมณ์, สิ่งแวดล้อม และสังคม กิจกรรม เช่น สปาเพื่อสุขภาพ, โยคะ, การทำสมาธิ, การออกกำลังกาย, การรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ, และการตรวจสุขภาพเป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบนี้ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีวัตถุประสงค์และลักษณะที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการรักษาและฟื้นฟูสุขภาพหรือการส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวเป็นหลักคุณลักษณะของการท่องเที่ยวที่เลือกยังขึ้นอยู่กับความต้องการทางกายภาพ, จิตใจ, จิตวิญญาณ, อารมณ์, สิ่งแวดล้อม, และสังคมของนักท่องเที่ยวเอง โดยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามที่นักวิจัยนันทา สองหลวง (2561) ได้กล่าวคือ ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) การท่องเที่ยวประเภทนี้เน้นการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตทางวัฒนธรรม และเพื่อการพักผ่อนและหย่อนใจ และผู้ท่องเที่ยวทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างถูกหลักวิชาการและมีคุณภาพมาตรฐาน เช่น วารีบำบัด การนวด การอบ ประคบสมุนไพร การอาบน้ำแร่หรือน้ำพุร้อน การฝึกกายบริหารท่าฤๅษีดัดตน และการบริการอาหารและเครื่องดื่มที่เสริมสุขภาพ 2) การท่องเที่ยวเชิงบำบัด รักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) การท่องเที่ยวประเภทนี้เน้นการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตทางวัฒนธรรม และเพื่อการพักผ่อนและหย่อนใจ แต่ต่างจากการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพที่แยกเวลาไปทำกิจกรรมสุขภาพไปที่สถานที่เดิม, การท่องเที่ยวเชิงบำบัด รักษาสุขภาพนี้แบ่งเวลาไปรับบริการบำบัดรักษาสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐาน เช่น การตรวจร่างกาย การรักษาโรคต่าง ๆ การทำฟันและการรักษาสุขภาพฟัน การทำศัลยกรรมความงาม และการฟื้นฟูรักษาโรค โดยให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพและการฟื้นฟูสุขภาพของผู้ท่องเที่ยวเป็นหลัก

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการเดินทางที่เน้นการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของผู้เดินทาง โดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงฟิตเนส การท่องเที่ยวเน้นการออกกำลังกายและความเคลื่อนไหว เช่น การปีนเขา, การเดินป่า, การวิ่ง, การปั่นจักรยาน, หรือการทำกิจกรรมที่เน้นการออกกำลังกายในธรรมชาติ เป็นต้น การท่องเที่ยวสปาและสุขภาพ: การเข้าร่วมโรงแรมหรือสปาที่มีบริการดูแลสุขภาพ เช่น การได้รับการนวด, การทำโยคะ, การเข้าร่วมโปรแกรมลดน้ำหนัก, หรือการพักผ่อนในสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นเพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร: การสนใจในอาหารและรสชาติของอาหารท้องถิ่นที่สุดและการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารของท้องถิ่นที่เที่ยว การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ: การท่องเที่ยวที่เน้นการสร้างสรรค์และการพัฒนาจิตวิญญาณ อาจรวมถึงการฝึกสติปัญญา, การทำสิ่งที่ทำให้รู้สึกอารมณ์ดี, การท่องเที่ยวศาสนา, หรือการเข้าร่วมโครงการที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาจิตวิญญาณ การ

ท่องเที่ยวเชิงสมาธิ: การเดินทางเพื่อฝึกการสมาธิและความผ่อนคลาย อาจรวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำสมาธิและการเป็นมือตัด การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์: การเดินทางเพื่อรับการรักษาและดูแลสุขภาพ อาจรวมถึงการทำ การตรวจสุขภาพประจำ, การพักผ่อนหลังการผ่าตัด, หรือการรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นวิธีที่ดีในการรักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจในบรรยากาศที่สวยงามและสดชื่น และช่วยให้ผู้คนสามารถพักผ่อนและกลับมาทำงานหรือกิจกรรมประจำวันอย่างสมบูรณ์ขึ้นซึ่งส่งผลดีต่อสุขภาพรวมของทุกคน แต่อย่างไรก็ตาม ควรระวังในการเลือกทริปที่เหมาะสมสำหรับสุขภาพของตัวเองและปรึกษากับแพทย์หากมีปัญหาสุขภาพเฉพาะเจาะจงจะต้องเสมอ

### 2.2.3 รูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ

ในประเทศไทย การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Promotion Tourism) มีรูปแบบการจัดโปรแกรมการทัวร์ที่มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่แตกต่างหลากหลาย

1. ทัวร์แพทย์แผนไทยที่รวมถึงการเยี่ยมชมวัดโพธิ์ที่มีประวัติความเป็นมาที่มีชื่อเสียงเก่าแก่ โดยมีเรื่องราวของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของประเทศไทยในลักษณะหนึ่ง รองรับการบริหารและการบริหารจัดการนวดไทยแผนโบราณเพื่อการรักษาโรคและส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติวิธีการนวดไทยแผนโบราณจากผู้ที่มีความสามารถ และเปรียบเทียบวิธีการนวดแผนโบราณของประเทศไทยกับการนวดของประเทศอื่น ๆ ในโลก โดยสรุปคือการเรียนรู้และปฏิบัติการนวดไทยแผนโบราณเป็นหลัก เพื่อส่งเสริมสุขภาพและการรักษาโรค และที่เน้นถึงความมีค่าของวัดโพธิ์และประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของประเทศไทยในด้านนี้ด้วย

2. การทัวร์อาหารสมุนไพรที่คุณกล่าวถึงเป็นการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสมบูรณ์ทางด้านอาหารสมุนไพรและวัฒนธรรมไทยเสมอไป ภายในทัวร์นี้คุณจะได้พบกับประสบการณ์ที่หลากหลายและมีความคุ้มค่ามากมาย ดังนี้ การเยี่ยมชมศูนย์เกษตรสมุนไพร: คุณจะรู้จักพรรณพืชสมุนไพรที่สำคัญของไทย และสามารถรับรู้ถึงการเพาะปลูกและดูแลพืชสมุนไพรในสวนเกษตรที่นี่ สวนพฤกษศาสตร์สมุนไพร: คุณสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับพรรณพืชต่าง ๆ ของสมุนไพรที่มีในสวนพฤกษศาสตร์ และวิธีการใช้งานทางการแพทย์และอาหาร ความมหัศจรรย์แห่งภูมิปัญญาไทย: ทัวร์นี้ยังเน้นการสร้างสรรค์และเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยผ่านการสาธิตและการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในทางต่าง ๆ อาหารสมุนไพรไร้พิษ: คุณจะได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำอาหารสมุนไพรที่มีคุณค่าอาหารและประโยชน์สำหรับสุขภาพโดยไม่มีพิษหรือสารเสี่ยง เครื่องดื่มสมุนไพรที่มีประโยชน์: ทัวร์นี้จะช่วยให้คุณในการเรียนรู้วิธีการทำเครื่องดื่มสมุนไพรที่สามารถช่วยรักษาสุขภาพของคุณ การนวดแพทย์แผนไทยและอบสมุนไพร: คุณสามารถพบกับการนวดแผนไทยและการอบสมุนไพรที่มีประโยชน์ในการบำบัดรักษาโรคและบำรุงรักษาสุขภาพ การฝึกปฏิบัติสมาธิแนวพุทธศาสนา: คุณสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับปฏิบัติสมาธิแนวพุทธศาสนา และวิถีชีวิตทางศาสนาของคนไทย การฝึกโยคะ: ทัวร์นี้จะให้คุณโอกาสในการฝึกโยคะเพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจ การฝึกกายบริหารท่าฤๅษีตัดตน: คุณสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกกายบริหารและการดูแลร่างกายในแนวทางของพรรณพืช และการสาธิตกระบวนการผลิตอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร: ทัวร์นี้จะเชิญคุณมาชมการผลิตอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร

โดยตรง การท่องเที่ยวนี้จะทำให้คุณได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและอาหารสมุนไพรที่หลากหลายและน่าสนใจของไทย และยังสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและความมหัศจรรย์ของวัฒนธรรมไทยในทุก ๆ ด้านที่คุณกล่าวถึงไว้ในคำถามของคุณนี้

3. การทัวร์สมุนไพรชนบทเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้โอกาสให้กลุ่มชมรมสมาคมและผู้สนใจสมุนไพรได้เยี่ยมชมทัศนศึกษาการปฏิบัติงานของกลุ่มชมรมสมาคมที่กำลังทำงานเกี่ยวกับสมุนไพรในชนบทของจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์หลายอย่าง รวมถึงการสนับสนุนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเยี่ยมชมสวนสมุนไพรและพื้นที่ปลูกสมุนไพรในสถานที่จริง เข้าใจและเรียนรู้เรื่องราวและประสบการณ์ท้องถิ่นเกี่ยวกับสมุนไพรและการใช้งานในชนบทของจังหวัดต่าง ๆ ส่งเสริมการรักษาโรคและบำรุงร่างกาย ผู้เข้าร่วมทัวร์สมุนไพรจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสรรพคุณของสมุนไพรท้องถิ่นและวิธีใช้งานเพื่อรักษาโรคหรือบำรุงร่างกายในชนบท ซึ่งเป็นการแบ่งปันความรู้ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้ร่วมกิจกรรม การสร้างโอกาสในการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์: ผู้ร่วมทัวร์จะได้เรียนรู้จากหมอพื้นบ้านและชาวบ้านสมาชิกของกลุ่มชมรมหรือสมาคมสมุนไพร ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีในการสนทนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในชีวิตประจำวันของชนบทและการสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับสมุนไพรในชนบท: การทัวร์สมุนไพรชนบทช่วยสร้างความตระหนักและเสริมสร้างกลุ่มชมรมและสมาคมสมุนไพรในการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้งานสมุนไพรในชนบทของจังหวัดต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้นการทัวร์สมุนไพรชนบทเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรท้องถิ่นและมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสนับสนุนสุขภาพในชนบทของจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศ.

4. ทัวร์เกษตรธรรมชาติเป็นประเภทของทัวร์ที่เน้นการเรียนรู้และปฏิบัติทางการเกษตรธรรมชาติ โดยเน้นด้านการทำเกษตรอินทรีย์และการปลูกผักพื้นบ้านที่ปลอดภัยตามแนวพระราชดำริ และเพื่อเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยในการทำเกษตรที่ยั่งยืนโดยไม่ใช้ปุ๋ยหรือยาฆ่าแมลง รูปแบบทัวร์นี้มักมีลักษณะดังนี้การเยี่ยมชมแหล่งการทำเกษตรธรรมชาติ: นักท่องเที่ยวจะได้มีโอกาสเยี่ยมชมแหล่งการทำเกษตรธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริ เพื่อเรียนรู้เทคนิคและวิธีการเกษตรที่ยั่งยืนและอินทรีย์ การเรียนรู้การปลูกผักพื้นบ้าน: นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้วิธีการปลูกผักพื้นบ้านที่เหมาะสมสำหรับบริโภคและที่ปลอดภัย โดยมีโอกาสปฏิบัติตามกับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ การทัศนศึกษาและประสานงาน: นักท่องเที่ยวอาจมีโอกาสทัศนศึกษาและพบปะกับนักวิชาการพื้นบ้านและเกษตรกรไทยที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรที่ยั่งยืน นี่เป็นโอกาสที่ดีในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทัวร์เกษตรธรรมชาติเป็นโอกาสที่ดีในการเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรที่ยั่งยืนและวิธีการทำเกษตรที่อินทรีย์ในประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสในการเข้าใจภูมิปัญญาและวัฒนธรรมทางการเกษตรของประชาชนไทยที่มีประสบการณ์ทางดินและทางชีวิตในธรรมชาติของเขาเอง.

5. ขอนแก่นเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีแหล่งน้ำพุร้อนและบ่อน้ำแร่ที่น่าสนใจในประเทศไทย และยังมีท้องที่สวยงามและน่าสนใจในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยด้วยความหลากหลายทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม เมื่อคุณเข้าชมบ่อน้ำแร่และน้ำพุร้อนในจังหวัดขอนแก่น คุณสามารถเยี่ยมชมสถานที่

เช่น "สวนน้ำแร่ ประจักษ์ฟาร์ม" ที่มีบ่อน้ำแร่และสปาให้บริการ และอีกหลายแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีการบำบัดด้วยน้ำแร่ที่เป็นที่นิยมในพื้นที่นี้ หากต้องการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากการอาบน้ำแร่และน้ำพุร้อน คุณสามารถเดินทางไปสนุกกับธรรมชาติที่สวยงามใน "อุทยานแห่งชาติตอยตุ่ง" หรือ "อุทยานแห่งชาติภูสิงห์" ที่ตั้งในพื้นที่ใกล้เคียง ที่มีวิวสวยงามของภูเขา น้ำตก และธรรมชาติที่สมบูรณ์แบบที่ทำให้การเดินทางของคุณกลายเป็นประสบการณ์ที่สนุกและน่าจดจำ นอกจากขอนแก่น มีแหล่งน้ำพุร้อนและบ่อน้ำแร่ในจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศไทยด้วย เช่น "ประเทศไทยฮอตสปริงส์" ในระยองที่มีบ่อน้ำแร่และสปา และ "น้ำพุร้อนเชียงราย" ที่เชียงรายที่เป็นอีกที่เลือกที่ดีสำหรับการรับประทานแหล่งน้ำพุร้อนและการพักผ่อนที่สันคืดท่ามกลางธรรมชาติที่งดงามของภูเขาและภูเขา การท่องเที่ยวเพื่อบำบัดสุขภาพในแหล่งน้ำพุร้อนและอาบน้ำแร่ในประเทศไทยเป็นประสบการณ์ที่น่าทึ่งที่จะทำให้คุณสามารถสัมผัสกับการผ่อนคลายและสุขภาพที่ดีในสภาพแวดล้อมที่งดงามของธรรมชาติที่มีอยู่ทั่วประเทศนี้ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว การตรวจสอบข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับแหล่งน้ำพุร้อนและบ่อน้ำแร่ที่คุณสนใจไปเยี่ยมชม เช่น การตรวจสอบเว็บไซต์ทางการของแหล่งท่องเที่ยวหรือการติดต่อกับหน่วยงานท่องเที่ยวของสถานที่นั้น ๆ เป็นวิธีที่ดีที่จะทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและแน่นอนก่อนการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมแหล่งน้ำพุร้อนและบ่อน้ำแร่ในประเทศไทยได้อย่างมั่นใจในการวางแผนการเดินทางของคุณที่ตรงความคาดหวังและตรงตามสิ่งที่ต้องการในการพักผ่อนและบำบัดสุขภาพในสถานที่ท่องเที่ยวที่คุณเลือกไปเยี่ยมชมในประเทศไทยวันนี้

6. ทวีร์ฝึกสมาธิและบำเพ็ญภาวนาให้เข้ามวัดป่าที่อยู่ภายในธรรมชาติที่งดงามและสงบ การฝึกปฏิบัติสมาธิพุทธศาสนามีเป้าหมายในการสร้างความสงบและความสุขในจิตใจของผู้ที่เข้าร่วม โดยให้สภาพธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความสดชื่นและเงียบสงบเป็นพื้นที่ในการฝึกปฏิบัติทางสมาธิ นอกจากนี้ยังมีโอกาสในการนั่งวิปัสสนาและบำเพ็ญภาวนาในสถานที่ที่เตรียมไว้ในวัดป่าธรรมชาติ โดยมีการให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับวิธีการฝึกสมาธิที่ถูกต้องและมีประโยชน์ในการลดความเครียดในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเสริมการศึกษาเพื่อเรียนรู้ปรัชญาชีวิตและความมีจิตวิญญาณตะวันออก

7. ทวีร์หรือการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติแสนที่นิยมสำรวจและเพลิดเพลินในความงดงามของธรรมชาติ ผ่านการเดินทางเที่ยวในป่าหรือขี่จักรยานผ่านทางภูเขา เพื่อสัมผัสกับความหลากหลายของชีวภาพที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของอุทยานแห่งชาติและป่าธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่หลากหลายในสถานที่พัก เช่น โรงแรมและรีสอร์ท ซึ่งให้บริการสปาและอื่น ๆ ที่เสริมสุขภาพอย่างครบครันสำหรับผู้ท่องเที่ยวที่ต้องการรักษาสุขภาพและผ่อนคลายในระยะเวลาที่พักอาศัยของพวกเขา

เชมลักษณ์ คุปคิตพันธ์ และ ปริญญา บรรจงมณี (2563) ได้กล่าวว่ารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมุ่งหวังสู่การสร้างโอกาสให้กับนักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าสุขภาพและสิ่งแวดล้อมโดยรวมถึงการสร้างความเข้าใจในความสำคัญของการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง ประกอบด้วย การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็น: การส่งเสริมการลดการใช้ทรัพยากรและสิ่งของในการท่องเที่ยว เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยว การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ: การอนุรักษ์และประกอบกิจกรรมที่ส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติและวัฒนธรรม

ในพื้นที่ท่องเที่ยว การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว: การสร้างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ท่องเที่ยว การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น: การสร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมท้องถิ่นและได้สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น: การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวในการพัฒนาท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง: การสร้างพันธมิตรธุรกิจที่สนับสนุนการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การฝึกอบรมบุคลากร: การพัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่เชิงสุขภาพให้กับบุคลากรท้องถิ่นและผู้ประกอบการ ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว: การสื่อสารข้อมูลท่องเที่ยวที่เชิงสุขภาพเพื่อสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่ท่องเที่ยว การวิจัยและติดตามผล: การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการปรับปรุงตามความต้องการ

สรุปรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยดังนี้ คือ บริการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนสุขภาพและความพยายามในการรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยรวมเข้าในโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ หรือ "Health Promotion Tourism" ที่บริษัทท่องเที่ยวนำเสนอให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้แก่กิจกรรมการนวดแผนไทย ซึ่งเป็นวิธีการบำบัดและรักษาโรคที่มีรากฐานเป็นทางการแผนไทย วิธีการนี้มีลักษณะเริ่มต้นจากความพยายามในการบรรเทาอาการปวดเมื่อยและฟกช้ำ โดยใช้การสัมผัสจับต้องหรือกดบริเวณที่เจ็บเพื่อช่วยเหลือนตนเอง ในที่สุดมันกลายเป็นการนวดที่เริ่มจากการนวดตนเองไปสู่การนวดเพื่อช่วยเหลือบุคคลในครอบครัว และแพร่กระจายไปยังชุมชนให้กว้างขวางขึ้นโดยรวมด้วยอาจารย์นวดแผนไทยและผู้เชี่ยวชาญในสุขภาพที่สอนเทคนิคการนวดเชิงส่งเสริมสุขภาพนี้ให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น บริการนี้ช่วยส่งเสริมสุขภาพและเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเพื่อสัมผัสประสบการณ์ท่องเที่ยวและบำบัดรักษาสุขภาพตามวิถีไทย

#### 2.2.4 การพัฒนาและส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ในระยะเวลา 10 ปีตั้งแต่ พ.ศ. 2559 ถึง พ.ศ. 2568, ประเทศไทยมุ่งสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมที่จะทำให้เกิดเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือ Medical & Wellness Tourism ซึ่งเป็นก้าวที่มีการก้าวไปข้างหน้าอย่างมีผลต่ออนาคตของประเทศ โดยที่ความต้องการสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้ประกอบการในกลุ่มนี้เติบโตขึ้นเป็นร้อยละ 30 ซึ่งจะสร้างประสิทธิภาพให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและสุขภาพของประเทศไทยได้อย่างแน่นอน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นตลาดที่มีมูลค่าสูงมาก ประมาณ 1.6 ล้านล้านบาทและกำลังขยายตัวปีละเกือบ 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นโอกาสที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมเม็ดเงินเชิงสุขภาพให้ประเทศไทยเติบโตขึ้นและเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ จังหวัดระนองถือเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีความพร้อมในทรัพยากรทางธรรมชาติที่สามารถรองรับและสนับสนุนการบริการในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติตามยุทธศาสตร์ Wellness Tourismที่กำลังเดินทางอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นในปัจจุบันและในอนาคตของประเทศไทยโดยรวมโดยเฉพาะจังหวัดระนองและ



ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่นี้จะเป็นที่ยืนยันเพิ่มเติมว่าประเทศไทยกำลังก้าวที่สำคัญเพื่อเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคตที่ก้าวข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบันและอนาคตของโลกรวมการท่องเที่ยว Health & Wellness Tourism ที่กำลังเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบันและในอนาคตของโลกวงการท่องเที่ยว Health & Wellness Tourism ที่กำลังเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบันและในอนาคตของโลกวงการท่องเที่ยว Health & Wellness Tourism ที่กำลังเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบันและในอนาคตของโลกวงการท่องเที่ยว Health & Wellness Tourism ที่กำลังเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพในปัจจุบันและในอนาคตของโลก โดยประเทศไทยได้พัฒนาและส่งเสริมให้ประเทศเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยสามารถแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กิจกรรมแบบ Active เป็นกิจกรรมที่ต้องทำด้วยตัวเอง เช่น การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การทำโยคะ การทำสมาธิ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความพยายามและแรงงานของตนเองในการดำเนินกิจกรรมนี้
2. กิจกรรมแบบ Semi-Active เป็นกิจกรรมที่มีผู้ช่วยแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตัวเอง เช่น การเรียนนวด การเรียนทำอาหาร โภชนาบำบัด วาริบำบัด การบำบัดทางความรู้สึก และจิตใจ ในกิจกรรมนี้, มีการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้อาจารย์หรือผู้ช่วยเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง
3. กิจกรรมแบบ Passive เป็นกิจกรรมที่มีผู้อื่นเป็นผู้ทำให้ เช่น Body Care, Spa, Dental Care การนวด อบสมุนไพร ผิงเซ็ม ในกิจกรรมนี้, ผู้รับบริการไม่ต้องทำอะไรเองและมีผู้ให้บริการดูแลเตรียมพร้อมที่จะประทับใจผู้รับบริการให้สัมผัสประสบการณ์ทางร่างกายและจิตใจที่ผ่อนคลายและผ่อนคลาย อำนวยความสะดวก. การเลือกกิจกรรมแบบ Passive นี้อาจขึ้นอยู่กับความต้องการและการพิจารณาของผู้รับบริการและพื้นที่ที่ให้บริการเชิงสุขภาพนั้น มีจุดเด่นแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่

## 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

### 2.3.1 สถานการณ์ของผู้สูงอายุโลก

ตามรายงานของ United Nations Population Fund ปี 2012, สถานการณ์ของสังคมผู้สูงอายุในโลกมีการคาดการณ์ว่าในช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ถึง 2100 จะเป็นศตวรรษที่สังคมของผู้สูงอายุจะมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากโลกกำลังเข้าสู่สังคมที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการแพทย์ในแต่ละพื้นที่ ในอดีต 20 ปีที่ผ่านมา, โลกมีประชากรรวมทั้งหมดประมาณ 5,735 ล้านคน และมีประชากรที่อายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 500 ล้านคน ซึ่งเทียบเท่ากับร้อยละ 9 ของประชากรโลก โดยอนันต์ อนันตกุล (Anant Anantakul) ได้รายงานข้อมูลนี้ในปีดังกล่าว

โดยในปี พ.ศ. 2558, โครงสร้างประชากรโลกได้เริ่มเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีประชากรทั้งโลกประมาณ 7,349 ล้านคน และผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นอย่างมากถึง 901 ล้านคน หรือร้อยละ

12.3 ของประชากรทั้งโลก นั้นหมายถึงโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างชัดเจน ในปี พ.ศ. 2573 ประชากรผู้สูงอายุโลกก็ยิ่งเพิ่มขึ้นมากขึ้นเป็น 1,402 ล้านคน หรือร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งโลก, แสดงให้เห็นถึงการเติบโตของสังคมผู้สูงอายุอย่างก้าวกระโดด ย้อนไปในปี พ.ศ. 2593, โครงการคาดการณ์ว่าประชากรผู้สูงอายุโลกจะเพิ่มขึ้นอีกมากถึง 2,092 ล้านคน หรือร้อยละ 21.5 ของประชากรทั้งโลก. นั้นหมายถึงในอีก 32 ปีข้างหน้า, โลกจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ตามรายงานจากสหประชาชาติ แยกตามทวีป, ยุโรปมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดในโลกคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งทวีป, และทองจากมา ทวีปอเมริกาเหนือและทวีปเอเชียเนี่ยก็มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น. ทวีปเอเชียเป็นทวีปที่มีประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดในโลกคิดเป็นร้อยละ 12 ของประชากรทั้งทวีป, ทางประเทศญี่ปุ่นเป็นที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงสุดในเอเชีย, โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับร้อยละ 33.1 ของประชากรทั้งประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37.3 ในปี พ.ศ. 2573 ประเทศเกาหลีใต้ก็มีการเพิ่มสัดส่วนผู้สูงอายุ, โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับร้อยละ 18.5 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.4 ในปี พ.ศ. 2573. สิงคโปร์ก็มีการเพิ่มสัดส่วนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับร้อยละ 17.9 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.7 ในปี พ.ศ. 2573 ทวีปเอเชียมีประเทศไทยที่ถือเป็นอันดับ 4 ของทวีปเอเชีย, โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2558 เท่ากับร้อยละ 15.8 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 26.9 ในอีก 15 ปีข้างหน้า. ประเทศจีนและอินเดีย, 2 ประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลก, ก็เห็นการเพิ่มสูงขึ้นของสัดส่วนผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2558, 15.2 และ 8.9 ตามลำดับ, และจะเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 25.3 และ 12.5 ในปี พ.ศ. 2573. นั้นหมายถึงในไม่เกิน 15 ปีข้างหน้า, ประเทศจีนจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์, ขณะที่ประเทศอินเดียก็จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเดียวกันตามรายงานจากสหประชาชาติ

### 2.3.2 ความหมายของผู้สูงอายุ

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (2564) มีการให้ความหมาย ผู้สูงอายุ ไว้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ผู้สูงอายุคือ กลุ่มคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือ 65 ปีขึ้นไป (มักจะมี ความแตกต่างในนิยามตามประเทศและหน่วยงาน) ซึ่งมีลักษณะทางสังคมและสภาพร่างกายที่แตกต่างจากกลุ่มอายุอื่น ๆ ในสังคม ผู้สูงอายุมีประสบการณ์ชีวิตและความรู้ที่สะสมมาเป็นเวลานาน ซึ่งทำให้พวกเขามีบทบาทสำคัญในสังคมในการแบ่งปันประสบการณ์และความรู้ พวกเขาส่งผลให้สังคมมีความหลากหลายและสร้างสรรค์ และใช้ประสบการณ์ชีวิตเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และความเข้าใจในรุ่นอื่น ๆ ในสังคม เพื่อเสริมสร้างคุณค่าและความเป็นมนุษย์ในทุกวัย ผู้สูงอายุมีความสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีสิ่งมีค่าที่สามารถให้กับรุ่นหนุ่ม ๆ และรุ่นหล่น ๆ ในสังคมด้วยประสบการณ์และประวัติชีวิตที่นำมาบริบท ผู้สูงอายุคือทรัพยากรที่มีค่าสำหรับสังคม และควรได้รับความเคารพและการดูแลเพื่อให้พวกเขาสามารถสอบถามสวรรค์ในชีวิตหลังเกษียณอายุ และใช้ประสบการณ์ที่สามารถประโยชน์กับคนอื่นในสังคมและส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือในสังคมอย่างยั่งยืน (World Health Organization, 2015; United Nations, 2019) ทั้งนี้ งานวิจัยของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (2555) ได้กำหนดความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็นสามส่วนหลัก ดังนี้ ผู้สูงอายุ หมายถึง การเอาอายุเป็นหลักในการเรียก ในที่นี้คือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้หลักสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้ คนชรา หมายถึง การเอาลักษณะทางกายภาพเป็น

หลักในการเรียก คือผู้ที่มีลักษณะทางกายภาพที่ตรงตามความเป็นผู้สูงอายุ และมีลักษณะทางกายภาพที่แสดงให้เห็นถึงความแก่ของอวัยวะหรือร่างกายที่คล้ายกับคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้อาวุโส หมายถึง การเอาสถานภาพทางราชการเป็นหลักในการเรียก คือผู้ที่มีสถานภาพทางราชการที่แก่กว่าหรือเก่กว่า ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า 60 ปี แต่มีสถานภาพทางราชการที่แสดงถึงความเป็นผู้สูงอายุอย่างน้อย ดังนั้น คำว่า "ผู้สูงอายุ" มีความหมายที่มีส่วนประกอบของอายุ ลักษณะทางกายภาพ และสถานภาพทางราชการที่ทำให้บ่งบอกถึงกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับคำนี้ในบทความนั้น ธนันท์รัช วัชรารธร และคณะ (2560) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับการกำหนดช่วงวัยสูงอายุและการนิยามวัยที่สามและวัยที่สี่ที่มีความหมายที่แตกต่างในมิติทางสังคมและสุขภาพของบุคคล ในประเทศไทย, มาตรฐานสำหรับการกำหนดวัยสูงอายุอาจแตกต่างจากสถานที่อื่น ๆ และมีความแตกต่างในมิติทางสังคมและสุขภาพของบุคคลอาจเป็นที่ยอมรับ การใช้ "อายุตามปฏิทิน" หมายถึงการนับวันที่ผ่านไปจากวันเกิดของบุคคลเพื่อกำหนดวัยของพวกเขา การกำหนดช่วงวัยสูงอายุ แอนโทนีกล่าวว่าการใช้ "อายุตามปฏิทิน" มักถูกนำมาใช้เพื่อกำหนดช่วงวัยสูงอายุ หรือการเข้าสู่ความสูงอายุของกลุ่มประชากร โดยปกติอายุที่กำหนดจะเป็นเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปในพื้นที่ต่าง ๆ และสามารถใช้ในการวิเคราะห์สุขภาพ, คุณภาพชีวิต, และบทบาททางสังคมของกลุ่มประชากรที่สูงอายุ วัยที่สามและวัยที่สี่ ธนันท์รัช วัชรารธร และคณะ (2560) กล่าวว่าในมิติทางสังคม, วัยที่สามอาจถือเป็นช่วงวัยของโอกาสใหม่ ๆ ในชีวิตของบุคคล โดยที่พวกเขาไม่มีความเป็นอิสระจากภาระการงานและครอบครัว ธนันท์รัช วัชรารธร และคณะ (2560) ได้กล่าวว่าในขณะที่วัยที่สี่อาจถือเป็นช่วงวัยที่สุขภาพเริ่มเป็นปัญหามากขึ้น และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาจถดถอย. นี่คือนักที่บุคคลมีความสามารถในการพึ่งพิงตนเองลดลงและอาจต้องการการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น สรุปได้ว่าการกำหนดวัยสูงอายุและการนิยามวัยที่สามและวัยที่สี่สามารถมีความหมายที่แตกต่างไปตามมุมมองทางสังคมและสุขภาพ และ มักถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์สถานะของกลุ่มประชากรที่สูงอายุในสังคมและสุขภาพของบุคคล การใช้ "อายุตามปฏิทิน" เป็นเกณฑ์ในการกำหนดช่วงของวัยสูงอายุหรือการเข้าสู่ความสูงอายุของกลุ่มประชากรนั้นเป็นกระบวนการที่ไม่เพียงแต่ใช้หลักตามปฏิทินปีเป็นหลักเพื่อกำหนดความแก่ของบุคคล แต่ยังรวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและบทบาททางสังคมของบุคคลด้วย แม้ว่าอายุตามปฏิทินจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญ แต่มันยังคงควรพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของบุคคลในช่วงวัยสูงอายุนี้ด้วย อาจมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น สุขภาพร่างกายและจิตใจ, การเจริญเติบโตทางร่างกาย, สภาพสุขภาพที่เรื้อรัง, และความเคลื่อนไหวทางท่าทางที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในวัยสูงอายุด้วย ดังนั้น การใช้อายุตามปฏิทินในการพิจารณาความสูงอายุกว่คำนึงถึงมิติทางด้านสุขภาพคุณภาพชีวิต, และบทบาททางสังคมของบุคคลอย่างรอบด้านเพื่อให้เข้าใจความสำคัญและความซับซ้อนของสถานะวัยสูงอายุในสังคมในปัจจุบันได้อย่างถูกต้องและ ล้าลึก อายุทางสังคมของวัยสูงอายุครอบคลุมช่วงวัยที่สามและช่วงวัยที่สี่ของชีวิตบุคคลแต่ละคน โดยช่วงวัยที่สาม หมายถึงช่วงวัยที่เป็นเวลาของโอกาสใหม่ และสิทธิในชีวิตที่กว้างขึ้น นี่คือนักช่วงเวลาที่คุณคนมักพบโอกาสในการสร้างฝันและแต่งทางสู่ความเป็นอิสระจากภาระงานที่เคยมีและภาระการดูแลครอบครัวที่เคยเป็นหน้าที่ในช่วงวัยก่อนหน้านี้ นี่เป็นช่วงวัยที่สามที่บุคคลมักมองหาโอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ การพัฒนาความสามารถในงานอื่น ๆ ที่อาจมีความชำนาญ

และต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ โดยทั่วไปแล้ว ช่วงวัยที่สามเป็นช่วงเวลาที่เป็อนิสระและริเริ่มสร้างฐานรากสำหรับช่วงวัยที่สี่ แต่ในขณะที่ ช่วงวัยที่สี่ หมายถึงช่วงวัยที่สุขภาพเริ่มเป็นปัญหามากขึ้น ในช่วงนี้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาจเริ่มถดถอย บุคคลอาจพบว่าต้องเริ่มปรับตัวในการแต่งตัว, การใช้เวลา, และการใช้ความสามารถที่ยังคงอยู่ให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลง ความสามารถในการทำกิจกรรมทางร่างกายและจิตใจอาจเริ่มลดลง และบุคคลอาจมีการสูญเสียความสามารถในการพึ่งพิงตนเอง มีความจำเป็นในการต้องการการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน. ในช่วงนี้การพัฒนาแผนการดูแลสุขภาพและการรักษาสุขภาพกลายเป็นเรื่องสำคัญ การสร้างสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์และสนับสนุนกันระหว่างครอบครัวและมิตรสหายก็มีบทบาทที่สำคัญในช่วงวัยที่สี่นี้ ดังนั้น อายุทางสังคมของวัยสูงอายุไม่ได้หมายถึงการตัดอายุออกจากมิติทางสังคมและสุขภาพ แต่เป็นกล่าวถึงขอบข่ายทั้งทางทศนิยมและกายภาพที่มีผลต่อความสำคัญและความทันสมัยของชีวิตบุคคลในช่วงวัยสูงอายุนี้ การเข้าใจและพิจารณาทั้งสิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสนับสนุนและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนสูงอายุให้มีความเป็นอิสระ, มีคุณภาพ, และมีความสุขในชีวิตที่ค่อนข้างยาวนานในยุคปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุหมายถึงบุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่การกำหนดอายุเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอในการกำหนดว่าใครถือว่าเป็นผู้สูงอายุ อายุตามปฏิทินเป็นหลักการที่สามารถใช้ในการหาค่าเฉลี่ยอายุของกลุ่มประชากร แต่มิติอื่น ๆ ยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดผู้สูงอายุด้วย อย่างเช่น มิติทางด้านสุขภาพ สุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดผู้สูงอายุ เนื่องจากความสามารถในการดูแลตนเองและความเป็นอิสระในชีวิตประจำวันขึ้นอยู่กับสุขภาพที่ดี. บุคคลที่มีสุขภาพดีในวัยสูงอายุมักมีโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า คุณภาพชีวิต ปัจจัยอื่นที่สำคัญคือคุณภาพชีวิต เรื่องเช่น การมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์, การเกี่ยวข้องกับครอบครัวและสังคม, และความพึงพอใจในชีวิต มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ มิติทางสังคม การมีบทบาททางสังคมในชุมชน, ครอบครัว, และสังคมมักมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ความเชื่อมโยงและการรับรองจากสังคมมีผลในความพลัดพลัดของพวกเขา การพิจารณาทั้งมิติทางสุขภาพ, คุณภาพชีวิต, และบทบาททางสังคมนี้เป็นสิ่งสำคัญในการเข้าใจและกำหนดผู้สูงอายุ โดยอาศัยอายุตามปฏิทินและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถช่วยให้สังคมและระบบดูแลสุขภาพผู้สูงอายุให้เหมาะสมและมีการสนับสนุนที่เหมาะสมตามความต้องการของกลุ่มนี้

### 2.3.3 การแบ่งช่วงวัยของผู้สูงอายุ

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2549) ได้อธิบายว่านักชราวิทยามีการแบ่งวัยของผู้สูงอายุออกเป็น 4 ช่วงวัย ได้แก่

ช่วงที่ 1: ช่วงอายุ 60-69 ปี หรือเรียกว่าช่วงที่ยังไม่ค่อนแก่ ในช่วงวัยนี้, ผู้สูงอายุต้องประสบภาวะวิกฤตจากความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน มากมายปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของพวกเขา เช่น การเกษียณอายุ, การสูญเสียคู่สมรส, การสูญเสียเพื่อนท่านที่มีผลกับทางจิตใจและสังคม อย่างไรก็ตาม, สภาพร่างกายของช่วงวัยนี้ยังคงแข็งแรงอยู่ อาจที่จะยังคงทำกิจกรรมที่ต้องการความแข็งแรงอยู่, แต่เราไม่สามารถติดตามกันได้เสมอ ผู้สูงอายุในช่วงนี้อาจต้องอาศัยการพึ่งพิงจากผู้อื่นบ้างในบางกรณี และมีการปรับตัวเพื่อเข้า

ร่วมกิจกรรมทางสังคมจากบุคคลในครอบครัวและเอกชน ซึ่งช่วงนี้ยังมีศัพท์ว่า "ช่วงที่ยังไม่คอยแก่" นั่นเอง แม้ว่าผู้สูงอายุในช่วงนี้อาจเริ่มทำกิจกรรมทางสังคมน้อยลงเมื่อเทียบกับช่วงวัยก่อนหน้า แต่พวกเขายังคงมีความสำคัญในชุมชนและในครอบครัวเพื่อให้คำปรึกษาและให้ความรักและความสนใจในวันที่ผ่านมาของชีวิตของพวกเขา

ช่วงที่ 2: ช่วงอายุ 70-79 ปี หรือเรียกว่าช่วงแก่ปานกลาง ช่วงวัยนี้เรียกว่าช่วงแก่ปานกลาง เนื่องจากผู้สูงอายุในช่วงนี้จะเริ่มมีอาการป่วยมากขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงก่อนหน้า ร่างกายจะแสดงอาการของการแก่อย่างชัดเจนมากขึ้น หนึ่งในคุณลักษณะที่มีอย่างชัดเจนคือความเจ็บปวดและอาการป่วยที่มากขึ้นที่อาจจำเป็นต้องได้รับการรักษาหรือการดูแลเพิ่มเติม การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมลดน้อยลงจากช่วงวัยก่อนหน้า เนื่องจากผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพทางกายภายในลดลง และอาจจำเป็นต้องหมั่นรักษาสุขภาพอย่างดีเพื่อลดความเจ็บปวดและอาการป่วยที่รุนแรง ผู้สูงอายุในช่วงนี้อาจเริ่มคำนึงถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเองและวางแผนสำหรับอนาคต การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจยังคงสำคัญ แม้ว่าจำนวนกิจกรรมเหล่านี้อาจลดน้อยลง การเชื่อมโยงกับครอบครัวและเพื่อนครอบครัวยังคงเป็นสิ่งสำคัญอยู่ เนื่องจากมีความจำเป็นต้องรับการดูแลอาจเจริญขึ้น การสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้ที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงวัยนี้แม้ว่าจะมีความเจ็บปวดและอาการป่วยมากขึ้นในช่วงนี้

ช่วงที่ 3: ช่วงอายุ 80-89 ปี หรือเรียกว่าช่วงที่แก่จริง ช่วงนี้เรียกว่าช่วงที่แก่จริง เนื่องจากผู้สูงอายุในช่วงนี้เริ่มพบว่าการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมและสภาพร่างกายขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ร่างกายจะแสดงเครื่องหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแก่อย่างชัดเจนมากขึ้น อาจมีความจำเป็นในการใช้รถเข็นหรือความช่วยเหลือจากผู้อื่นเพื่อให้เคลื่อนไหวและดำเนินกิจกรรมประจำวัน ผู้สูงอายุในช่วงนี้เริ่มคำนึงถึงความช่วยเหลือและการพึ่งพาจากผู้อื่นมากขึ้น เนื่องจากการดูแลตัวเองอาจเริ่มมีความยากลำบาก ความรักและความเข้าใจจากครอบครัวและผู้ดูแลก็มีความสำคัญมากขึ้นในช่วงนี้ การระลึกถึงอดีตมากขึ้นเป็นส่วนสำคัญของการทำความรู้จักตัวเองและการร่วมสร้างความสุขของอนาคต การรักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจในช่วงนี้มีความสำคัญอย่างมาก การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจยังคงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตที่ดี การดูแลสุขภาพที่ดีและความรักจากครอบครัวและคนรอบข้างจะช่วยให้ผู้สูงอายุในช่วงนี้สามารถจัดการกับทุกวันของพวกเขาอย่างมีความพึงพอใจแม้ว่าจะต้องเริ่มพบกับความยากลำบากที่มากขึ้นในการดูแลตัวเองและความต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่มากขึ้นในช่วงวัยนี้

ช่วงที่ 4 คือ ช่วงอายุ 90-99 ปี หรือถูกเรียกว่าช่วงที่แก่มาก จะพบว่าประชากรในช่วงวัยนี้มีจำนวนไม่มากเท่านั้น และมักมีปัญหาทางสุขภาพหลายราย กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับช่วงวัยนี้ควรเป็นกิจกรรมที่ไม่มีการแข่งขันและต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้ที่อยู่ในวัยนี้สนใจและต้องการจริง ๆ นอกจากนี้ยังควรคำนึงถึงความปลอดภัยของกิจกรรมเหล่านี้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรือบาดเจ็บ การดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญในช่วงวัยนี้ ดังนั้น กิจกรรมทางกายอย่างเบา ๆ เช่น การเดินเร็วร้อนหรือโยคะอาจเป็นทางเลือกที่ดี เนื่องจากเหล่านี้ช่วยเพิ่มความคงทนของร่างกาย และลดความเสี่ยงของบาดเจ็บในการเคลื่อนไหว นอกจากกิจกรรมทาง

กาย กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับความสุขก็มีความสำคัญ เช่น การอ่านหนังสือ การชมภาพยนตร์ หรือการทำศิลปะที่สามารถช่วยให้คนในช่วงอายุนี้อ่านหนังสือและมีความสุข สุขภาพจิตก็เชื่อมโยงกับสุขภาพร่างกาย การเล่นเกมหรือกิจกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ ก็สามารถช่วยเสริมสร้างความเพลิดเพลินและลดความเหงาในช่วงวัยนี้ การสนับสนุนคนในช่วงวัย 90-99 ปีให้มีโอกาสที่จะทำกิจกรรมที่พวกเขาชอบและที่จะทำให้พวกเขารู้สึกคุ้มค่ามีประโยชน์ อาจเป็นวิธีที่ดีในการสร้างคุณภาพชีวิตในช่วงวัยนี้และสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีในช่วงวัยที่แก่มากขึ้นที่มีความหมายสำหรับคนที่อยู่ในช่วงวัย 90-99 ปี หรือช่วงที่แก่มากขึ้น ที่ต้องการความดูแลและความสนใจเพิ่มเติมเพื่อให้พวกเขาสามารถเพลิดเพลินและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงวัยนี้ควรเป็นประเทศที่ดีและมีอัตราการเจริญเติบโตที่มีเหตุผลเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสที่จะอาศัยอยู่อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพในช่วงวัย 90-99 ปี หรือช่วงที่แก่มากขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในช่วงวัยนี้

ซึนอุทัย กาญจนะจิตรา (2550) ได้แบ่งช่วงชีวิตผู้สูงอายุออกเป็น 3 ช่วงตามเกณฑ์สภาวะสุขภาพ ดังนี้ ช่วงของ "ผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active aging)" มีอายุระหว่าง 60-69 ปี เป็นช่วงเวลาที่ผู้สูงอายุมีพลังอย่างมาก ในช่วงนี้ พวกเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างดีและยังสามารถมีผลงานที่ดีในด้านการงานและศักยภาพในการผลิต ผู้สูงอายุในช่วงนี้มักจะมีประสบการณ์และภูมิปัญญาอันหล่อเลี้ยง นอกจากนี้ พลังกายและสติปัญญายังคงค่อนข้างแข็งแรง ถ้าสถานการณ์ด้านอื่นเอื้ออำนวยอาจช่วยเพิ่มคุณค่าและสร้างสิ่งดี ๆ ให้กับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมาก

ช่วง "การพักผ่อน (Relaxation aging)" เริ่มจากอายุ 70-79 ปีขึ้นไป ในช่วงนี้สุขภาพโดยรวมยังคงค่อนข้างดี แม้ว่าร่างกายอาจมีความอ่อนแอหรือมีภาวะเจ็บป่วยบ้าง ความคล่องแคล่วทางร่างกายอาจลดลงเนื่องจากสภาพของระบบสังขารที่เริ่มเสื่อมความสามารถในการเคลื่อนไหวลดลง การมองเห็นและการได้ยินลดลง และบางคนอาจเสียฟันบดเคี้ยว และมีปัญหาเกี่ยวกับข้อเข่า แต่ด้านจิตใจ ความจำและการคิดวิเคราะห์ยังคงอยู่ในสภาพดี บางคนอาจเจ็บป่วยจากโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัว แต่ยังคงสามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน บางคนยังคงสามารถทำงานที่ไม่ต้องใช้กำลังมากหรืองานในบ้าน อาจมีบางคนเริ่มเข้าสู่ช่วงนี้ตั้งแต่อายุ 60 ปี

ช่วง "การพึ่งพิง (Dependence aging)" เริ่มตั้งแต่อายุ 80 ปีขึ้นไป ในช่วงนี้ ความเจ็บป่วยมักกลายเป็นสิ่งปกติ และการเสื่อมสภาพของอวัยวะต่าง ๆ มองเห็นชัดเจน บางคนจะอยู่ในสภาพทุพพลภาพและต้องการความช่วยเหลือและการดูแลจากผู้อื่นในการดำรงชีวิต บางคนจะต้องพึ่งพิงผู้อื่นมากขึ้น ส่วนบางคนอาจพึ่งพิงผู้อื่นน้อยลง การความช่วยเหลือจะขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและพฤติกรรมสุขภาพของแต่ละบุคคล ช่วงนี้อาจต้องพึ่งพิงผู้อื่นระยะเวลาสั้นหรือยาว ขึ้นอยู่กับระดับความเจ็บป่วยหรือทุพพลภาพของแต่ละบุคคล โดยทั่วไปแล้วการต้องพึ่งพิงผู้อื่นมากขึ้นจะเพิ่มขึ้นเมื่อความอายุมากขึ้น

#### 2.3.4 นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย (2557) ได้กล่าวถึงมุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับตลาดผู้สูงอายุในปัจจุบัน ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สิ่งที่น่าสนใจคือแนวโน้มที่ชี้ให้เห็นว่าตลาดนี้กำลังขยายออกไปอย่างรวดเร็ว มีหลายปัจจัยที่มีส่วนร่วมในความเติบโตของตลาดนี้ เราจะสำรวจดังนี้ การพัฒนาด้านการแพทย์และ

สาธารณสุข การพัฒนาทางการแพทย์และสาธารณสุขเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของชีวิตของผู้สูงอายุ ทั่วๆ จะทำให้ประชากรมีโอกาสในการอยู่รอดและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นี่คือ สิ่งที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของกลุ่มคนที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ในสังคมการอายุยืนยาวขึ้น ในอดีตผู้สูงอายุมักจะมีอายุน้อยกว่าที่ปัจจุบัน เนื่องจากความสวยงามในการดูแลสุขภาพและการป้องกันโรคกำลังเพิ่มขึ้น นั่นเหมาะสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องใช้ชีวิตหลังการเกษียณอายุให้ยืนยาวขึ้น กิจกรรมสันทนาการและการเดินทาง ผู้สูงอายุมีเวลามากขึ้นในการท่องเที่ยวและออกกำลังกาย เหมาะสำหรับกิจกรรมสันทนาการ เช่น การออกเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ การเดินทางเป็นเวลาของคนสูงอายุและเสียงอ่อนและมีความสุขสนุกสนานในการสำรวจโลก ความพร้อมทางการเงิน: ผู้สูงอายุที่มีรายได้หลังการเกษียณอายุมักมีความพร้อมทางการเงินเพื่อท่องเที่ยว นี่ส่งผลให้ตลาดการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนี้มีกำลังซื้อสูงขึ้น ตลาดท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยลักษณะที่มีของกลุ่มผู้สูงอายุ ตลาดการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนี้มีความพิเศษหรือหลายองค์ประกอบเช่น การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมทางทางการแพทย์ เพื่อรองรับความต้องการทางสุขภาพ และการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและสันทนาการ ผู้สูงอายุมักมองหาความสงบและการพักผ่อนในการท่องเที่ยว และมีเวลาสันทนาการสร้างความทรงจำในชีวิตตอนที่มีเวลามากกว่าเดิม ดังนั้น ตลาดการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการเติบโตและมีกลุ่มลูกค้าที่มีคุณภาพและมีความพร้อมทางการเงิน การพัฒนาตลาดนี้สามารถสร้างโอกาสให้กับกิจการท่องเที่ยวในอนาคตและสร้างประโยชน์ทั้งแก่ผู้สูงอายุและกลุ่มผู้บริโภคทั่วไป ในสังคมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวและการบริการที่เน้นคุณภาพและความคุ้มค่า เขามักตัดสินใจการซื้อบริการอย่างมีเหตุผลและมีการวิเคราะห์ก่อนตัดสินใจ ความพึงพอใจของพวกเขามีความสำคัญสูงสุด และพบความพฤติกรรมนี้ได้หลายแง่กายของการท่องเที่ยวของพวกเขา การพักผ่อนและการใช้จ่ายสูง: นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมักมองหาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบและอาจพักผ่อนเป็นระยะเวลาาน พวกเขามีความสามารถในการซื้อบริการที่มีราคาสูงเนื่องจากมักมีเงินเก็บจากการทำงานหนักทั้งชีวิต จึงมีความสามารถในการใช้จ่ายสำหรับประสบการณ์ท่องเที่ยวที่พิเศษ ความสำคัญของคุณภาพ: นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุระมัดระวังคุณภาพของบริการที่ได้รับ พวกเขาค้นหาความพึงพอใจและความพร้อมทางทางการแพทย์เนื่องจากสุขภาพและความมั่นคงเป็นสิ่งสำคัญ การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม: นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพ นี้รวมถึงการเลือกกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่เน้นกิจกรรมทางร่างกายที่ต้องใช้ความพยายามมาก ความละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อ: นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไม่ต้องการกังวลต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากมีประสบการณ์และความเฉลียวในการใช้ชีวิต แต่พวกเขาละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ มักค้นหาสินค้าและบริการที่เพียงพอสำหรับความต้องการของพวกเขา ความมั่นคง: นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมักคำนึงถึงความมั่นคงทั้งการเดินทางและการอยู่รอดที่แหลมเขา พวกเขาสนใจความปลอดภัยและความมั่นคงของการบริการที่ได้รับ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะทางการเตรียมพร้อมในการต้อนรับกลุ่มนี้จึงควรคำนึงถึงความพร้อมทางทางการแพทย์และความปลอดภัย ในการให้บริการที่ดีและที่ท้าทายสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

กิจการผู้สูงอายุปี 2564 นี้ชี้ให้เห็นถึงประเทศไทยกำลังเผชิญกับที่สองในเรื่องของสังคมผู้สูงอายุที่มีสภาพการณ์ต่างจากเดิม ซึ่งเรียกว่า "สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์" หรือ "Aged society" นั่นก็คือสังคมหรือประเทศที่มีส่วนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีส่วนของประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ นี่เป็นอนาคตที่ใหญ่ในทางทฤษฎีและการบริหารจัดการที่ต้องเผชิญหน้าในปีหน้าของประเทศไทย ทั้งนี้, ที่เหนือหน้าอื่นในประเทศไทยคือการเรียนรู้จากคำสัญญาจากสถาบันนี้คือ ในส่วนของสาธารณสุขของประชากรหนักเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรที่ปรากฏขึ้น โดยสิ่งที่ยืนยันเช่นนี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากสังคมผู้สูงอายุมักมีความอ่อนไหวต่อโรคร้ายแรงหลายอย่าง และประทับใจสุขภาพอย่างมาก อีกทั้ง, กรมกิจการผู้สูงอายุบ่งบอกว่า การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคสำคัญที่เสี่ยงโรคระบาดของไทย เนื่องจากนอกจากการเดินทางหลักที่ใช้มาก กลุ่มผู้สูงอายุยังมักจะเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงสุดในการติดเชื้อโรคร้าย อาทิเช่น โรคหัวใจ และโรคเบาหวาน เป็นต้น ดังนั้นเรื่องการบริหารจัดการและภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อรับมือกับสังคมผู้สูงอายุจึงมีความสำคัญ โดยภาครัฐและเอกชนควรทำการปรับตัวและพัฒนากลยุทธ์ท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ และมุ่งสู่การเพิ่มคุณภาพในการบริการท่องเที่ยวและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทุกคน โดยเน้นการดูแลสุขภาพอย่างดีและการตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น และนอกจากนี้ การท่องเที่ยวที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การใช้แอปพลิเคชันท่องเที่ยวและบริการสื่อสารเพื่อความสะดวกสบายของผู้สูงอายุก็มีความสำคัญ การท่องเที่ยวจึงต้องเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอายุของประชากรและพัฒนากลยุทธ์เพื่อเตรียมพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุในปีหน้า

หลังจากเข้าสู่ปี พ.ศ. 2565 เราเห็นว่าผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีลักษณะที่น่าสนใจอย่างมาก ไม่เพียงแต่มีอายุมากและมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและการตัดสินใจที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ใหม่ สุขภาพแข็งแรง กลุ่มผู้สูงอายุนี้มีแนวโน้มที่สุขภาพร่างกายแข็งแรงมากขึ้น ความต้องการในการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญ และพร้อมที่จะลงทุนในการรักษาสุขภาพของตนเอง หรือใช้บริการทางการแพทย์เพื่อความพร้อมในการเดินทางสู่สุขภาพที่ดี การมั่งคั่ง กลุ่มนี้ยังมีความมั่งคั่งมากขึ้น ซึ่งทำให้พวกเขาพร้อมที่จะลงทุนในสินค้าและบริการที่ช่วยให้พวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสั่งซื้อสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ บริการสำหรับผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยว, ร้านอาหาร, และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุกำลังเข้าเป็นแรงเกาในตลาด. พวกเขา กำลังมองหาสถานที่ท่องเที่ยว "เกษียณ" และสิ่งที่ทำให้ชีวิตหลังเกษียณเติบโตก่อนให้ความสำคัญกับความสุขและคุณภาพของกิจกรรมที่พวกเขาเลือกที่จะทำ สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและอาหารเสริมก็มีโอกาสในตลาดนี้ เนื่องจากผู้สูงอายุมักคำนึงถึงการรักษาสุขภาพด้วยวิธีการอาหารและออกกำลังกาย นอกจากนี้ การแสดงความเคารพต่อสุขภาพยังเริ่มมีความนิยมในกลุ่มผู้สูงอายุ นวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ นวัตกรรมในการดูแลสุขภาพ, การช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตประจำวัน, และบริการสำหรับผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่กำลังพัฒนาขึ้น เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มนี้ ดังนั้นมองไปในอนาคตที่ใกล้เร็วกว่า, กลุ่มผู้สูงอายุนี้จะมีบทบาทสำคัญในการนำสมัยและ



ทรงประสิทธิภาพในการสนับสนุนธุรกิจและบริการที่เน้นคุณภาพและสุขภาพในชีวิตหลังเกษียณ การพัฒนาธุรกิจและการบริการเพื่อรองรับกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญในปีหน้าและอนาคตที่ยิ่งสูงขึ้น

### 2.3.5 ความต้องการของผู้สูงอายุด้านการส่งเสริมสุขภาพ

การศึกษาความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉพาะกลุ่มที่ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ๆ ตามที่กล่าวถึงในธนันรักษ์ วัชรธรรม และคณะ (2560) นี้เป็นเรื่องที่สำคัญในการให้บริการและสนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดช่วงอายุที่ว่างเปล่าอยู่ ดังนั้น เราสามารถขยายข้อความดังกล่าวได้เพิ่มเติมดังนี้

2.3.5.1 กลุ่มที่มีพลัง (อายุ 60-69 ปี): ช่วงอายุนี้เป็นช่วงที่ผู้สูงอายุยังคงมีพลังทั้งร่างกายและจิตใจ เขายังสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่า และความสามารถในการท่องเที่ยวและมีการสนทนากันยังคงสูง ในช่วงนี้ เขาสามารถเพลิดเพลินกับครอบครัวและเพื่อนร่วมช่วงอายุได้อย่างสมกับความต้องการของเขา และสิ่งที่เขาให้ความสนใจในการเตรียมตัวสำหรับช่วงอายุที่จะมาถึง

2.3.5.2 กลุ่มพึ่งพิง (อายุ 80 ปีขึ้นไป): ในช่วงอายุนี้ผู้สูงอายุมักมีความเจ็บป่วยและเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ มากขึ้น การดูแลสุขภาพเป็นสิ่งที่เขามีความต้องการในระดับสูง ผู้สูงอายุในช่วงนี้อาจต้องพึ่งพิงต่อบริการทางด้านสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มเติม เพื่อให้พวกเขาที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถดูแลตนเองได้อย่างมีความสุข

ในทั้งสองกลุ่มนี้ การท่องเที่ยว การมีคุณภาพในชีวิตหลังเกษียณ และการรักษาสุขภาพยังคงเป็นปัจจัยสำคัญ และธุรกิจและบริการที่เน้นในส่วนนี้จะมีโอกาสในการรับมือกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุที่หลากหลายต่างกัน นอกจากนี้, นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุและการพัฒนาบริการสุขภาพจะมีบทบาทสำคัญในการพร้อมที่รองรับความต้องการของกลุ่มพึ่งพิงในอนาคตสรุปการเข้าใจความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบริการและสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับพวกเขาในทุกช่วงอายุ และเป็นสิ่งที่มีผลดีต่อคุณภาพชีวิตของพวกเขาในระยะยาว

## 2.4 บริบทการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

### 2.4.1 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เมืองประจวบคีรีขันธ์ (Prachuap Khiri Khan) มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจและมีหลายรอยเท้าของประชากรและวัฒนธรรมของท้องถิ่น การเขียนขยายข้อความเริ่มต้นดังนี้ เมืองนารัง เมืองประจวบคีรีขันธ์มีกำเนิดจากเมืองนารัง ซึ่งเดิมเป็นเมืองของกรุงศรีอยุธยาในประเทศไทยตลอดช่วงรัชกาลที่ 2 หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาถูกยึดครองโดยพม่าครั้งที่ 2 ในรัชกาลของพระเจ้ากรุงธนบุรี แม้จะนารังมีประวัติยาวนานในการเป็นเมืองของพม่า แต่หลังจากการยึดครองนี้ เมืองนารังถูกร้างทิ้งไป เมืองใหม่ที่คลองบางนางรม หลังจากที่เมืองนารังถูกร้างทิ้ง, ในรัชกาลที่ 2 ของกรุงรัตนโกสินทร์ ทางราชการตัดสินใจให้สร้างเมืองใหม่ที่คลองบางนางรม และย้ายที่ตั้งของเมืองไปตั้งที่เมืองกุย ในช่วงนี้ เมืองกุยมีความสำคัญในการค้าขายและการท่องเที่ยว เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ รัชกาลที่ 4 ของกรุงรัตนโกสินทร์ เมืองประจวบคีรีขันธ์ได้รวมเมือง

ปราณบุรี, เมืองประจวบ, และเมืองกำเนิดนพคุณให้เป็นเมืองเดียวกัน พระราชทานนามเมืองว่า "เมืองปราณบุรี" และตั้งที่ว่าการเมืองที่อำเภอหลัก. เมืองปราณบุรีในช่วงนี้ยังคงเป็นอำเภอที่มีความสำคัญ

การเปลี่ยนชื่อเมือง เมืองปราณบุรีเดิมได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ ในรัชกาลที่ 6 ตามคำเสนอของประชาชนที่ยังคงเรียกเมืองปราณอย่างใกล้ชิดกับชื่อเมืองปราณบุรีซึ่งถูกย้ายไปตั้งที่เมืองเกาะหลักการเปลี่ยนชื่อนี้เกิดขึ้นเพื่อลดความสับสนและเพื่อให้เมืองมีชื่อที่เหมาะสมกับที่ตั้งในปัจจุบัน ท้องที่นี้มีประวัติศาสตร์ที่หลากหลายและทรงคุณค่า และเป็นสถานที่ที่ผสมผสานวัฒนธรรมและประเพณีในทุกช่วงอายุของมากมายท้องที่นี้ ทั้งนี้เมืองประจวบคีรีขันธ์เป็นเมืองชายแดนที่ตั้งอยู่ริมชายทะเลและเสมือนสมบัติมหาความร่ำรวยของประเทศไทยที่ทำให้นักท่องเที่ยวและชาวท้องที่ต่างหลงรักมาตลอดเวลา

#### 2.4.2 ลักษณะทางกายภาพ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทยและมีท้องที่ที่ทุกคนรักษาอารมณ์ลงตั้งอยู่ระหว่างละติจูด 12 องศา 31 ลิปดาทางเหนือ และละติจูด 99 องศา 9 ลิปดาตะวันออกถึง 100 องศา 1 ลิปดาตะวันออก ทางทิศตะวันตกของกรุงเทพมหานคร จังหวัดนี้มีขนาดทั้งหมดประมาณ 325.3 กิโลเมตร หรือ ประมาณ 3,979,762.50 ไร่ พื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แต่ละส่วนมีลักษณะแตกต่างกัน โดยความยาวของจังหวัดจากทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 2.2 กิโลเมตร และส่วนที่แคบที่สุดอยู่ในเขตตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ริมฝั่งอ่าวไทย และเคียงกับแนวพรมแดนระหว่างประเทศไทยและเมียนมา จังหวัดนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนยอดนิยมโดยทั้งชาวประจวบคีรีขันธ์และนักท่องเที่ยว ด้วยท้องที่ที่มีความหลากหลายและการสร้างสรรค์ธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ เช่น ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีอ่าวไทยที่สวยงามที่เป็นสุดของนักท่องเที่ยวและมีความเขียนของพื้นที่ริมทะเล ที่นี่ยังมีพิพิธภัณฑ์ พิพิธทางวัฒนธรรม และตลาดสดแห่งหนึ่งของประเทศที่นิยมให้ความสำคัญกับการแข่งขันวันสำคัญและแนวความคิดชุมนุมสรรพสุข ทำให้มีท้องที่สำหรับกิจกรรมกีฬา และความบันเทิงมากมายในช่วงที่เที่ยวนั้น และที่นี่ยังมีศักยภาพในการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การดำน้ำ ตกปลา และริมหาดความสุขที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศที่สดชื่นของทะเลและพรรณนาและธรรมชาติอันสวยงามของพื้นที่นี้ และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังมีพระราชวัง วัด และสถานที่ประวัติศาสตร์อื่น ๆ ที่น่าสนใจที่ทำให้คนท้องที่และนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของท้องที่นี้ได้อย่างใกล้ชิด ท้องที่นี้เป็นแหล่งรวบรวมประชากรและวัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นจุดตัดตรวนของการจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทย ทั้งนี้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ทรงส่งเสริมการเกษียณอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นจังหวัดที่สนับสนุนทั้งการท่องเที่ยวและการบริการ

#### 2.4.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทยและอยู่ในพื้นที่มรสุมร้อนชื้น มีรายละเอียดทางอากาศและสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างระหว่างฤดูกาล ดังนี้

1. ฤดูร้อน (กลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม): ฤดูร้อนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะเริ่มต้นในกลางเดือนกุมภาพันธ์และสิ้นสุดลงในกลางเดือนพฤษภาคม ในช่วงนี้จะมีอากาศร้อน ๆ ซึ่งเหมาะ

สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นนอกสถานที่ และมีอากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและชื้น เหมาะสำหรับการทำกิจกรรมที่ต้องการแดดและทะเล

2. ฤดูฝน (กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม): ฤดูฝนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะเริ่มต้นในกลางเดือนพฤษภาคมและสิ้นสุดลงในกลางเดือนตุลาคม ในช่วงนี้จะมีฝนตกบ่อยและสภาพภูมิอากาศชุ่มชื้น ส่งผลให้ท้องที่เขียนของจังหวัดมีความเขียวชอุ่ม และมีปริมาณน้ำฝนสูง ในปี 2563 มีปริมาณน้ำฝนทั้งปีเป็น 970.6 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอสำหรับพืชและสภาพแวดล้อมท้องที่

3. ฤดูหนาว (กลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์): ฤดูหนาวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เริ่มต้นในกลางเดือนตุลาคมและสิ้นสุดลงในกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศในช่วงนี้จะไม่ร้อนหรือหนาวมาก แต่มีอากาศเบาๆและสดชื่น ความชื้นเฉลี่ยมีในระดับค่อนข้างสูงเนื่องจากการตั้งอยู่ใกล้ทะเล

ความอบอุ่นและความชื้นที่มีทั่วไปทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นสถานที่เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวและกิจกรรมกลางแจ้งตลอดทั้งปี อากาศที่สบายดีและสภาพแวดล้อมที่วิฤตนาธิบดีเสริมเสริมความ เป็นจุดหมายในการท่องเที่ยวที่นี้อย่างมาก ไม่ว่าจะ เป็นในช่วงฤดูร้อนหรือฤดูฝนเมื่อมีฝนตกสามารถทำ กิจกรรมในระหว่างหนึ่งวันนีไม่มีฤดูอย่างเข้า และในช่วงฤดูหนาวนี้คุณสามารถสัมผัสอากาศหนาวเย็นในเดือน ธันวาคมและมกราคม และนักท่องเที่ยวสามารถอิมบรยายทะเลอันร่มรื่นและตรงข้ามของชายหาดได้อย่าง ต่อเนื่อง

#### 2.4.4 ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูงในประเทศไทย ภายในการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในการกำหนดเขตพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เล่นบทบาทสำคัญในการนำไปสู่กระบวนการกำหนดเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนำร่อง โดยกระบวนการนี้เปรียบเสมือนใส่การตั้งโต๊ะให้กับจังหวัดนี้เพื่อรับมือกับผลกระทบที่พร้อมกับการเติบโตของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ ในปี 2558 คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้เห็นชอบให้ กำหนดกลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพอยู่ 5 กลุ่ม ท่องเที่ยวเป็นเขตพัฒนาการท่องเที่ยวนำร่อง 5 เขตดังนี้:

1. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก: ริมหายฝั่งทะเลตะวันตกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เสนอการท่องเที่ยวที่น่าตื่นตาตื่นใจในทะเลที่มีสภาพอากาศอบอุ่นและแห้ง และความชื้นสัมพัทธ์สูง มีเสนอกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลาย เช่น ดำน้ำทะเล, แลตาด์, การท่องเที่ยวทะเลสุดมันในเรือเจ็ต, และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทะเลตะวันตก

2. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งตะวันออก: ฝั่งตะวันออกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีทรัพยากร ทางการท่องเที่ยวที่คุ้มค่า รวมถึงหาดทรายขาวและทะเลที่สวยงาม และมีการท่องเที่ยวที่เน้นทางธรรมชาติ และกิจกรรมบนฝั่งที่หลากหลาย เช่น การล่องเรือ, การเดินป่า, การขี่จักรยาน, และอื่น ๆ ที่เน้นออกกำลังกาย และการสัมผัสกับธรรมชาติ

3. เขตพัฒนาการท่องเที่ยว อันดามัน: จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังมีเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน ที่เป็นที่ตั้งของหลายสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ เช่น วัดถ้ำเขาพนมสวิต, สวนน้ำวัดถ้ำเขาพนมสวิต, และเพียงในช่วงสั้น ๆ ทางแยกเข้าไปป่าอุดมละหมาะ

4. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา: เขตนี้เน้นไปที่การท่องเที่ยวที่เน้นวัฒนธรรมและพรรคเรื่องขวัญ โดยรวมถึงเชิงด้านอาหาร อาจจะมีงานเทศกาลอาหาร แนะนำอาหารพื้นบ้านและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมล้านนาของประจวบคีรีขันธ์

5. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารย-ธรรมอีสานใต้: โดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมอีสาน ที่เชื่อมโยงกับลำน้ำแม่น้ำที่ใหญ่ ที่เป็นแหล่งแม่น้ำแม่น้ำสายหลักของภูเขาทองในประจวบคีรีขันธ์

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้กำหนดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก ที่เป็นชื่ออีกทางเดิม "The Royal Coast" หรือ "Thailand Riviera" เพื่อตอบสนองความสะดวกสบายในการเดินทางและเข้าถึงจังหวัดนี้ในทุกช่วงเวลาของทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติ การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีทั้งในเรื่องขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้รับการเรียกร้องขึ้นเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ และผลสำรวจก็ชี้ให้เห็นว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีศักยภาพในการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ทำงานร่วมกันเพื่อเสนอประเด็นสำคัญในการพัฒนาและสร้างความยั่งยืนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดนี้ ซึ่งอย่างแน่นอนจะช่วยส่งเสริมอีกต่อไปในภายหลัง

#### 2.4.5 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีลักษณะทางภูมิประเทศที่มีความหลากหลายและแตกต่าง ที่ประสงคให้ผู้ที่ท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดนี้

1. ภูเขาและทะเลตะวันตก: จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีภูเขาที่สวยงามคลุมเครือในแต่ละพื้นที่ ทำให้มีสถานที่เหมาะสำหรับการปีนเขาและดำน้ำทะเล นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังฤดูฝนอันลาดชัน หรือนักสำรวจสามารถสำรวจเขาและถ้ำที่นี้.

2. เกาะสวรรค์: จังหวัดนี้มีหลายเกาะสวรรค์ที่น่าสรรสุดโดยเฉพาะหาดน้ำเงิน หาดทรายขาว และหลายเกาะเล็ก เกาะใหญ่ให้ออกาสนักท่องเที่ยวที่จะค้นพบความสงบของเกาะ สามารถทำกิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำตื้น ๆ หรือดูสิ่งมีชีวิตใต้ทะเลที่งดงาม

3. ทะเลที่สวยงาม: ทะเลตะวันตกที่เป็นทางสายเดือน ยังมีสระเกาะน้ำตาลและชายหาดขาวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สิ่งนี้ทำให้จังหวัดเหมาะสำหรับคนรักทะเล, การดำน้ำ, ท่องเที่ยวด้านทะเล, และกิจกรรมทางทะเลอื่น ๆ

4. สถานที่ฐานความเป็นเอกลักษณ์: จังหวัดนี้มีสถานที่ฐานความเป็นเอกลักษณ์ รวมถึงพระบรมบรรพตสามัคคี และวัดถ้ำเขาพนมสวาท ซึ่งมีลักษณะทางธรรมชาติที่เรียบง่ายและเงียบสงบ สร้างประสบการณ์ทางธรรมชาติและจิตวิญญาณ

5. ท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจ: จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจ เช่น ตลาดสดท้องทะเล, หาดทะเล, ร้านอาหารทะเล, ร้านขายเหล้า, และสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

6. อากาศบริสุทธิ์: จังหวัดนี้มีอากาศบริสุทธิ์ คุณภาพของอากาศที่ดีส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ คนสามารถมาที่นี่เพื่อหายคิดหมกมุ่นหากมีปัญหาเรื่องความสุขภาพ

ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีลักษณะทางภูมิประเทศที่หลากหลายและมีมากมายจากทะเลไปจนถึงภูเขา ทำให้มีมากมายให้นักท่องเที่ยวสำรวจและสัมผัสประสบการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งทำให้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่น่าสนใจและยากจะลืมไป

#### 2.4.6 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ธนรักรักษ์ วัชรธรรม และคณะ (2560) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพทางด้านจิตใจของผู้สูงวัยและผู้สนใจสุขภาพอย่างแพร่หลายในประเทศไทย รูปแบบต่าง ๆ ของโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่มีอยู่ประกอบด้วยทัวร์แพทย์แผนไทย: การท่องเที่ยวเน้นการรักษาและบำบัดโดยใช้แพทย์แผนไทยและบรรพบุรุษเพื่อเพิ่มสุขภาพกายและจิตใจ รวมถึงการทานอาหารที่เพิ่มประสิทธิภาพทางสุขภาพ ทัวร์อาหารสมุนไพร: โปรแกรมการท่องเที่ยวเน้นการตลาดรองรับประทานอาหารสมุนไพรและอาหารที่ดีต่อสุขภาพเพื่อป้องกันและรักษาโรค ทัวร์สมุนไพรชนบท: การท่องเที่ยวเน้นการศึกษาและใช้สมุนไพรที่ใช้ในการแพทย์ชนบทและการบำบัดโดยจะมีอาจารย์ชนบทแนะนำการใช้ ทัวร์เกษตรธรรมชาติ: โปรแกรมการท่องเที่ยวเน้นการศึกษาการเกษตรที่อยู่ในสังคมชนบทรวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ทัวร์ฝึกสมาธิและบำบัดเพื่อบำบัด: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ระลึกถึงความสำคัญของสมาธิและการบำบัดเพื่อบำบัด โปรแกรมนี้เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบและเหมาะในการฝึกสมาธิ ทัวร์แหล่งธรรมชาติ: การท่องเที่ยวที่เน้นการสำรวจและปฏิบัติในแหล่งธรรมชาติ เช่น การปีนเขา ดำน้ำ หรือสำรวจธรรมชาติแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานที่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีข้อดีที่สามารถส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและจิตใจ และช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ท่องเที่ยวที่สนใจสุขภาพในทุกช่วงวัยและผู้สูงวัย. การท่องเที่ยวแบบนี้ยังเสริมสร้างอุดมคติที่ดี สร้างความตระหนักในการรักษาสุขภาพ และให้โอกาสผู้ท่องเที่ยวสัมผัสประสบการณ์ทางสุขภาพและเรียนรู้ที่น่าจดจำ ทั้งนี้ สำนักข่าวอินโฟเควสท์ (2565) กล่าวว่า การแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ Thailand Wellness Sandbox ที่เสนอโดย ททท. ใช้พื้นที่ อ.หัวหิน และ อ.ชะอำ เป็นพื้นที่นำร่องโครงการ ควบคู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตกภายใต้โครงการ Thailand Riviera เพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและต่อยอดไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป โดยการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกภายใต้โครงการ Thailand Riviera ประกอบด้วย 4 จังหวัดที่มีพื้นที่เชื่อมโยงกัน คือ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ กีฬา และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ การส่งเสริม

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Thailand Wellness Sandbox) เป็นอีกหนึ่งโครงการที่อยู่ในแนวทางฟื้นฟูการท่องเที่ยวของประเทศไทยในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ภายหลังจากโครงการภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์ (Phuket Sandbox) ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นโครงการ 4 เดือนแรกที่สามารถสร้างรายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร ตลอดจนการให้บริการทางการแพทย์ จำนวนกว่า 4,260 ล้านบาท และทำให้มีเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ รวม 10,100 ล้านบาท จึงทำให้รัฐบาลเร่งสานต่อโครงการอื่น ๆ ที่มีศักยภาพเพื่อต่อยอดการท่องเที่ยวไทยในประเภทอื่น ๆ ให้ดำเนินการต่อไปได้แม้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงเป็นอีกหนึ่งประเภทของการท่องเที่ยวที่รัฐบาลให้ความสำคัญและถือเป็นจุดแข็งของไทยที่ชาวต่างชาติให้การยอมรับและเชื่อมั่นในศักยภาพทางการแพทย์ เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะปรนนิบัติดูแลสุขภาพควบคู่กับการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น แพทย์แผนไทย สมุนไพรบำบัดฟื้นฟูจิตใจ สปาไทย นวดแผนไทย และสมุนไพรไทย อีกทั้งไทยยังมีมาตรฐานความปลอดภัยด้านสาธารณสุข SHA และ SHA Plus ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวได้อีกด้วย การใช้พื้นที่ อ.หัวหิน และ อ.ชะอำ เป็นพื้นที่นำร่องเป้าหมายจะช่วยส่งเสริมให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแห่งใหม่ผ่านโครงการส่งเสริมการตลาดและโครงการพัฒนาด้านอุปทานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ควบคู่กับพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกภายใต้โครงการ Thailand Riviera ประกอบด้วย 4 จังหวัดที่มีพื้นที่เชื่อมโยงกันได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมทั้งเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ กีฬา และการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความร่วมมือระหว่างสำนักงานประจวบคีรีขันธ์, เทศบาลเมืองหัวหิน และภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นหนึ่งในการพัฒนาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของเมืองหัวหินให้ก้าวขึ้นมาเป็นจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง นี่เป็นบทเรียนที่ดีในการนำศักยภาพของการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของเมืองหัวหิน ความร่วมมือเช่นนี้สามารถเสริมความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในที่ตั้งแห่งการพักผ่อนเชิงสุขภาพ และอีกหนึ่งขั้นตอนที่สำคัญคือการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวนี้ให้ความรู้ถึงประสบการณ์ที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจสุขภาพและการพักผ่อนเชิงสุขภาพ โดยทั่วไปการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสามารถเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้ท่องเที่ยวโดยการส่งเสริมสุขภาพทางกายและจิตใจ การเชื่อมโยงกับการออกกำลังกายสำหรับสุขภาพ และการบำบัดทางสุขภาพสามารถช่วยลดความเครียดและเสริมสร้างสภาพจิตใจที่แข็งแกร่ง การจัดการกิจกรรมพักผ่อนเชิงสุขภาพอาจประกอบด้วยกิจกรรมออกกำลังกายทางเช่นโยคะ การปฏิบัติสมาธิ การฝึกทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพและการเพิ่มความตระหนักในการรักษาสุขภาพ โดยทั้งหมดนี้เป็นวิธีที่ดีในการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของเมืองหัวหิน และในสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการสนับสนุนกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้ท่องเที่ยวไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อเข้าถึงกิจกรรมเหล่านี้

## 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภคินี วัชรปรีดา (2559) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยชุมชนในจังหวัดนครพนม มีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน 2. เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นอื่นต่อไป ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกต (Observation) ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นมาและปัจจัยของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนในจังหวัดนครพนม มาจากความต้องการของชุมชนในการที่จะรักษาภูมิปัญญาด้านอาหารและสมุนไพรของชุมชนเอาไว้และต้องการสร้างรายได้เสริม โดยในกระบวนการของการจัดการท่องเที่ยวประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน และ 3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีระดับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นภาคีในการจัดการท่องเที่ยว 2 ระดับ ได้แก่ ภาคีในระดับชุมชน และภาคีในระดับจังหวัด ภาคีเหล่านี้เป็นที่มาขององค์ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวและเป็นองค์กรหรือหน่วยงาน ที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนในจังหวัดนครพนม ได้ส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านดี

อรนภา ทศนัยนา (2559) ได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาสำหรับผู้สูงอายุโดยมหาวิทยาลัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาสำหรับผู้สูงอายุโดยมหาวิทยาลัย มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1. วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 2. สร้างรูปแบบโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบ EDR จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน 3. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน และการตอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานบริการวิชาการของมหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน จากนั้นทำการสรุปและนำเสนอรูปแบบ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่ามีรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาของมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วยกระบวนการในการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 10 องค์ประกอบ คือ การกำหนดหน่วยงานหลัก การสรรหาผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินการ การกำหนดเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ กำหนดแผนการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการ กำหนดกิจกรรม กำหนดแผนด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการการตลาด และกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลแผน 2) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) จำนวน 5 องค์ประกอบ คือ การกำหนดงานออกแบบและจัดกลุ่มงาน การกำหนดขอบเขตและหน้าที่การทำงาน กำหนดผังโครงสร้างองค์การ กำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกวิทยากร ผู้นำกิจกรรมด้านสุขภาพ กีฬา นันทนาการและการท่องเที่ยว กำหนดการปฐมนิเทศและ

อบรมสัมมนา 3) ด้านการนำไปปฏิบัติ (Implementing) จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมมีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีสภาวะสุขภาพที่ช่วยเหลือตนเองได้ และไม่มีภาวะโรคที่เป็นอันตรายต่อการเข้าร่วมกิจกรรม กระบวนการประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ การคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก และกิจกรรม ผลที่ได้รับ ประกอบด้วย ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์ด้านสุขภาพ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ และความรู้ 4) ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ กำหนดมาตรฐานการควบคุม การประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาสำหรับผู้สูงอายุโดยมหาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

นันทา สองหลวง (2561) ได้ทำการศึกษาแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น โดยการศึกษาข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวชุมชน แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันและวิเคราะห์ศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาพบว่า จังหวัดขอนแก่นมีความพร้อมและมีศักยภาพของการเป็นเมืองท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ มีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) 2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) 4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ 5. ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) โดยมีแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 ด้าน คือ 1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ควรจัดทำแผนเพื่อการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่นของชุมชนที่สามารถนำมาปรับใช้เป็นวัตถุดิบด้านการผลิตสมุนไพรที่ใช้ในการดูแลสุขภาพ และแนวทางการใช้ทรัพยากรนั้นอย่างยั่งยืน 2. ด้านองค์กรชุมชน คือ ควรจัดทำแผนเพื่อการจัดเก็บองค์ความรู้เกี่ยวกับด้านภูมิปัญญาการรักษาโดยใช้สมุนไพรท้องถิ่น และจัดตั้งองค์กรเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและรู้สึกภาคภูมิใจเป็นเจ้าของร่วมกัน 3. ด้านการจัดการ คือ จัดตั้งองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ โดยยึดหลักการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และมีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน 4. ด้านการเรียนรู้ คือ มีแผนเพื่อออกแบบและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ ที่สามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในเรื่องของการดูแลสุขภาพ การบำบัดรักษา และการส่งเสริมสุขภาพ รวมไปถึงทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ เข้าถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างของชุมชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

นุชนาฏ หมั่นจันทร์ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยความเป็นเลิศทางภูมิปัญญาของประเทศไทย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยความเป็นเลิศทางภูมิปัญญาของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่แสดงความเป็นเลิศของภูมิปัญญาไทยในบริบทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) เพื่อศึกษา



กระบวนการจัดการความรู้ของภูมิปัญญาไทยของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 3) เพื่อสร้างแบบจำลองการจัดการจัดการภูมิปัญญา (Wisdom Management) ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และตัวแทนจากชุมชนท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ประชาชนชาวบ้าน และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ใช้ภูมิปัญญาไทยในการให้บริการ

นฤมล รัตนไพจิตร และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 400 คน โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณ ผลจากการศึกษาพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราชสนใจเป็นเรื่องของการ นวดแผนไทย การนวดแผนโบราณ การประคบสมุนไพร และการใช้น้ำมันหอมระเหย หากเป็นการเดินทางท่องเที่ยวจะเป็นการเดินทางเพื่อการไปเยี่ยมญาติเยี่ยมเพื่อน และเพื่อการพักผ่อน มีการเดินปีละ 2 ครั้ง สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปมากที่สุดคือสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น ทะเล น้ำตก ภูเขา โดยเป็นการเดินทางที่เน้นความประหยัด มีครอบครัวและญาติเป็นผู้แนะนำการท่องเที่ยว เดินทางไปกันเองกับครอบครัวและญาติด้วยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนใหญ่เลือกเดินทางตามโอกาสที่สะดวก ไม่จำเป็นต้องเดินทางท่องเที่ยวในเทศกาลท่องเที่ยว มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งน้อยกว่า 2,000 บาท ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากสื่อโทรทัศน์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้และภาวะสุขภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบชอบเก็บตัวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากกว่าผู้สูงอายุที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบชอบเข้าสังคม

ณารัตนา วีระกิจ และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของจังหวัดภูเก็ตเพื่อยกระดับสู่การเป็นศูนย์กลางนานาชาติการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีวัตถุประสงค์ คือ (1) สำรวจสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต (2) วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต (3) วิเคราะห์โอกาสและความท้าทายในการเชื่อมโยงการบริการทางการแพทย์กับการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระหว่างผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ตัวแทนผู้ประกอบการเชิงการแพทย์ และผู้ประกอบการธุรกิจบริการสุขภาพแบบองค์รวม ที่มีศักยภาพสูงในการให้บริการเชิงสุขภาพแบบองค์รวมในจังหวัดภูเก็ต คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแบบบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า (1) นักท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่มาจากประเทศออสเตรเลีย จีน รัสเซีย และตะวันออกกลาง นิยมใช้บริการผ่านบริษัทตัวแทนเชิงการแพทย์ (Medical Agent) (2) จุดแข็งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภูเก็ต คือ ตั้งอยู่ในทำเลที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมนระดับโลก ราคาและคุณภาพบริการที่ความเหมาะสม มีโรงพยาบาลที่ได้รับมาตรฐานรับรอง

ระดับสากล (JCI) มีความปลอดภัยและมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและโปรแกรมการบริการที่หลากหลาย จุดอ่อนที่สำคัญคือ บุคลากรที่ดูแลการตลาดยังขาดความรู้ ความเข้าใจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อีกทั้ง ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเข้าใจการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม (3) ผู้ประกอบการบริการเชิงการแพทย์สนใจสร้างพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อการเชื่อมโยงการบริการด้านที่พักเพื่อสุขภาพ บริการสปา และบริการเชิงสุขภาพแบบองค์รวมเพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดภูเก็ต จากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้นำเสนอโมเดลเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอโปรแกรมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมโดยการรวมการบริการการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และการส่งเสริมสุขภาพเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและสนับสนุนจังหวัดภูเก็ตสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์

เชมลักษณ์ คุปิตพันธ์ และ ปริญญา บรรจงมณี (2563) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวยุโรปที่เดินทางมาพักในพื้นที่อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรีและอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 200 คน และใช้แบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษ โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณและสัมภาษณ์เชิงลึก มีการนำเอาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6A มาตั้งในแบบสอบถามความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งข้อคำถามแบ่งออกเป็น 10 ประเด็น คือ (1) ประเด็นการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี พบว่ายังขาดการดูแลจากส่วนกลางหรือขาดการจัดนโยบายการอนุรักษ์ต่าง ๆ (2) ประเด็นการลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสียได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ควรมีการรณรงค์ให้มากกว่านี้ ควรให้ความรู้สร้างความเข้าใจในเรื่อง 3R ซึ่งได้แก่ Reduced Reused และ Recycled ให้หน่วยงานหรือชุมชนของตนเองเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึก (3) ประเด็นการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เริ่มมีการจัดกิจกรรมให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ มีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในสภาพที่ดี จึงนับเป็นจุดเด่นที่สามารถดึงนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมได้มากขึ้น (4) ประเด็นการประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการประสานกันระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างเห็นได้ชัด และมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวกลางเพื่อประสานระหว่างภาครัฐและชุมชน (5) ประเด็นการท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่นได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ควรมีกิจกรรมในท้องถิ่นที่เด่นชัดกว่านี้ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชน (6) ประเด็นเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นได้ตั้งนี้คือ ภาครัฐและภาคเอกชนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีการออกพื้นที่เพื่อชักชวนชุมชนให้ร่วมกิจกรรม เช่น การเก็บขยะที่ชายหาด หรือกิจกรรมปลูกป่าชายเลน เป็นต้น รวมถึงมีการกระตุ้นให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา (7) ประเด็นการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการประสานงานของทุกภาคส่วนที่ได้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ควรมีการผลักดัน สร้างการรับรู้เรื่องมาตรฐานการให้บริการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีมาตรฐานระดับนานาชาติเพื่อให้เป็นไปในทิศทาง (8) ประเด็นการฝึกอบรม

บุคลากรได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ควรมุ่งเน้นการฝึกอบรมด้านคุณภาพอย่างจริงจัง ควรมีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ทางด้านภาษาและการสื่อสาร เนื่องจากปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น เดียวกันกับทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นอย่างถูกวิธีหากเกิดมีเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้นเพื่อเป็นการยกระดับการท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการอบรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง (9) ประเด็นข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ตั้งนี้คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้รู้ถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้องเพื่อรักษาและทำนุบำรุงผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษได้ตั้งอยู่แล้ว และ (10) ประเด็นการวิจัยและติดตามผลได้ตั้งนี้คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีการทำวิจัยเกิดขึ้นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์พอสมควร แต่ไม่มีการติดตามผลเพื่อนำมาต่อยอดในการพัฒนาและปฏิบัติ เนื่องจากผู้ทำวิจัยเป็นไม่ใช่คนในพื้นที่จึงทำให้ไม่มีความต่อเนื่อง

ปิยะพงศ์ พัดชา และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก คือ จังหวัด ชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราด กลุ่มประชากรนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่กำลังท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก จำนวน 400 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจะครอบคลุมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การให้บริการสปา นวด การทำสมาธิ และการออกกำลังกาย ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นพนักงานเอกชน มีการนำองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 6A มาประกอบในแบบสอบถาม พบว่า สิ่งดึงดูดใจเป็นสิ่งกระตุ้นมากที่สุด แหล่งท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบทั้งทางธรรมชาติ เชิงเกษตร ประเพณี มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างข้างที่จะครบครัน ทั้งสัญญาณการสื่อสาร ร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ที่พัก การรักษาความปลอดภัย การคมนาคมอย่างสะดวกสบาย มีรถโดยสารประจำทาง เช่น รถไฟ การขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ด้านการบริการเป็นไปในทางที่ดีหรือมากมีศูนย์ข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว และด้านการประชาสัมพันธ์ผู้คนส่วนใหญ่มักจะข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออกมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ครบทุกด้านและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ชยพจน์ ลีอนันต์ (2564) ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ พบว่าแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้น ควรเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนร่างกาย เน้นความสำราญเพลิดเพลิน มุ่งหาประสบการณ์ มีการเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและมีสิ่งดึงดูดใจสามารถสัมผัสความรู้สึกได้ยาวนาน มีกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ใช้กำลังมาก เป็นการท่องเที่ยวแบบเนิบช้าหรือแบบไม่เร่งรีบ มีความสะดวกสบายในการเดินทางและเยี่ยมชม และมุ่งให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยและปลอดภัยระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มพิเศษ เมื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีความมั่นใจด้านบริการดูแลสุขภาพที่ดีได้อย่างครบถ้วนและลึกซึ้งมากขึ้น ย่อมยินดีจ่ายเงินในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดการ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทัศนียภาพและมีความพร้อมในการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความร่วมมือ และช่วยกันผลักดันและส่งเสริมเพื่อคว้าโอกาสในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุทั้งจากนานาประเทศและภายในประเทศให้เลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย

สาโรช เผือกบัวขาว และ วิภาวดี เผือกบัวขาว (2564) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทัศนียภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนียภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกิจกรรม ด้านที่พัก ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์พบว่า ปัจจุบันจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวตามรอยโครงการพระราชดำริ มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก แต่อาจพบปัญหาผังเมืองและการจราจรหนาแน่นในช่วงเทศกาลหรือช่วงการจัดกิจกรรมของจังหวัด สภาพแวดล้อมบางพื้นที่ไม่สามารถปรับปรุงเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุได้เนื่องจากมีสถานที่ราชการที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง และ 2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้มีทางลาดสำหรับรถวีลแชร์ ห้องน้ำ ที่จอดรถ ที่นั่งพัก ระบบขนส่งสาธารณะที่เอื้อให้ผู้สูงอายุเดินทางได้สะดวก และปลอดภัย อีกทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยการใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, Instagram, Web page เป็นต้น รวมไปถึงการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวควรคำนึงถึงศักยภาพของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุร่วมกิจกรรมได้อย่างปลอดภัย และควรมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวระหว่างชุมชนและภาครัฐร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยว และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

อมรรักษ์ สอนชูผล (2561) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว และ 2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า 1. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดสระแก้ว มีดังต่อไปนี้ 1) จุดแข็ง คือ การมีโรงพยาบาลเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก การมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม การมีแหล่งปลูกสมุนไพรและพืชผักปลอดสาร และการมีโครงการยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาจังหวัดที่สนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) จุดอ่อน คือ การไม่มีแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิง

สุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยวค่อนข้างกระจายตัว 3) โอกาส คือ การใช้สื่อทางสังคมออนไลน์และการให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพของคนในสังคม และการที่รัฐบาลกำหนดให้จังหวัดสระแก้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ 4) อุปสรรค คือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของจังหวัดสระแก้วที่น้อย สภาพเศรษฐกิจค่อนข้างชะลอตัวและการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 2. แนวทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทาง พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักการวางแผนธุรกิจ 2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักห่วงโซ่แห่งคุณค่า 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลัก การตลาดแบบดิจิทัล และ 4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามหลักเส้นทางของ ผู้บริโภค ตามลำดับ” 3. รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้วมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ( $X = 4.14$ ,  $S.D. = 0.57$ )

Wen et al. (2022) ได้ทำการศึกษาการตั้งค่าสิ่งพิมพ์บทความซ้ำเปิดการเข้าถึงบทความอิทธิพลของกรอบข้อความต่อความตั้งใจในการซื้อบริการสุขภาพของนักท่องเที่ยวสูงอายุ:กรณีศึกษา Guangxi Bama พบว่า การเดินทางได้กลายเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตที่สำคัญมากขึ้นสำหรับผู้สูงอายุในการตระหนักถึงวัยที่กระฉับกระเฉง ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น ในขณะที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับผู้ให้บริการด้านสุขภาพด้านการท่องเที่ยว การศึกษานี้ทำการทดลองเพื่อสำรวจว่าการใส่กรอบข้อความส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อบริการสุขภาพของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีอายุมากกว่า 59 ปีอย่างไร นักท่องเที่ยวสูงอายุทั้งหมด 216 คนจาก Bama ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีชื่อเสียงในประเทศจีน ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมในการทดลองปัจจัยเดียว (กรอบข้อความ: เชิงบวกและเชิงลบ) ผลลัพธ์ของเราบ่งชี้สิ่งต่อไปนี้: (1) การใส่กรอบข้อความมีผลกระทบอย่างมากต่อความตั้งใจในการซื้อบริการด้านสุขภาพของนักท่องเที่ยวสูงอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อความที่ถูกตีกรอบในเชิงลบ ข้อความเชิงบวกจะโน้มน้าวใจได้มากกว่า (2) ผลประโยชน์ที่รับรู้เป็นตัวกลางของความสัมพันธ์ข้างต้น (3) ความอ่อนไหวต่อการรับรู้จะกลั่นกรองผลกระทบของกรอบข้อความรอบผลประโยชน์ที่รับรู้ เช่นเดียวกับผลกระทบทางอ้อมของผลประโยชน์ที่รับรู้ต่อความตั้งใจซื้อ ในทางทฤษฎี บทความนี้จะชี้แจงกลไกและเงื่อนไขของการกำหนดกรอบข้อความที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อความตั้งใจของผู้บริโภค เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับจุดตัดระหว่างการท่องเที่ยวและการบริโภคเพื่อสุขภาพ บทความนี้ยังให้คำแนะนำสำหรับผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ต้องการจับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ เอกสารนี้ชี้แจงกลไกและเงื่อนไขของการสร้างกรอบข้อความที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่มีต่อความตั้งใจของผู้บริโภค เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับจุดตัดระหว่างการท่องเที่ยวและการบริโภคเพื่อสุขภาพ บทความนี้ยังให้คำแนะนำสำหรับผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ต้องการจับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ เอกสารนี้ชี้แจงกลไกและเงื่อนไขของการสร้างกรอบข้อความที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่มีต่อความตั้งใจของผู้บริโภค เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับจุดตัดระหว่าง

ท่องเที่ยวและการบริโภคเพื่อสุขภาพ บทความนี้ยังให้คำแนะนำสำหรับผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ต้องการจับตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ

อรวรรณ บุญภัทร และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาการวิจัยการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยในจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สำรวจและรวบรวมข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงราย (2) ศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว และ (3) พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยสูงอายุในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวไทยสูงอายุที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย โดยใช้การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามจำนวน 410 ชุดเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาคือ (1) ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด ได้แก่ ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์และความสวยงามของอาคาร ภูมิสถาปัตยกรรม ความเป็นมิตรของชาวบ้าน วิถีชีวิตแบบเรียบง่าย และภาษาถิ่น การจัดระเบียบและมาตรฐานการบริการนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานของประเทศ อีกทั้งการเดินทางจากเมืองบ้านเกิดสู่เชียงรายและจากเชียงรายไปยังจุดหมายปลายทางในเชียงรายก็สะดวก ไร่ (2) ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า กิจกรรมในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบช้า ๆ เช่น กิจกรรมวัฒนธรรมและศาสนา การเที่ยววัด การเรียนรู้และปฏิบัติธรรม จัดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง (3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงราย พบว่า การเที่ยวชมสวนดอกไม้และไร่ชาและกาแฟเป็นกิจกรรมที่มีความพึงพอใจมากที่สุด

Zhao (2022) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สันทนาการกับสุขภาพของผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจอิทธิพลของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อการพักผ่อนต่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวสูงอายุ ผลการศึกษาพบว่าสำหรับทัศนคติในการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวพักผ่อนเชิงกีฬา ผลสำรวจพบว่า นักท่องเที่ยวสูงอายุมีความเห็นพ้องต้องกันเบื้องต้นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวพักผ่อนเชิงกีฬา ภูมิทัศน์ประเภทต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการปรับปรุงความวิตกกังวลของนักท่องเที่ยว สัดส่วนของ “ความพึงพอใจมาก” ในกลุ่มออกกำลังกายสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญ ระยะเวลาของการเดินทางมีผลอย่างมากในการทำให้ความวิตกกังวลของนักท่องเที่ยวดีขึ้น

## บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกัน ซึ่งในการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งผู้ศึกษากำหนดการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

### 3.1 ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### 3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 1. ประชากร

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

##### 2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 380 คน ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีไม่ทราบสัดส่วนของประชากรดังกล่าว ได้มาจากการใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) และใช้เครื่องมือทางในการตอบแบบสอบถามในกรณีไม่ทราบสัดส่วนของประชากร หรือ  $p = 0.5$  ใช้สูตร ดังนี้

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

กำหนดให้  $n$  = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

$P$  = สัดส่วนของลักษณะ

$E$  = ระดับความคาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

$Z =$  ค่า  $Z$  ที่ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ (ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า  $Z = 1.95$ )

$$n = \frac{(1.95)^2}{4(0.05)^2}$$

$$n = 380.25 \text{ คน}$$

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับประมาณ 380 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling)

### 3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการมาท่องเที่ยว และระยะเวลาการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) มีจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6A ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว แบบสอบถามจะมีลักษณะเป็นคำถามแสดงระดับความคิดเห็นใช้ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2560) มีจำนวน 20 ข้อ โดยแต่คำถามจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความต้องการมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความต้องการมาก

3 หมายถึง มีระดับความต้องการปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อย

1 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

การแปลความหมายของระดับคะแนนในส่วนที่ 2 ได้แปลผลระดับคุณภาพของผู้ใช้บริการ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2560) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย



ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นปลายเปิด (Open Ended Questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

### 3.1.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จากเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้มีความครอบคลุมเนื้อหาสาระตามหัวข้อของการศึกษา

2. ศึกษาแบบสอบถามต่าง ๆ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้าง เครื่องมือให้มีความสอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา ตลอดจนทำการเปรียบเทียบและปรับปรุง ให้มีความเหมาะสมและให้มีความทันสมัยมากขึ้น

3. สร้างแบบสอบถามและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ให้มีความถูกต้องและครบถ้วน สมบูรณ์มากขึ้น

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และ นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแต่ละด้าน

### 3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 380 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้รวบรวมการข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น และใช้สนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

### 3.1.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้แก่ Statistics Package for Social Sciences (SPSS) ทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว ความมุ่งหมายการเดินทางมาท่องเที่ยว และระยะเวลาการเดินทางมาท่องเที่ยว

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบการท่องเที่ยว 6A ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว จากข้อคำถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

### 3.2 ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### 3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

โดยมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือก ดังนี้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. มีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างน้อย 5 ปี
3. สามารถอุทิศเวลาการให้สัมภาษณ์ตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัยด้วยความสมัครใจ

#### 3.2.2 พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### 3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกได้เป็น 4 อย่าง คือ 1) ตัวผู้วิจัย ที่จัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยเนื่องจากผู้วิจัยต้องมีความไวต่อทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและครบถ้วน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องเตรียมในส่วนของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนเริ่มเก็บข้อมูล 2) อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว ปากกา ดินสอ และสมุดจดบันทึก เป็นต้น และ 3) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) โดยนำประเด็นปัญหาจากข้อคำถามและข้อเสนอแนะหลังจากสอบถามนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำมาสร้างเป็นประเด็นคำถาม นำไปสนทนากลุ่มกับผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

### 3.2.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 1) นำประเด็นศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการนำข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้าน มากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2) ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 3) จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

### 3.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือด้านวิธีการ (Methodological Triangular) (สุภางค์ จันทวานิช, 2556) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยบูรพาถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 5 คน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้ศึกษาส่งหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยบูรพาให้กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยส่งและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

### 3.2.6 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการถอดเทปการสนทนาแบบคำต่อคำ (Verbatim) ฟังซ้ำแล้วเรียบเรียงข้อมูลที่ได้เพื่อนำมาแยกและจัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการวิจัยด้วยวิธีการเชิงพรรณนา โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัยและตัวแปรที่กำหนดไว้ ซึ่งได้แก่

- 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจ
- 2) ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว
- 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- 4) ด้านที่พัก
- 5) ด้านกิจกรรม
- 6) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2.เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางประกอบกับคำอธิบาย ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.3 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ เพื่อแทนความหมายของค่าทางสถิติดังต่อไปนี้

|           |     |                                    |
|-----------|-----|------------------------------------|
| $\bar{X}$ | แทน | ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร           |
| S.D.      | แทน | ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร |
| N         | แทน | จำนวนประชากร                       |
| t         | แทน | สถิติที่ใช้การทดสอบค่า (t-test)    |
| F         | แทน | สถิติที่ใช้การทดสอบค่า (F-test)    |
| Sig       | แทน | ระดับนัยสำคัญทางสถิติ              |
| ***       | แทน | นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00      |
| **        | แทน | นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01      |
| *         | แทน | นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05      |

#### 4.1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน โดยแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

**ตารางที่ 4.1** แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ จำแนก ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว

| ที่ | ลักษณะทางประชากรศาสตร์     | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|-----|----------------------------|------------|--------|
| 1   | เพศ                        |            |        |
|     | ชาย                        | 259        | 68.2   |
|     | หญิง                       | 121        | 31.8   |
| 2   | อายุ                       |            |        |
|     | 60 - 69 ปี                 | 250        | 65.8   |
|     | 70-79 ปี                   | 110        | 28.9   |
|     | 80 ปีขึ้นไป                | 20         | 5.3    |
| 3   | ระดับการศึกษา              |            |        |
|     | ต่ำกว่าปริญญาตรี           | 242        | 63.7   |
|     | ปริญญาตรี                  | 108        | 28.4   |
|     | สูงกว่าปริญญาตรี           | 30         | 7.9    |
| 4   | ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว |            |        |
|     | คนเดียว                    | 34         | 8.9    |
|     | คู่รัก                     | 47         | 12.4   |
|     | ครอบครัว                   | 232        | 61.1   |
|     | กรุ๊ปทัวร์                 | 67         | 17.6   |
| 5   | จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว |            |        |
|     | นวด/สปา                    | 6          | 1.6    |
|     | ไหว้พระ                    | 89         | 23.4   |
|     | พักผ่อน                    | 230        | 60.5   |
|     | เยี่ยมญาติ                 | 48         | 12.6   |
|     | อื่น ๆ                     | 7          | 1.8    |
| 6   | ระยะเวลาในการท่องเที่ยว    |            |        |

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

| ที่ | ลักษณะทางประชากรศาสตร์ | จำนวน (คน) | ร้อยละ     |
|-----|------------------------|------------|------------|
|     | 1 วัน                  | 40         | 10.5       |
|     | 2-3 วัน                | 192        | 50.5       |
|     | 4-5 วัน                | 101        | 26.6       |
|     | มากกว่า 6 วัน          | 47         | 12.4       |
|     | <b>รวม</b>             | <b>380</b> | <b>100</b> |

จากตาราง 4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.2 และเพศหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8

เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า เป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 60 - 69 ปี มากที่สุด จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมา คือ ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 70-79 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 และ อายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 5.3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 63.7 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คิดเป็นร้อยละ 7.9

เมื่อจำแนกตามลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมากับครอบครัว มากที่สุด จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมา คือ เดินทางมากับกรุ๊ปทัวร์ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 เดินทางมากับคู่รัก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 และเดินทางมาคนเดียว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9

เมื่อจำแนกตามจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว พบว่า มาเพื่อพักผ่อน มากที่สุด จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมา คือ มาเพื่อไหว้พระ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 มาเพื่อเยี่ยมญาติ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 อื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และมาเพื่อนวด/สปา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 วัน มากที่สุด จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมา คือ เดินทางมาท่องเที่ยว 4-5 วัน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 เดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่า 6 วัน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 และเดินทางมาท่องเที่ยว 1 วัน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

#### 4.2 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การนำเสนอระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

**ตารางที่ 4.2** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

|  | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ         | ระดับความต้องการ |             |            |
|--|--|------------------|-------------|------------|
|  |  | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล      |
|  | ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.17             | 0.51        | มาก        |
|  | ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.37             | 0.49        | มาก        |
|  | ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.25             | 0.50        | มาก        |
|  | ด้านที่พัก                                   | 4.24             | 0.52        | มาก        |
|  | ด้านกิจกรรม                                  | 3.75             | 0.73        | มาก        |
|  | ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 4.42             | 0.52        | มาก        |
|  | <b>รวม</b>                                   | <b>4.20</b>      | <b>0.31</b> | <b>มาก</b> |

จากตารางที่ 4.2 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.20$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีลำดับสูงที่สุดไปต่ำที่สุด ได้ดังนี้ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ( $\bar{X} = 4.42$ ) รองลงมา คือ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ( $\bar{X} = 4.37$ ) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ( $\bar{X} = 4.25$ ) ด้านที่พัก ( $\bar{X} = 4.24$ ) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ( $\bar{X} = 4.17$ ) และด้านกิจกรรม ( $\bar{X} = 3.75$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.3** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านสิ่งดึงดูดใจ

| ที่ | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ                      | ระดับความต้องการ |             |            |
|-----|---|------------------|-------------|------------|
|     |   | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล      |
|     | <b>ด้านสิ่งดึงดูดใจ</b>                                   |                  |             |            |
| 1.  | ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติ    | 4.48             | 0.64        | มาก        |
| 2.  | ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมเชิงสุขภาพ | 4.07             | 0.77        | มาก        |
| 3.  | ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านจิตใจและศาสนา              | 3.96             | 0.82        | มาก        |
|     | <b>รวม</b>  | <b>4.17</b>      | <b>0.51</b> | <b>มาก</b> |

จากตารางที่ 4.3 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.17$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.48$ ) รองลงมา คือ ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมเชิงสุขภาพ ( $\bar{X} = 4.07$ ) และต้องการสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านจิตใจและศาสนา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.96$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.4** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว

| ที่ | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ                                      | ระดับความต้องการ |             |            |
|-----|---|------------------|-------------|------------|
|     |   | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล      |
|     | <b>ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว</b>                       |                  |             |            |
| 4.  | ต้องการให้มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น        | 4.15             | 0.76        | มาก        |
| 5.  | ต้องการให้มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างทั่วถึง | 4.36             | 0.62        | มาก        |
| 6.  | ต้องการให้มีแผนที่และป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน             | 4.61             | 0.62        | มากที่สุด  |
|     | <b>รวม</b>  | <b>4.37</b>      | <b>0.49</b> | <b>มาก</b> |

จากตารางที่ 4.4 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยวภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.37$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีแผนที่และป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.61$ ) รองลงมา คือ ต้องการให้มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ( $\bar{X} = 4.36$ ) และต้องการให้มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 4.15$ ) ตามลำดับ



ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

| ที่ | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ                    | ระดับความต้องการ |             |            |
|-----|---|------------------|-------------|------------|
|     |   | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล      |
|     | <b>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก</b>                           |                  |             |            |
| 7.  | ต้องการให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ | 4.64             | 0.50        | มากที่สุด  |
| 8.  | ต้องการที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ                         | 4.34             | 0.76        | มาก        |
| 9.  | ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีทางลาดแทนการใช้บันได       | 4.21             | 0.75        | มาก        |
| 10. | ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีลิฟท์แทนการใช้บันได        | 3.80             | 0.92        | มาก        |
|     | <b>รวม</b>  | <b>4.25</b>      | <b>0.50</b> | <b>มาก</b> |

จากตารางที่ 4.5 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.25$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.64$ ) รองลงมา คือ ต้องการที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ( $\bar{X} = 4.34$ ) ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีทางลาดแทนการใช้บันได ( $\bar{X} = 4.21$ ) และต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีลิฟท์แทนการใช้บันได มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.80$ ) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านที่พัก

| ที่ | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ                          | ระดับความต้องการ |             |            |
|-----|---|------------------|-------------|------------|
|     |   | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล      |
|     | <b>ด้านที่พัก</b>   |                  |             |            |
| 11. | ต้องการบรรยากาศที่พักที่เงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อน        | 4.36             | 0.75        | มาก        |
| 12. | ต้องการให้ที่พักมีบริการสปา เพื่อสร้างความผ่อนคลาย            | 3.78             | 0.97        | มาก        |
| 13. | ต้องการปฐมนิเทศก่อนเข้าพัก หากเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ | 4.53             | 0.62        | มากที่สุด  |
| 14. | ต้องการที่พักปลอดบุหรี่ ทั้งพื้นที่ห้องพักและพื้นที่ส่วนกลาง  | 4.27             | 0.99        | มาก        |
|     | <b>รวม</b>  | <b>4.24</b>      | <b>0.52</b> | <b>มาก</b> |

จากตารางที่ 4.6 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านที่พัก ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.24$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการปูมสัณฐานเตียงนอนภายในห้องพัก หากเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.53$ ) รองลงมา คือ ต้องการบรรยากาศที่พักที่เงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อน ( $\bar{X} = 4.36$ ) ต้องการที่พักปลอดบุหรี่ ทั้งพื้นที่ห้องพักและพื้นที่ส่วนกลาง ( $\bar{X} = 4.27$ ) และต้องการให้ที่พักมีบริการสปา เพื่อสร้างความผ่อนคลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.78$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.7** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านกิจกรรม

| ที่ | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ   | ระดับความต้องการ |             |            |
|-----|--|------------------|-------------|------------|
|     |  | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล      |
|     | <b>ด้านกิจกรรม</b>   |                  |             |            |
| 15. | ต้องการให้มีลานกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น รำไทเก๊ก โยคะ               | 3.83             | 0.81        | มาก        |
| 16. | ต้องการให้มีบริการเสริม เช่น โปรแกรมทัวร์ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ                   | 3.79             | 0.89        | มาก        |
| 17. | ต้องการให้มีกิจกรรมเพื่อพบปะสังสรรค์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น หมากรุก ร้องเพลง ถักไหมพรม | 3.64             | 0.97        | มาก        |
|     | <b>รวม</b>   | <b>3.75</b>      | <b>0.73</b> | <b>มาก</b> |

จากตารางที่ 4.7 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านกิจกรรม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.75$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีลานกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น รำไทเก๊ก โยคะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.83$ ) รองลงมา คือ ต้องการให้มีบริการเสริม เช่น โปรแกรมทัวร์ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ( $\bar{X} = 3.79$ ) และต้องการให้มีกิจกรรมเพื่อพบปะสังสรรค์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น หมากรุก ร้องเพลง ถักไหมพรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.64$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.8** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

| ที่ | องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ  | ระดับความต้องการ |             |           |
|-----|---|------------------|-------------|-----------|
|     |   | $\bar{X}$        | S.D.        | แปลผล     |
|     | <b>ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว</b>   |                  |             |           |
| 18. | ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ช่วยดูแลความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ | 4.51             | 0.60        | มากที่สุด |
| 19. | ต้องการให้มีศูนย์บริการและขอความช่วยเหลือสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ              | 4.39             | 0.65        | มาก       |
| 20. | ต้องการให้พนักงาน มีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น                             | 4.34             | 0.65        | มาก       |
|     | <b>รวม</b>  | <b>4.42</b>      | <b>0.52</b> | มาก       |

จากตารางที่ 4.8 ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.42$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ช่วยดูแลความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.51$ ) รองลงมา คือ ต้องการให้มีศูนย์บริการและขอความช่วยเหลือสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ( $\bar{X} = 4.39$ ) และต้องการให้พนักงาน มีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 4.34$ ) ตามลำดับ

4.3 เปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว และระยะเวลาในการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม เพศ

| ความต้องการ                                  | ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) |             | t-value       | df.        | Sig.         |
|--|-------------------------|-------------|---------------|------------|--------------|
|  | เพศชาย                  | เพศหญิง     |               |            |              |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.16                    | 4.20        | -0.825        | 378        | 0.44         |
| ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.37                    | 4.38        | -0.233        | 378        | 0.03*        |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.25                    | 4.25        | 0.000         | 378        | 0.33         |
| ด้านที่พัก                                   | 4.26                    | 4.18        | 1.335         | 378        | 0.26         |
| ด้านกิจกรรม                                  | 3.72                    | 3.82        | -1.166        | 378        | 0.57         |
| ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 4.43                    | 4.39        | 0.734         | 378        | 0.69         |
| <b>รวม</b>                                   | <b>4.20</b>             | <b>4.20</b> | <b>-0.165</b> | <b>378</b> | <b>0.04*</b> |

\*มีค่าสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม เพศ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว และภาพรวม มีค่า Sig เท่ากับ 0.03 กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ส่วนในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.10** แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม อายุ

| ความต้องการ                                  | ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) |             |                | F-value      | df.        | Sig.        |
|--|-------------------------|-------------|----------------|--------------|------------|-------------|
|  | อายุ 60-69              | อายุ 70-79  | อายุ 80 ขึ้นไป |              |            |             |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.18                    | 4.16        | 4.23           | 0.176        | 379        | 0.83        |
| ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.36                    | 4.39        | 4.41           | 0.179        | 379        | 0.83        |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.28                    | 4.15        | 4.35           | 3.172        | 379        | 0.04*       |
| ด้านที่พัก                                   | 4.27                    | 4.15        | 4.21           | 2.032        | 379        | 0.13        |
| ด้านกิจกรรม                                  | 3.76                    | 3.75        | 3.78           | 0.013        | 379        | 0.98        |
| ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 4.41                    | 4.44        | 4.41           | 0.139        | 379        | 0.87        |
| <b>รวม</b>                                   | <b>4.21</b>             | <b>4.17</b> | <b>4.23</b>    | <b>0.604</b> | <b>379</b> | <b>0.54</b> |

\*มีค่าสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม อายุ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่า Sig เท่ากับ 0.04 กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีอายุ แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน

ส่วนในภาพรวม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีอายุ แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.11** แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ระดับการศึกษา

| ความต้องการ                                  | ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) |             |                  | F-value      | df.        | Sig.        |
|--|-------------------------|-------------|------------------|--------------|------------|-------------|
|  | ต่ำกว่าปริญญาตรี        | ปริญญาตรี   | สูงกว่าปริญญาตรี |              |            |             |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.16                    | 4.16        | 4.31             | 1.083        | 379        | 0.34        |
| ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.35                    | 4.38        | 4.51             | 1.298        | 379        | 0.27        |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.23                    | 4.25        | 4.35             | .724         | 379        | 0.48        |
| ด้านที่พัก                                   | 4.25                    | 4.18        | 4.31             | .903         | 379        | 0.40        |
| ด้านกิจกรรม                                  | 4.31                    | 3.81        | 3.90             | 1.320        | 379        | 0.26        |
| ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 3.71                    | 4.38        | 4.50             | .588         | 379        | 0.55        |
| <b>รวม</b>                                   | <b>4.42</b>             | <b>4.20</b> | <b>4.31</b>      | <b>1.989</b> | <b>379</b> | <b>0.13</b> |

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ระดับการศึกษา ในภาพรวม และทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.12** แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว

| ความต้องการ                                  | ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) |             |             |             | F-value      | df.        | Sig.        |
|--|-------------------------|-------------|-------------|-------------|--------------|------------|-------------|
|  | คนเดียว                 | คู่รัก      | ครอบครัว    | กรุ๊ปทัวร์  |              |            |             |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.26                    | 4.16        | 4.17        | 4.16        | 0.356        | 379        | 0.78        |
| ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.47                    | 4.36        | 4.38        | 4.31        | 0.822        | 379        | 0.48        |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.16                    | 4.26        | 4.29        | 4.14        | 1.816        | 379        | 0.14        |
| ด้านที่พัก                                   | 4.23                    | 4.22        | 4.23        | 4.28        | 0.225        | 379        | 0.87        |
| ด้านกิจกรรม                                  | 3.61                    | 3.65        | 3.75        | 3.93        | 1.957        | 379        | 0.12        |
| ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 4.42                    | 4.26        | 4.44        | 4.45        | 1.644        | 379        | 0.17        |
| <b>รวม</b>                                   | <b>4.19</b>             | <b>4.15</b> | <b>4.21</b> | <b>4.21</b> | <b>0.434</b> | <b>379</b> | <b>0.72</b> |

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ในภาพรวมและทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.13** แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว

| ความต้องการ                                  | ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) |             |             |             |             | F-value      | df.        | Sig.        |
|--|-------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|--------------|------------|-------------|
|  | นวด/สปา                 | ไหว้พระ     | พักผ่อน     | เยี่ยมญาติ  | อื่น ๆ      |              |            |             |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.16                    | 4.21        | 4.19        | 4.02        | 4.09        | 1.353        | 379        | 0.25        |
| ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.44                    | 4.44        | 4.37        | 4.29        | 4.19        | 1.125        | 379        | 0.34        |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.08                    | 4.21        | 4.24        | 4.29        | 4.57        | 1.046        | 379        | 0.38        |
| ด้านที่พัก                                   | 4.12                    | 4.23        | 4.27        | 4.12        | 4.10        | 0.986        | 379        | 0.41        |
| ด้านกิจกรรม                                  | 3.50                    | 3.74        | 3.78        | 3.69        | 3.57        | 0.499        | 379        | 0.73        |
| ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 4.33                    | 4.39        | 4.45        | 4.33        | 4.28        | 0.792        | 379        | 0.53        |
| <b>รวม</b>                                   | <b>4.10</b>             | <b>4.21</b> | <b>4.22</b> | <b>4.12</b> | <b>4.13</b> | <b>1.119</b> | <b>379</b> | <b>0.34</b> |

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว ในภาพรวม และทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน



**ตารางที่ 4.14** แสดงการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ระยะเวลาในการท่องเที่ยว

| ความต้องการ                                  | ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) |             |             |             | F-value      | df.        | Sig.        |
|--|-------------------------|-------------|-------------|-------------|--------------|------------|-------------|
|  | 1 วัน                   | 2-3 วัน     | 4-5 วัน     | มากกว่า 6   |              |            |             |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจ                             | 4.23                    | 4.17        | 4.14        | 4.21        | 0.383        | 379        | 0.76        |
| ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว | 4.35                    | 4.38        | 4.40        | 4.33        | 0.285        | 379        | 0.83        |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก                       | 4.26                    | 4.21        | 4.28        | 4.31        | 0.835        | 379        | 0.47        |
| ด้านที่พัก                                   | 4.18                    | 4.23        | 4.21        | 4.34        | 0.792        | 379        | 0.49        |
| ด้านกิจกรรม                                  | 3.80                    | 3.76        | 3.75        | 3.72        | 0.080        | 379        | 0.97        |
| ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว           | 4.42                    | 4.46        | 4.34        | 4.40        | 1.173        | 379        | 0.32        |
| <b>รวม</b>                                   | <b>4.21</b>             | <b>4.20</b> | <b>4.19</b> | <b>4.22</b> | <b>0.097</b> | <b>379</b> | <b>0.96</b> |

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในภาพรวม และทุกด้าน มีค่า Sig. มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีระยะเวลาในการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

#### 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อขยายผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A)

จากการศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยศึกษาถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6A ในงานวิจัยเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากการศึกษามาดูเพื่อให้เห็นถึงประเด็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการระบุรหัสของผู้ให้สัมภาษณ์และแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ประกอบการดังนี้

ตารางที่ 4.15 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

| หน่วยงานภาครัฐ | ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว |
|----------------|-------------------------------|
| G1             | E1                            |
| G2             |                               |
| G3             |                               |
| G4             |                               |

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นแนวคำถามเบื้องต้นในการสัมภาษณ์เชิงลึกตามข้อคำถามดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และควรมีการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ อย่างไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ที่ตั้งของจังหวัดมันง่ายต่อการเข้าถึง เพราะว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตั้งอยู่ระหว่างทางที่จะลงไปทางภาคใต้ และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มีทะเลสวยติดอ่าวไทย การเดินทางจึงเดินทางได้สะดวกจะมารถสาธารณะก็ได้ หรือรถส่วนตัวก็ดี เช่น รถตู้ รถเมย์ หรือรถไฟก็ผ่านได้” (G1)

“ประจวบจะมีข้อดีอย่างหนึ่งคือ มันอยู่ใกล้กรุงเทพฯซึ่งเราจะขับรถมาเองก็ได้ใช้เวลาไม่นานประมาณสัก 2 ชั่วโมงกว่าก็ถึงแล้วเพราะเป็นทางผ่านไปทางภาคใต้” (G2)

“ถ้าจะให้พูดถึงในเรื่องของสิ่งดึงดูดที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดประจวบของเราก็คืออย่างที่เรารู้กันว่า มีแหล่งท่องเที่ยวอย่างทะเลซึ่งทะเลที่ประจวบเนี่ยเป็นทะเลอ่าวไทยก็ถือว่าเป็นทะเลสวยอีกที่หนึ่งของประเทศไทยเหมือนกันและประจวบเนี่ยก็มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติอยู่หลายที่แต่จะเน้นหลัก ๆ ก็คือทางทะเลถ้าผู้สูงอายุเขาจะเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจเขาก็จะมองว่าทะเลก็เป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เขา มองว่าเขาสามารถที่จะเข้ามาท่องเที่ยวและมันดึงดูดให้กลุ่มนี้มาท่องเที่ยวได้” (E1)

“ถ้าถามถึงว่ามาเที่ยวที่ประจวบแล้วต้องนึกถึงอะไรผมคิดว่าน่าจะเป็นสถานที่พักครับเพราะในเฉพาะพื้นที่ตรงหัวหินก็มีโรงแรมให้เลือกเยอะมากซึ่งจะไล่ระดับไปเลยว่าเป็นโรงแรมขนาดใหญ่ยิ่งถ้าเป็นโรงแรมระดับเซกก็จะมีบริการที่มีคุณภาพและอันนี้แหละคือจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวที่หัวหินแล้วก็มาพักที่หัวหินครับ” (G4)

“หัวหินหรือประจวบของเราเนี่ยก็มีความสะดวกสบายในการที่จะเข้ามาท่องเที่ยวจนครบมันอาจจะเป็นอย่างอื่นอย่างที่สามารถดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเข้ามาได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสถานพยาบาลซึ่งเราก็พร้อมมากแค่เฉพาะหัวหินของเราก็มีโรงพยาบาลหลายแห่งแล้วที่ตอนนี้เรากำลังดำเนินการเรื่องที่จะขอความร่วมมือให้กับสถานพยาบาลเหล่านี้ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างเช่นให้เขาเตรียมในเรื่องของสถานการณ์ฉุกเฉินอาจจะมีความพร้อมในเรื่องของรถรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉินประมาณนี้ครับและผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการดูแลสุขภาพความสุขสุขภาพเราก็จะขอความร่วมมือให้กับโรงพยาบาลเหล่านี้เขาส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับพนักงานในโรงแรมหรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อให้เขาได้มีความรู้เราก็จะได้ประสานงานขอความร่วมมือกันในอนาคตต่อไปครับ” (E1)

“การพัฒนาสิ่งดึงดูดเพิ่มเติมที่ผมมองว่ามันน่าจะดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวแบบนี้เข้ามาท่องเที่ยวได้ก็คือโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ดูแลสุขภาพอย่างเช่น package ที่ดูแลด้านสุขภาพหรือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอะไรประมาณนี้ยากให้ผู้ประกอบการส่งเสริมส่วนนี้เพิ่มมากขึ้นแต่ทั้งนี้ทั้งนั้นทางเราก็มีการนำร่องในการทำกิจกรรมเหล่านี้อยู่แล้วแต่อยากให้ทางภาครัฐเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องช่วยเหลือทำการโปรโมทหรือประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้เพิ่มเติมประมาณนี้” (G4)

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุมุ่งหน้ามาท่องเที่ยวใน อำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์คือ บริบททางธรรมชาติและที่ตั้งที่ยังง่ายตามภาคใต้ตอนบนหรือภาคกลางตอนล่างที่ติดกับทะเลอ่าวไทย นอกจากนี้ยังมีสถานที่พักและบริการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น สปา นวดไทยและบริการด้านสุขภาพ ที่ช่วยให้ทั้งผู้

ท่องเที่ยวและผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม สถานที่รับประทานอาหารมีความหลากหลายและมีรายละเอียดที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุอีกด้วย อย่างไรก็ตามผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่ายังมีโอกาสในการพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดเพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น จัดแคมเปญเกี่ยวกับการเข้าพักร่วมแพคเกจดูแลสุขภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุที่มักใช้บริการสปาและนวดแผนไทย ในบริบททางสาธารณสุขรัฐบาลสามารถสนับสนุนและจัดงานเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น หรือเพิ่มโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เน้นการดูแลสุขภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นอกจากนี้ควรพัฒนาศักยภาพของที่พักร่วมเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยที่ให้ความสำคัญกับความเอื้ออาทรในการทำงานเป็นหมู่และรับรองความต้องการของกลุ่มนี้ การรับประทานอาหารและบริการสุขภาพที่ดีนั้นจะมีบทบาทสำคัญในการดูแลความพึงพอใจของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการตอบสนองความต้องการเรื่องสุขภาพก็อยู่ในระดับที่ดีอยู่แล้ว โรงพยาบาลหลายแห่งที่ให้บริการในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความพร้อมในการให้บริการแก่ผู้ท่องเที่ยว หากเกิดเหตุฉุกเฉิน นักท่องเที่ยวสามารถรับบริการทางการแพทย์อย่างรวดเร็ว นี่เป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจให้ผู้ท่องเที่ยวและผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ ในทางอื่น ๆ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังมีบริบทเพิ่มเติมด้วย บางครั้งที่พักอาจเป็นที่พักร่วมสำหรับกลุ่มเพื่อนฝูงของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แทนที่จะพักที่ที่พักของที่อ่าวมะนาว ซึ่งสามารถให้รองรับกิจกรรมการแข่งขันเดินการกุศลหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่กลุ่มนี้มักมีส่วนร่วมในนั้น สรุปแล้ว การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์นั้นมีข้อดีหลายอย่างและควรนำเสนอเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ในการท่องเที่ยวนี้

2. ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างไร ควรมีการพัฒนาอุปกรณ์ เช่น แผนที่และป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยว ที่ชัดเจนหรือไม่ และควรปรับปรุงเส้นทางในการเดินทางท่องเที่ยว ภายในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“การเดินทางมายังจังหวัดประจวบเนี่ยก็ถือว่ามีความสะดวกสบายนะครับ เพราะว่ามียุทธศาสตร์ที่ผ่านมาหลายประเภท เช่น รถบัส รถไฟ รถตู้ เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก” (E1)

“อย่างไรก็ตามการคมนาคมในจังหวัดก็ถือว่าสะดวกมากขึ้น เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็เป็นที่ตั้งของพระราชวังจึงทำให้ระบบการคมนาคมมีการพัฒนา เพื่อการท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าออกได้อย่างสะดวก” (G4)

“ถ้าจะถามว่าความสะดวกในการเข้าออกจังหวัดประจวบเนี่ยก็ถือว่าสะดวกนะครับแต่มันจะติดอยู่อย่างหนึ่งก็คือระบบการขนส่งสาธารณะยังไม่มีความปลอดภัยที่มากพอต้องมีการ” (E1)

“ป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัด ถ้าถามถึงเรื่องนี้ผมมองว่ามันก็มีความชัดเจนนะครับ เพราะว่ามันจะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็วเพราะเขาสามารถดูป้ายบอกทางต่าง ๆ ได้” (G2)

“มองว่าคุณภาพของการให้บริการของรถสาธารณะในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่เนี่ยก็ถือว่าโอเคนะครับ แต่มันจะมีอยู่อย่างนึงก็คือบางทีมันมีผู้ประกอบการบางรายที่เห็นแก่ตัวในเรื่องของราคาค่าโดยสารที่ไม่เป็นธรรมบางทีก็เจอลูกค้ามาร้องเรียนเหมือนกันผมมองว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดูแลเรื่องนี้ให้มีความชัดเจนมากที่สุดเพื่อจะได้เซฟความรู้สึกของนักท่องเที่ยวด้วย” (G3)

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เราเห็นว่า การคมนาคมและการขนส่งมีความสะดวกและสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนี้ เนื่องจากจังหวัดเป็นทางผ่านสำคัญจากภาคกลางสู่ภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งระบบขนส่งสาธารณะมีการให้บริการผ่านเส้นทางสำคัญของจังหวัด รวมถึงรถบัส รถไฟ และรถตู้ อย่างไรก็ตามในเรื่องของการคมนาคมในจังหวัดมีการพัฒนาขึ้นมาให้สะดวกมากขึ้นโดยเฉพาะในที่ตั้งของพระราชวังหลักของกษัตริย์ไทย การป้ายจราจรหรือป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีความชัดเจนและช่วยให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก มีคนที่มีอายุสูงมักชอบใช้ป้ายจราจรแทนการใช้แอปพลิเคชัน GPS อย่างไรก็ตามการคมนาคมยังคงมีความปลอดภัยที่ต้องพัฒนาอีกในเรื่องนี้ ระบบขนส่งของประเทศไทยควรถูกปรับปรุงและจัดระเบียบให้ดีขึ้นเพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุสามารถเดินทางได้อย่างปลอดภัยและสะดวก การที่ราคาและบริการขนส่งมวลชนในท้องถิ่นมีปัญหาบ่อย ๆ ก็เป็นเรื่องที่ควรจัดการอย่างจริงจัง ความชัดเจนในราคาและการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงการให้บริการขนส่งมวลชน และนักท่องเที่ยวควรได้รับการรักษาอย่างยุติธรรม ทั้งนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุให้เดินทางมาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวเป็นที่เรียบร้อยแล้วและมีคุณภาพยังเป็นสิ่งสำคัญด้วย เนื่องจากบางครั้งกลุ่มผู้สูงอายุต้องการใช้บริการขนส่งมวลชนเนื่องจากทำมานานมากกว่าใช้รถส่วนตัว และการพัฒนาระบบการคมนาคมและการขนส่งมวลชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้กลุ่มผู้สูงอายุเดินทางไปท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น ในท้ายท้ายควรจะมีการควบคุมและดูแลระบบการขนส่งมวลชนให้อยู่ในสถานะที่ดีเพื่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการใช้บริการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในสรุป การพัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่งมวลชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวและกลุ่มผู้สูงอายุเดินทางไปท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัยมากขึ้นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวในสถานที่นี้ให้มีคุณภาพและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นให้กับนักท่องเที่ยวทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการพัฒนาและปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้าง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ความสำคัญของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ควรพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อให้พวกนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถท่องเที่ยวอย่างสะดวกและปลอดภัยมากขึ้นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” (G1)

“ป้ายเตือนต่าง ๆ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะจะเป็นการเซฟตัวกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ถ้าจะให้พูดถึงว่าจังหวัดประจวบก็มีพื้นที่ที่เราห้ามนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวอยู่แต่ก็ควรที่จะมีป้ายบอกอย่างเช่นในบางพื้นที่ที่จะมีฝูงลิงเยอะเราก็ควรมีป้ายแจ้งเตือนก่อนที่จะขึ้นไปท่องเที่ยวที่นั่นเพื่อให้เราวัดระวังฝูงลิงเป็นต้น” (G2)

“ในการเพิ่มความปลอดภัยในการท่องเที่ยวโดยการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินก่อนโดยอาจจะให้ความรู้กับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดูแลนักท่องเที่ยวแม้กระทั่งพนักงานของโรงแรมก็ต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลหรือการบอกกล่าวในเรื่องของความปลอดภัยให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้เพื่อให้เขาได้เตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น” (E1)

“การเตรียมความพร้อมของความปลอดภัยผมว่าเรื่องนี้ก็เป็นอีกหนึ่งสิ่งสำคัญที่เราจะต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษโดยเฉพาะในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวถ้าสถานที่ไหนยังไม่มีความปลอดภัยมากพอเราก็อยากจะวิงวอนให้ผู้ประกอบการคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นหลักถ้าหากเกิดความเสียหายเกิดขึ้นกับตัวนักท่องเที่ยวแล้วมันจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทั้งจังหวัดได้” (G3)

“ความปลอดภัยในโรงแรมต้องให้ความสำคัญของการให้บริการคุณภาพและความปลอดภัยในโรงแรมที่เป็นที่พักของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อป้องกันความไม่ปลอดภัยต่อร่างกายและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว” (G4)

“ผู้ประกอบการท่องเที่ยวควรรับผิดชอบในการให้ความปลอดภัยและความสะดวกสบายให้กับลูกค้าผู้สูงอายุ และตรวจเช็คอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมเสมอ” (E1)

“การให้คำแนะนำและการจัดการเหตุฉุกเฉิน ผู้ประกอบการควรมีการวางแผนรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างถ่วงทีเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ” (G4)

จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้พูดถึงในเรื่อง ของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ว่า นักท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ควรได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีมากขึ้นเพื่อความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้กล่าวว่าในบางพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกก็จะครบครัน แต่ก็ยังมีบางพื้นที่ที่สิ่งอำนวยความสะดวกอาจจะยังไม่เข้าถึงมาก อาทิ ป้ายเตือนต่าง ๆ เพราะในบางพื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มักจะมีฝูงลิงค่อนข้างเยอะ ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเขาไม่ทันสังเกตเห็นป้ายหรืออาจจะไม่ทราบข้อมูลมาก่อน ก็อาจจะเกิดปัญหาหรืออันตรายจากฝูงลิงเหล่านี้ได้ ซึ่งในปัจจุบันถ้าเข้าไปดูในบางพื้นที่ ป้ายบอกค่าเตือนต่าง ๆ มักจะทำเป็นป้ายเล็ก ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อาจจะไม่สังเกตเห็นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุแล้วเขาอาจจะไม่สังเกตเห็นเหมือนกลุ่มคนวัยรุ่นทั่วไป แต่ทั้งนี้หากบางพื้นที่ได้เพิ่มกำลังผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในแต่ละจุดอย่างเช่น ตำรวจท่องเที่ยวหรือแม่กระทั้งพนักงานรักษาความปลอดภัยของโรงแรมต่าง ๆ ควรที่จะให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ เพื่อความปลอดภัยในการใช้บริการและการเดินทางท่องเที่ยวในจุดต่าง ๆ ให้มากขึ้น และยังมีผู้ประกอบการหรือผู้ให้สัมภาษณ์บางทีกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความตื่นเต้น อย่างเช่น การเดินป่าหรือการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ อาจจะให้ผู้ประกอบการเหล่านี้ตระหนักถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก มันตรวจเช็คอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ถ้าหากเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นก็ต้องมีการวางแผนรับมือกับสถานการณ์เหล่านี้ได้อย่างถ่วงที และผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านยังพูดถึงในเรื่องของอุปกรณ์เซฟตี้ต่าง ๆ ถ้าหากนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวพักแรมในโรงแรมที่ได้มาตรฐาน ทางโรงแรมจะคอยดูแลการให้บริการแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่ที่มีความกังวลก็คือบางทีกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเขาได้เข้าพักในโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐานอาจจะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อร่างกายและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวได้และกิจกรรมบางอย่างที่แหล่งท่องเที่ยวหรือผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวจัดบริการให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้อาจจะไม่ครอบคลุมในเรื่องของความปลอดภัย จึงอยากให้ผู้ประกอบการเหล่านี้ได้ตระหนักถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและสามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้"

4. ด้านที่พักในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่พัก ในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ประเด็นที่จะให้ปรับปรุง ผมว่าที่พักถ้าเป็นระดับ 4-5 ดาวระดับ luxury ของโรงแรมผมว่าไม่มีความกังวลอยู่แล้ว เพราะโรงแรมเหล่านี้เขามีมาตรฐานในการให้บริการและความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก อยู่แล้วเลยไม่น่ามีความกังวลในเรื่องนี้” (E1)

“สถานที่พักควรมีแผนรองรับความปลอดภัยและความอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันเหตุฉุกเฉินที่จะเกิดขึ้นกับตัวลูกค้า” (G1)

“ความปลอดภัยอีกหนึ่งรูปแบบที่เราไม่ควรพลาดและข้ามไปเลยและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุต้องระมัดระวังในเรื่องของการรับประทานอาหารเพราะบางสถานที่หรือบางร้านที่มีการ

ประกอบอาหารหรือขายอาหารไม่ถูกสุขลักษณะอนามัยก็มีแต่เราไม่สามารถที่จะควบคุมสิ่งที่มีนั้นจะเกิดขึ้นได้ แต่เราควรที่จะให้คำแนะนำกับลูกค้าได้ว่าที่ไหนมีร้านอาหารที่ดีที่ไหนมีร้านอาหารที่ลูกค้าควรไปกิน” (E1)

“ในเรื่องของการให้บริการด้านสุขภาพคนที่จะมาดูแลและให้บริการกับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเช่นการนวดแผนไทยการทำสปาการกดจุดต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญจริง ๆ เพราะว่าถ้าเกิดผิดพลาดอะไรไปปุ๊บมันจะส่งผลเสียต่อร่างกายของตัวผู้ให้บริการได้” (E1)

“สถานที่พักก็ควรมีอุปกรณ์ที่สามารถช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุได้ในกรณีฉุกเฉินอย่างเช่นยาสามัญฉุกเฉินเตียงนอนอะไรประมาณนี้” (G2)

“ผู้ประกอบการควรมีแผนร่วมมือกับโรงพยาบาลใกล้เคียง เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน แก่ นักท่องเที่ยวที่เข้าพักบริการด้วย เช่น บริการรถรับส่ง 24 ชั่วโมง หากเกิดเหตุฉุกเฉินกับผู้พักในโรงแรมก็สามารถช่วยเหลือได้ทันที” (G4)

จากการให้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ได้พูดถึงการให้บริการด้านที่พักสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ว่าหากผู้สูงอายุเข้ามาพักแรมในโรงแรมที่ได้มาตรฐานเขาไม่มีความกังวล ในเรื่องของการให้บริการ เนื่องจากโรงแรมส่วนใหญ่ที่มีระดับ 4 ดาวหรือ 5 ดาวขึ้นไปก็จะมีมาตรฐานในการให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ถ้าหากโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐานผู้ให้สัมภาษณ์บางรายได้บอกว่าจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อร่างกายและทรัพย์สินของผู้เข้าใช้บริการได้ อาทิเช่น เรื่องความปลอดภัยของสถานที่หากสถานที่พักเหล่านั้น อยู่ไกลจากแหล่งชุมชนมากจนเกินไป และไม่มีแผนรองรับในการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่กลุ่มลูกค้า ก็สามารถทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ เช่น การให้บริการที่รวดเร็วหากเกิดเหตุฉุกเฉินแก่ตัวผู้เข้าพักการประสานงานกับโรงพยาบาลการติดตั้งป้ายประกาศในสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่ปลอดภัย เพื่อเตือนให้กับลูกค้ากลุ่มผู้สูงอายุได้รับรู้ในเบื้องต้นและมากกว่านั้นในเรื่องของความปลอดภัยด้านอาหารซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุจะ sensitive ถ้าหากกลุ่มผู้สูงอายุรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขอนามัยหรืออาหารที่ปนเปื้อนสารบางอย่างก็จะส่งผลแก่สุขภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องระมัดระวังในการให้บริการด้านเหล่านี้เป็นหลักในส่วนของการให้บริการด้านเชิงสุขภาพภายในสถานที่พัก อาทิเช่น ผู้ให้บริการในเรื่องของนวดแผนไทยหรือบริการด้านสุขภาพต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญเท่านั้นได้ผ่านการอบรมและมีใบรับรองทางโรงแรมถึงจะครบบุคคลมีเข้ามาเพื่อให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าได้ถ้าหากผู้ให้บริการเหล่านี้ไม่ได้มาตรฐานก็อาจจะส่งผลต่อสุขภาพของผู้เข้ารับบริการได้ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านได้พูดถึงสิ่งอำนวยความสะดวกปลอดภัยในสถานที่พักว่าควรจะต้องมีอุปกรณ์ที่สามารถช่วยเหลือกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้อย่างครบครัน อาทิ ยาสามัญประจำบ้านต้องมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างเช่น รถเข็นเตียงนอนหรือแม้กระทั่งปรับภูมิทัศน์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการใช้บริการของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ และประเด็นสุดท้ายคือการที่ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย



ของลูกค้าเป็นหลักหรืออาจจะมีการวางแผนร่วมมือกับโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้เคียงข้าง หากเกิดเหตุก็สามารถที่จะประสานให้โรงพยาบาลเหล่านี้มาช่วยเหลือผู้เข้าพักได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

5. ด้านกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมใดบ้างที่เหมาะสมและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“กิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดนี้มีการจัดและเน้นในการให้บริการอย่างเต็มรูปแบบโดยผู้ประกอบการในพื้นที่ได้ประชุมหารือกันในเรื่องนี้อยู่แล้วเรากำลังรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างเครือข่ายเรื่องนี้อยู่” (E1)

“ผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมักไม่มีความกังวลในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมเพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มนี้อยู่แล้ว” (G1)

“ข้อกังวลที่มากที่สุดคือความปลอดภัยของกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากคนที่มีอายุมากมักมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรม การให้บริการที่ปลอดภัยและคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการต้องคำนึงถึง” (G2)

“อยากให้ทางภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนี้ เพื่อเพิ่มมาตรฐานและความยั่งยืนของกิจกรรมเหล่านี้” (E1)

“กลุ่มผู้สูงอายุมีความสามารถในการใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงในการท่องเที่ยวและเข้าใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การส่งเสริมกิจกรรมนี้สามารถสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นและกระตุ้นเศรษฐกิจระดับภาคและประเทศ” (E1)

“การดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เดินทางมาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นั้นเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและการประชาสัมพันธ์จากทางรัฐบาลเพื่อสร้างความรู้สึกมั่นใจและเพิ่มความยั่งยืนให้กิจกรรมเหล่านี้” (E1)

“การท่องเที่ยวแบบนี้สามารถสร้างรายได้ให้กลุ่มท้องถิ่นและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรืองมากขึ้นด้วยการดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญในขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุมีนิสัยในการใช้จ่ายเงินในการเดินทางและการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ” (G3)

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านกิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้แจ้งให้เรารับทราบว่าในปัจจุบันมีกิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความกังวล เนื่องจากผู้ประกอบการในพื้นที่ได้จัด

กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้ได้อย่างครบครัน อย่างไรก็ตาม ความกังวลที่สำคัญคือความปลอดภัยของกิจกรรมเหล่านี้ นั่นเพราะกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะต้องการความปลอดภัยสูงสุดในกิจกรรมที่มีความเศรษฐกิจเพิ่มค่า เนื่องจากกลุ่มนี้ไม่สามารถทำกิจกรรมผ่านได้อย่างคนวัยหนุ่มสาวได้ สถานที่ที่จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุควรต้องเพิ่มความมั่นใจในเรื่องของความปลอดภัย เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่อยู่ปรกฏหรือสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม และยิ่งเพิ่มระดับความปลอดภัยสำหรับกิจกรรมที่ค่อนข้างต้องการความระมัดระวัง ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่อาจมีความจำเป็นในด้านการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยมากกว่ากลุ่มอื่น และการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของพวกเขาจึงเป็นไปตามมาตรฐานระดับหนึ่ง เพื่อส่งเสริมและยังเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเป็นสิ่งสำคัญ เราควรริบกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุในการท่องเที่ยว เช่น การสนับสนุนแคมเปญท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการตลาดเพื่อดึงดูดผู้สูงอายุเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. เราควรสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาดูแลและส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้อย่างยั่งยืน เพื่อสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น และกระตุ้นเศรษฐกิจระดับประเทศ. ถ้าเราสามารถกระตุ้นการเดินทางของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น จะสามารถสร้างรายได้ให้กับบุคคลในท้องถิ่นและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตขึ้นได้ การส่งเสริมและเพิ่มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นหนึ่งในวิธีที่สามารถสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่นนี้ การร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนแคมเปญท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการตลาดเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างอัตราการเข้าใช้บริการและสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้ เราควรให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยและการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุให้มากที่สุด

6. ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับผู้สูงอายุ หน่วยงานใดควรเข้ามาดูแลในด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว และควรปรับปรุงการให้บริการเรื่องใดบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ตอนนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็มีหลายแห่งนะครับโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมในโรงแรมที่คอยให้บริการที่ด้านนี้อยู่แล้วแต่ทั้งนี้อยากจะให้หน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมกิจกรรมนี้ผ่านการโปรโมทของช่องทางของภาครัฐให้มากกว่าเดิมเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวและให้นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุตอนนี้ได้รู้จักว่าในจังหวัดประจวบมีกิจกรรมการท่องเที่ยวของสุขภาพ” (E1)

“ตอนนี้ทางโรงแรมก็มีการทำความร่วมมือกับชุมชนโดยการที่เราจะส่งนักท่องเที่ยวที่เขาสนใจที่จะท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยเราไปทำความร่วมมือกับชุมชน 1 ในพื้นที่หัวหินเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยการที่ลูกค้าเข้ามาพักโรงแรมในชุมชนให้คนในชุมชนเขาได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวของเราด้วยการทำความร่วมมือร่วมกันและเราก็สามารถที่จะกระจายรายได้ให้กับชุมชนได้” (E1)

“ปัจจุบันทางหน่วยงานภาครัฐของเราก็มีการส่งเสริมในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เราจะให้ความรู้แก่ชุมชนด้วยการเราไปหาแหล่งชุมชนที่มีศักยภาพและมีความพร้อมในเรื่องของการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อยู่แล้วอย่างเช่นชุมชนทำการนวดแผนไทยชุมชนทำลูกประคบประมาณี่เราก็ให้ความรู้แล้วก็จัดโปรแกรมในการที่จะส่งนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวอย่างชุมชนเหล่านี้เรียบร้อยแล้ว” (G3)

จากการสัมภาษณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้พูดประเด็นเดียวกัน คือการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่จำนวนมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองสามารถเป็นจุดดึงดูดให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และได้เข้ามาใช้บริการซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้ ก็มีอยู่ในหลายที่ อาทิเช่นทางผู้ประกอบการได้จัดสร้างสถานที่ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการและอีกรูปแบบก็คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชุมชนได้ก่อตั้งกลุ่มขึ้นมา เพื่อจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายในชุมชน โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ การพอกโคน การทำลูกประคบนวดแผนไทยต่าง ๆ แต่ปัจจุบันถึงแม้ว่าชุมชนจะพยายามผลักดันให้พื้นที่ของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่ก็ยังขาดหน่วยงานภาครัฐที่จะเข้ามาสนับสนุนโดยบางชุมชนในปัจจุบัน ได้จับมือร่วมกับผู้ประกอบการเอกชนได้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและมีกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้ทำ แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการบ้านเจ้าก็ได้เอารัดเอาเปรียบกับชุมชนซึ่งผลกระทบก็จะมาตกอยู่ที่ชุมชน ทำให้รายได้ที่จะเกิดขึ้นอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ก็อาจจะได้ไม่มากพอ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่อยากจะให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมในส่วนนี้อย่างจริงจัง เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่อยู่ในชุมชนได้เป็นที่รู้จักและสามารถดึงดูดให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้เดินทางมาใช้บริการได้และสามารถที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

7. แนวทางการพัฒนาให้อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับผู้สูงอายุ ได้อย่างไร

จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้พูดถึงประเด็นในเรื่องของแนวทางการพัฒนาให้อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุโดยแยกออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้

1) ประเด็นที่ 1 จะเป็นเรื่องของความพร้อมของบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสายงานสุขภาพเนื่องจากบุคลากรเหล่านี้จะเป็นบุคลากรกำลังสำคัญที่จะคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ถ้าหากนักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้บริการไม่ว่าจะเป็นการทำ สปา นวดแผนไทยหรือแม้กระทั่งทำกิจกรรมเกี่ยวกับเชิงสุขภาพต่าง ๆ ผู้ให้บริการเหล่านี้จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและได้รับการฝึกอบรมได้ใบประกอบวิชาชีพ เพื่อยืนยันและระบุตัวตนได้อย่างชัดเจนว่าบุคคลเหล่านี้มีความรู้ความสามารถที่จะคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ได้อย่างปลอดภัยและมากไปกว่านั้นความพร้อมของ

บุคลากรในด้านต่าง ๆ ก็ควรที่จะต้องศึกษาในเรื่องของพฤติกรรมและวางแผนการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ เพื่อให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้เข้ามาใช้บริการได้อย่างยั่งยืน

2) ประเด็นที่ 2 จะเป็นเรื่องของความพร้อมของด้านสถานที่ที่สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ ด้านผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่การให้บริการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกค้าที่ทันท่วงที เพื่อความพร้อมของสถานที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก เนื่องจากลูกค้ากลุ่มผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มพิเศษเมื่อเข้าใช้บริการในสถานที่ต่าง ๆ ผู้ประกอบการหรือแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสร้างความรู้ให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยว อาทิเช่น ป้ายบอกทางหรือป้ายเตือนต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ได้รับทราบก่อนที่จะเดินทางไปยังท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ และมากกว่านั้น ความพร้อมในเรื่องของการวางแผนรองรับเหตุฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาความพร้อมในด้านของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะมาช่วยเหลือกลุ่มนักท่องเที่ยวและให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้

3) ประเด็นที่ 3 จะเป็นประเด็นในเรื่องของการคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านได้พูดถึงความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของขนส่งสาธารณะที่ไม่มีมาตรฐาน อาทิเช่น ให้บริการเกินจำนวนของผู้โดยสารและประเด็นในเรื่องของราคาที่ไม่มีความชัดเจนจึงทำให้ทางหน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาล่าช้าที่ยังทันท่วงที เพื่อให้การขนส่งสาธารณะหรือแม้กระทั่งถนนหนทางให้เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาในเรื่องการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวส่วนสุขภาพจะต้องร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้เกิดความเรียบร้อยและความพึงพอใจสูงสุดของนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ได้

4) ประเด็นที่ 4 คือแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมเชิงสุขภาพโดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชี้ประเด็นนี้ เพื่อต้องการที่จะให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือหรือจัดแคมเปญเพื่อกระตุ้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้เนื่องจากความพร้อมในหลาย ๆ ด้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุได้เดินทางมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ แต่ยังคงขาดในส่วนของการสนับสนุนซึ่ง ถ้าหากหน่วยงานหรือภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนเรื่องนี้ก็จะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศได้

## บทที่ 5

### สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ได้เก็บกับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 380 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ หลักจากที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเสร็จแล้วจึงมาวิเคราะห์ข้อมูลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการแบ่งหัวข้อเพื่อทำการสรุปและอภิปรายผลของงานวิจัย

ซึ่งการนำเสนอในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งหัวข้อการนำเสนอ โดยเรียงลำดับขั้นตอนในการสรุปและอภิปรายผล ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ
- 5.4 ข้อเสนอแนะของงานวิจัย

#### 5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มประชากรศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้านความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว 6A และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A) และสรุปผลด้านสมมติฐานงานวิจัย โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ และค่าความถี่ และทำการสรุปแบบสัมภาษณ์แบบ Content Analysis โดยมีผลสรุปการวิจัยดังต่อไปนี้

### 5.1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

โดยการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

#### 5.1.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุชาวไทยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นมีจำนวน 380 คน โดยลักษณะของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ จำแนกทางปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 68.2 และเพศหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า เป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 60 - 69 ปี มากที่สุด จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ถัดมาระดับการศึกษา พบว่า มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 63.7 ต่อมาคือลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมากับครอบครัว มากที่สุด จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 และเมื่อจำแนกตามจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว พบว่า มาเพื่อพักผ่อน มากที่สุด จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 สุดท้ายจำแนกตามระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า เดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 วัน มากที่สุด จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5

#### 5.1.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้ดังนี้

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ตรงกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 6 ด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.17 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.48$ ) รองลงมา คือ ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมเชิงสุขภาพ ( $\bar{X} = 4.07$ ) และต้องการสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านจิตใจและศาสนา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.96$ ) ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว โดย

ผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.37 (S.D. = .143) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีแผนที่และป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.61$ ) รองลงมา คือ ต้องการให้มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ( $\bar{X} = 4.36$ ) และต้องการให้มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 4.15$ ) ตามลำดับ

3) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.64$ ) รองลงมา คือ ต้องการที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ ( $\bar{X} = 4.34$ ) ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีทางลาดแทนการใช้บันได ( $\bar{X} = 4.21$ ) และต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีลิฟท์แทนการใช้บันได มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.80$ ) ตามลำดับ

4) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านที่พัก โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.24 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการปูมสัณฐานเดือนภายในห้องพัก หากเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.53$ ) รองลงมา คือ ต้องการบรรยากาศที่ที่พักที่เงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อน ( $\bar{X} = 4.36$ ) ต้องการที่พักริมน้ำหรือที่พักริมทะเล ( $\bar{X} = 4.27$ ) และต้องการให้ที่พักมีบริการสปา เพื่อสร้างความผ่อนคลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.78$ ) ตามลำดับ

5) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านกิจกรรม โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 3.75 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีลานกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น รำไทเก๊ก โยคะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.83$ ) รองลงมา คือ ต้องการให้มีบริการเสริม เช่น โปรแกรมทัวร์ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ( $\bar{X} = 3.79$ ) และต้องการให้มีกิจกรรมเพื่อพบปะสังสรรค์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น หมากรูก ร้องเพลง ถักไหมพรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.64$ ) ตามลำดับ

6) การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว โดยผลรวมอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ย 4.42 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ช่วยดูแลความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.51$ ) รองลงมา คือ ต้องการให้มีศูนย์บริการและขอความช่วยเหลือสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ( $\bar{X} = 4.39$ ) และต้องการให้พนักงาน มีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 4.34$ ) ตามลำดับ

### 5.1.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้ดังนี้

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ตรงกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 6 ด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม เพศ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว และภาพรวม มีค่า Sig เท่ากับ 0.05 กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน ส่วนในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรม โดยกลุ่มอายุ 80 ขึ้นไป มีความต้องการในด้านนี้มากกว่า กลุ่มอายุ 60-69 ส่วนในด้านด้านที่พัก โดยกลุ่มอายุ 60-69 มีความต้องการในด้านนี้มากกว่า กลุ่มอายุ 80 ขึ้นไป และด้านด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีความต้องการของทั้ง 2 กลุ่มที่เท่ากัน

3. ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ระดับการศึกษา ในภาพรวม และทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ในภาพรวมและทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน



5. ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว ในภาพรวม และทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน

6. ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F-test (ANOVA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตาม ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ในภาพรวม และทุกด้าน มีค่า Sig มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ที่มีระยะเวลาในการท่องเที่ยว แตกต่างกัน มีระดับความต้องการต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่แตกต่างกัน

#### 5.1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A) ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูด คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีด้านดึงดูดท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ด้วยที่ตั้งที่อ่าวไทยและการบริการที่ครบครัน เช่น สปา นวดไทย และอาหารหลากหลาย การเดินทางจากกรุงเทพฯ ง่ายและรวดเร็ว แต่จำเป็นต้องพัฒนาเพิ่มเติมเช่นการจัดแคมเปญสุขภาพและการเปิดโปรแกรมดูแลสุขภาพ รวมถึงการปรับปรุงศักยภาพที่มีอยู่อย่างที่พักและโรงพยาบาลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุที่เข้าท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้ดียิ่งขึ้นในเรื่องการดูแลสุขภาพและการที่พักในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดคีรีขันธ์ เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายและยืดอายุการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม

ด้านการคมนาคมและการขนส่ง คือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์สะดวกมากเนื่องจากทำให้การเดินทางรวดเร็วได้ผ่านรถขนส่งสาธารณะทั้งรถบัส รถไฟ และรถตู้ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก แม้จะต้องปรับปรุงความปลอดภัยของการคมนาคมในประเทศไทย ในระดับสูงขึ้น อีกทั้งการควบคุมราคาและประชาสัมพันธ์ในการให้บริการขนส่งมวลชนในพื้นที่จังหวัดนี้ จะช่วยเพิ่มคุณภาพและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการในขณะเดียวกัน ต้องรักษาความเรียบร้อยในการให้บริการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และสามารถสร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดีขึ้นเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ป้ายบอกทางหรือป้ายเตือนควรทำให้ชัดเจนและเข้าถึงง่ายเพื่อป้องกันความอันตราย ในขณะเดียวกันควรเพิ่มความระมัดระวังและความปลอดภัยด้วยการให้ข้อมูลและการดูแลลูกค้าโดยผู้ประกอบการในแต่ละจุดท่องเที่ยว ปรับปรุงการวางแผนการและเตรียมหากเกิดเหตุฉุกเฉินเพื่อสามารถ

รับมืออย่างถ่วงที เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและดึงดูดกลุ่มผู้สูงอายุให้เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ได้

ด้านที่พัก คือ ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยของผู้สูงอายุที่เข้าพักใน โรงแรมที่มีมาตรฐาน 4 ดาวหรือ 5 ดาว และให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของสถานที่พัก แม้ว่าการ ให้บริการมักมีมาตรฐานในการดูแลผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามควรคำนึงถึงป้ายเตือนที่ชัดเจนและมีการเตือนใน สถานที่อันตราย ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของอาหารที่รับประทาน และให้บริการด้าน นวดแผนไทยและสุขภาพโดยผู้ชำนาญเท่านั้น รวมถึงควรมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือกลุ่ม ผู้สูงอายุ และคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้ายเป็นหลักในการให้บริการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ด้านของกิจกรรม คือ ปัจจุบันกิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้ประชุมหารือกันและจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้อยู่ แล้ว แต่ส่วนใหญ่จะมีข้อกังวลก็คือ กิจกรรมเหล่านี้ต้องให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มพิเศษซึ่งจะไม่สามารถทำกิจกรรมที่อันตรายได้ แต่ทั้งนี้กิจกรรมที่ผู้ประกอบการได้จัดให้ นักท่องเที่ยวของผู้สูงอายุได้เข้ามาใช้บริการก็ถือว่าได้มาตรฐานระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้อยากจะให้ทางภาครัฐหรือ ทางรัฐบาลและการสนับสนุนในเรื่องของแคมเปญเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่าง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพิ่มมากขึ้น การประชาสัมพันธ์ของทางภาครัฐอย่างค่อนข้างที่จะไม่ควบคุมมาก เท่าที่ควร จึงอยากจะให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามาดูแลและส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ให้มีความยั่งยืน เพิ่มมากขึ้น

ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว คือ การให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับกลุ่ม ผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่จำนวนมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เอง สามารถเป็นจุดดึงดูดให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และได้เข้ามาใช้บริการซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้ ก็มีอยู่ในหลายที่ อาทิเช่นทางผู้ประกอบการได้ จัดสร้างสถานที่ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการและอีกรูปแบบก็คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ ชุมชนได้ก่อตั้งกลุ่มขึ้นมา เพื่อจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายในชุมชน โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ การฟอกโคลน การทำลูกประคบขนาดแผนไทยต่าง ๆ แต่ปัจจุบันถึงแม้ว่าชุมชนจะพยายามผลักดันให้พื้นที่ของ ตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่ก็ยังขาดหน่วยงานภาครัฐที่จะเข้ามาสนับสนุน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ให้อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแยกออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 จะเป็นเรื่องของความพร้อมของ บุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสายงานสุขภาพเนื่องจากบุคลากรเหล่านี้จะ เป็นบุคลากรกำลังสำคัญที่จะคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ถ้าหากนักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการทำ สปานวดแผนไทยหรือแม้กระทั่งทำกิจกรรมเกี่ยวกับเชิงสุขภาพต่าง ๆ ผู้ให้บริการเหล่านี้ จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและได้รับการฝึกอบรมได้ใบประกอบวิชาชีพ ประเด็นที่ 2 จะเป็นเรื่องของความพร้อม ของด้านสถานที่ที่สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ ด้านผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงความ

ปลอดภัยของสถานที่ให้บริการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกค้าที่ทันท้วงที เพื่อความพร้อมของสถานที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก ประเด็นที่ 3 จะเป็นประเด็นในเรื่องของการคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของขนส่งสาธารณะ ที่ไม่มีมาตรฐาน อาทิเช่น ให้บริการเกินจำนวนของผู้โดยสารและประเด็นในเรื่องของราคาที่ไม่มีความชัดเจน ต้องให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาล่าช้ายังทันท้วงที เพื่อให้การขนส่งสาธารณะหรือแม้กระทั่งถนนหนทางให้เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป ประเด็นที่ 4 คือแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมเชิงสุขภาพต้องให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือหรือจัดแคมเปญ เพื่อกระตุ้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ เนื่องจากความพร้อมในหลาย ๆ ด้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุได้เดินทางมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ แต่ยังคงขาดในส่วนของการสนับสนุนซึ่ง ถ้าหากหน่วยงานหรือภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนเรื่องนี้ก็จะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศได้

## 5.2 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A) ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านสิ่งดึงดูด คือ ด้านโลเคชั่นหรือที่ตั้ง เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีที่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนบนหรือถ้าจะเรียกอีกอย่างหนึ่งก็คือภาคกลางตอนล่างซึ่ง มีอาณาเขตติดกับทะเลอ่าวไทยและมีแหล่งธรรมชาติที่สวยงาม ที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้และมีสถานที่คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุได้แก่ สถานที่พักที่ครบครันคอยให้บริการไม่ว่าจะเป็นสปา นวดไทยหรือบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพและยังมีสถานที่คอยให้บริการด้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและการเดินทางจากกรุงเทพฯมายังจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้ระยะเวลาไม่นาน ซึ่งจุดนี้ก็อาจจะเป็นอีกหนึ่งสิ่งสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุได้เดินทางมาท่องเที่ยวอย่างประจวบคีรีขันธ์นี้ แต่ควรมีการพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดให้มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น อย่างเช่น จัดแคมเปญในเรื่องเกี่ยวกับการเข้าพักร่วมแพคเกจที่ดูแลด้านสุขภาพ อยากจะให้ภาครัฐในท้องถิ่นส่งเสริมหรือจัดงานเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้นหรืออาจจะเพิ่มโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีแพคเกจด้านการดูแลสุขภาพเพิ่มเข้ามาเพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้ได้

2) ด้านการคมนาคมและการขนส่ง คือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการเข้าถึงที่ง่ายและสะดวก เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดทางผ่านจากภาคกลางสู่ภาคใต้ของ

ประเทศไทยซึ่งจะมีรถขนส่งสาธารณะผ่านเส้นหลักของจังหวัดอย่างเช่นรถขนส่งสาธารณะมีทั้งรถโดยสารไฟฟ้าเป็นต้น แต่เนื่องด้วยในตัวจังหวัดเป็นจังหวัดทางผ่านสู่ภาคใต้ยังจะไม่มีบริการด้านสนามบิน มีป้ายจราจรหรือป้ายบอกทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีความชัดเจนมากอยู่แล้วและในส่วนนี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุสามารถเดินทางได้อย่างสะดวก แต่ถึงอย่างไรก็ตามการคมนาคมที่มีความปลอดภัยก็ถือว่ายังค่อนข้างต่ำในเรื่องนี้อยากจะให้หน่วยงานของทางภาครัฐช่วยส่งเสริมและจัดระเบียบของการขนส่งของประเทศไทยให้ดีขึ้น และยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชนาฏ หมั่นจันทร์ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยความเป็นเลิศทางภูมิปัญญาของประเทศไทย กล่าวว่าการปัจจัยด้านการขนส่งที่ดีมีคุณภาพ ราคาเข้าถึงได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวและจะก่อให้เกิดความประทับใจตามมา ส่วนเรื่องของขนส่งมวลชนในท้องถิ่นหรือในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มักจะมีปัญหาเกิดขึ้นบ่อย ๆ อย่าง เช่น ค่าบริการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานในแต่ละครั้งของการใช้บริการจึงทำให้ผู้ใช้บริการไม่พึงพอใจกับการให้บริการของกลุ่มขนส่งมวลชนเหล่านี้จึงอยากจะให้ภาครัฐเข้ามากำกับดูแลเรื่องนี้อย่างจริงจังอาจจะกำหนดราคาให้ชัดเจนและ ประชาสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มผู้ให้บริการขนส่งมวลชนและนักท่องเที่ยวได้รักษาตรงกันเพื่อจะสามารถให้บริการที่ดีมีคุณภาพและนักท่องเที่ยวก็เกิดความพึงพอใจในการใช้บริการได้

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดีขึ้นกว่านี้ แม้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกจะครบครัน แต่ก็ยังมีบางพื้นที่ที่สิ่งอำนวยความสะดวกอาจจะยังไม่เข้าถึงมาก อาทิ ป้ายเตือนต่าง ๆ เพราะในบางพื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มักจะมีฝูงลิงค่อนข้างเยอะเมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเขาไม่ทันสังเกตเห็นป้ายหรืออาจจะไม่ทราบข้อมูลมาก่อน ก็อาจจะเกิดปัญหาหรืออันตรายจากฝูงลิงเหล่านี้ได้ และป้ายบอกคำเตือนต่าง ๆ มักจะทำเป็นป้ายเล็ก ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะมองไม่เห็นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุแล้ว เขาอาจจะไม่สังเกตเห็นเหมือนกลุ่มคนวัยรุ่นทั่วไป และเพิ่มกำลังผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยในแต่ละจุดอย่างเช่น ตำรวจท่องเที่ยวหรือแม้กระทั่งพนักงานรักษาความปลอดภัยของโรงแรมต่าง ๆ ควรที่จะให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเหล่านี้ เพื่อความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการและการเดินทางท่องเที่ยวในจุดต่าง ๆ ให้มากขึ้นอยากจะให้ผู้ประกอบการเหล่านี้ตระหนักถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก มันตรวจเช็คอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ถ้าหากเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นก็ต้องมีการวางแผนรับมือกับสถานการณ์เหล่านี้ได้อย่างถ่วงๆ ทั้งนี้ให้ตระหนักถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและสามารถดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมลักษณ์ คุปิตพันธ์ และ ปริญญา บรรจงมณี, 2563 ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกก็เป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวหรือใช้บริการยังสถานที่นั้น ๆ

4) ด้านที่พัก คือ หากผู้สูงอายุเข้ามาพักแรมในโรงแรมที่ได้มาตรฐานจะไม่มีกังวล ในเรื่องของการให้บริการ เนื่องจากโรงแรมส่วนใหญ่ที่มีระดับ 4 ดาวหรือ 5 ดาวขึ้นไปจะมีมาตรฐานในการให้บริการ

แก่กลุ่มลูกค้าอยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ถ้าหากโรงแรมที่ไม่ได้มาตรฐานบางที่ก็อาจจะเกิดความไม่ปลอดภัยต่อร่างกาย และทรัพย์สินของผู้เข้าใช้บริการได้ อาทิเช่น เรื่องความปลอดภัยของสถานที่หากสถานที่พักเหล่านั้น อยู่ไกลจากแหล่งชุมชนมากเกินไป และไม่มีแผนรองรับในการให้บริการด้านความปลอดภัยแก่กลุ่มลูกค้า ก็สามารถทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ เช่น การให้บริการที่รวดเร็วหากเกิดเหตุฉุกเฉินแก่ตัวผู้เข้าพักการประสานงานกับโรงพยาบาลการ ติดตั้งป้ายประกาศในสถานที่ต่าง ๆ ที่ไม่ปลอดภัย เพื่อเตือนให้กับลูกค้ากลุ่มผู้สูงอายุได้รับรู้ ในเบื้องต้นและมากไปกว่านั้นในเรื่องของความปลอดภัยด้านอาหาร ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุจะ sensitive ถ้าหากกลุ่มผู้สูงอายุรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขอนามัยหรืออาหารที่ปนเปื้อนสารบางอย่าง ก็ส่งผลต่อสุขภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้ ส่วนด้านการให้บริการในเรื่องของนวดแผนไทยหรือบริการด้านสุขภาพต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญเท่านั้น ที่ได้ผ่านการอบรมและมีใบรับรองเท่านั้นทางโรงแรมถึงจะรับบุคคลเหล่านี้เข้ามาเพื่อให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าได้ถ้าหากผู้ให้บริการเหล่านี้ไม่ได้มาตรฐานก็อาจจะส่งผลต่อสุขภาพของผู้เข้ารับบริการได้ ทั้งนี้ความสะอาดปลอดภัยในสถานที่พักจะต้องมีอุปกรณ์ที่สามารถช่วยเหลือกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้อย่างครบครัน อาทิ ยาสามัญประจำบ้านต้องมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างเช่น รถเข็นเตียงนอนหรือแม้กระทั่งปรับภูมิทัศน์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเข้าใช้บริการของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ และประเด็นสุดท้ายคือการที่ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลักหรืออาจจะมีการวางแผนร่วมมือกับโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้เคียงข้าง หากเกิดเหตุก็สามารถที่จะประสานให้โรงพยาบาลเหล่านี้มาช่วยเหลือผู้เข้าพักได้อย่างรวดเร็วได้ เขมลักษณ์ คุปิตพันธ์ และ ปริญญา บรรจงมณี (2563) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของนักท่องเที่ยวชาวยุโรป ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกก็เป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวหรือใช้บริการยังสถานที่นั้น ๆ

5) ด้านของกิจกรรม คือปัจจุบันกิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้ประชุมหารือกัน เพื่อเน้นในส่วนของการให้บริการเหล่านี้ โดยกิจกรรมการให้บริการเชิงสุขภาพแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะไม่มี ความกังวล เนื่องจากผู้ประกอบการในพื้นที่ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้อยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่จะมีข้อกังวลก็คือ กิจกรรมเหล่านี้ต้องให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มพิเศษซึ่งจะไม่สามารถทำกิจกรรมผ่าน โฉนได้อย่างคนวัยหนุ่มสาวได้ แต่ทั้งนี้กิจกรรมที่ผู้ประกอบการได้จัดให้นักท่องเที่ยวของผู้สูงอายุได้เข้ามาใช้บริการก็ถือว่าได้มาตรฐานระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณภา ทศนัยนา (2559) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาสำหรับผู้สูงอายุโดยมหาวิทยาลัย ที่กล่าวว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาสำหรับผู้สูงอายุนั้นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและมีความหลากหลาย มีความเรียบง่ายไม่ยุ่งยาก และทั้งนี้อาจจะให้ทางภาครัฐหรือทางรัฐบาลและการสนับสนุนในเรื่องของแคมเปญเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพิ่มมากขึ้น เพราะตอนนี้ในเรื่องของการให้บริการถือว่าผู้ประกอบการในจังหวัดได้สร้างฐานไว้อย่างครบครันแล้ว แต่การประชาสัมพันธ์ของทางภาครัฐอย่างค่อนข้างที่จะไม่ควบคุมมากเท่าที่ควร จึงอยากให้หน่วยงานที่มีส่วน

เกี่ยวข้องได้เข้ามาดูแลและส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ให้มีความยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถ้าหากเรากระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการเดินทางของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น จะสามารถสร้างรายได้ให้กับบุคคลในท้องถิ่นที่รวมไปถึงกระตุ้นเศรษฐกิจระดับประเทศได้และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวไม่เฉพาะแค่ชาวไทย รวมไปถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุต่างชาติได้อีกด้วย

6) ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว คือ การให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่จำนวนมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองสามารถเป็นจุดดึงดูดให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และได้เข้ามาใช้บริการซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านี้ ก็มีอยู่ในหลายที่ อาทิเช่นทางผู้ประกอบการได้จัดสร้างสถานที่ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการและอีกรูปแบบก็คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ชุมชนได้ก่อตั้งกลุ่มขึ้นมา เพื่อจัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภายในชุมชน โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิ การพอกโคน การทำลูกประคบขนาดแผนไทยต่าง ๆ แต่ปัจจุบันถึงแม้ว่าชุมชนจะพยายามผลักดันให้พื้นที่ของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แต่ก็ยังขาดหน่วยงานภาครัฐที่จะเข้ามาสนับสนุนโดยบางชุมชนในปัจจุบัน ได้จับมือร่วมกับผู้ประกอบการเอกชนได้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและมีกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้ทำ แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบการบ้านเจ้าก็ได้เอาใจเอาเปรียบกับชุมชนซึ่งผลกระทบก็จะมาตกอยู่ที่ชุมชน ทำให้รายได้ที่จะเกิดขึ้นอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ก็อาจจะได้ไม่มากพอ ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่อยากจะให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมในส่วนนี้อย่างจริงจัง เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่อยู่ในชุมชนได้เป็นที่รู้จักและสามารถดึงดูดให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านี้เดินทางมาใช้บริการได้และสามารถที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรักษ์ สวนชุมพล (2561) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยการเพิ่มการบริการมูลค่าสูงของจังหวัดสระแก้ว ที่กล่าวว่า การให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการให้ข้อมูลเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้ดีที่สุด

7) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ\_เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ให้อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแยกออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 จะเป็นเรื่องของความพร้อมของบุคลากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสายงานสุขภาพเนื่องจากบุคลากรเหล่านี้จะเป็นบุคลากรกำลังสำคัญที่จะคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ถ้าหากนักท่องเที่ยวได้เข้ามาใช้บริการไม่ว่าจะเป็นการทำ สปาขนาดแผนไทยหรือแม้กระทั่งทำกิจกรรมเกี่ยวกับเชิงสุขภาพต่าง ๆ ผู้ให้บริการเหล่านี้จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและได้รับการฝึกอบรมได้ใบประกอบวิชาชีพ ประเด็นที่ 2 จะเป็นเรื่องของความพร้อมของด้านสถานที่ที่สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ ด้านผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่การให้บริการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้ความช่วยเหลือแก่ลูกค้าที่ทันท่วงที เพื่อความพร้อมของสถานที่ที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้าเป็นหลัก ประเด็นที่ 3 จะเป็นประเด็นในเรื่องของการคมนาคมในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของขนส่งสาธารณะที่ไม่มีมาตรฐาน อาทิเช่น ให้บริการกินจำนวนของผู้โดยสารและประเด็นในเรื่อง

ของราคาที่ไม่มีความชัดเจน ต้องให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งแก้ไขปัญหาล่าช้าที่ยังทันท่วงที เพื่อให้การขนส่งสาธารณะหรือแม้กระทั่งถนนหนทางให้เกิดความสะดวกสบายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป ประเด็นที่ 4 คือ แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมเชิงสุขภาพต้องให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือหรือจัดแคมเปญ เพื่อกระตุ้นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้ เนื่องจากความพร้อมในหลาย ๆ ด้านของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุได้เดินทางมาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ แต่ยังคงขาดในส่วนของการสนับสนุนซึ่ง ถ้าหากหน่วยงานหรือภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนเรื่องนี้ก็จะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศได้

### 5.3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในครั้งนี้ได้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A) ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยสามารถสรุปให้เป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยจะเสนอออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจต้องคำนึงถึงสถานที่ที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติเหมาะแก่การทำกิจกรรมเชิงสุขภาพเนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุเราต้องการท่องเที่ยวยังสถานที่ที่มีความสงบเป็นธรรมชาติมีความสวยงามอยู่ในตัวเพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุมีความรู้สึกผ่อนคลายและต้องการที่จะมาเที่ยวซ้ำ ๆ ได้

2) ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยในด้านนี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงในเรื่องของความปลอดภัยในด้านขนส่งเป็นหลักถ้าหากเป็นการขนส่งมวลชนสาธารณะจะต้องมีการตรวจเช็คสภาพของรถขนส่งและต้องมีการตรวจเช็คในเรื่องของผู้ประกอบการที่ให้บริการเพราะในบางครั้งการให้บริการที่ไม่มีความเป็นธรรมแก่กลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุเหล่านี้ย่อมจะส่งผลกระทบต่ออย่างมากเช่นการคิดค่าบริการที่ไม่เป็นธรรมการที่ให้บริการโดยไม่คำนึงถึงกฎระเบียบของขนส่งมวลชนมากไปกว่านั้นคือป้ายจราจรหรือป้ายบอกทางต่าง ๆ ต้องมีการพัฒนาและเข้าถึงในทุกที่ของถนนหนทางปรับขนาดป้ายต่าง ๆ ให้มีขนาดที่เหมาะสมสามารถที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจน

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจะคำนึงถึงความสะดวกสบายในการเข้าใช้บริการหรือเดินทางไปยังท่องเที่ยวสถานที่นาน ๆ ด้วย ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงถึงในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นการมีบริการรถรับส่งถ้าเป็นในเรื่องของสถานที่ที่พักรถควรมีบริการของรถเข็นในกรณีที่ลูกค้าไม่สามารถเดินด้วยตัวเองได้และมีความพร้อมของบุคลากรที่จะคอยช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อยู่ตลอดเวลาไปกว่านั้นต้องมีห้องน้ำมีลานจอดรถมีทางเดินที่สะดวกสบายเป็นต้น

4) ด้านที่พนักผู้ประกอบการธุรกิจที่พนักจะต้องคำนึงถึงในเรื่องของการตกแต่งที่สวยงามมีความสงบเหมาะสมแก่การพักผ่อนมีการให้บริการในเรื่องของกิจกรรมด้านสุขภาพเช่นบริการนวดบริการสปาบริการชานาหรือแม้กระทั่งบริการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพทุกรูปแบบและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในสถานที่พนักเช่นต้องมีปุ่มฉุกเฉินต้องมีทางเดินที่ปลอดภัยมีป้ายบอกทางยังสถานที่ต่าง ๆ ภายในที่พนักได้อย่างชัดเจนและต้องมีการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉิน อาทิ ถังดับเพลิงทางหนีไฟหรือมากไปกว่านั้นคือด้านการเตรียมความพร้อมการรักษาความปลอดภัยให้กับผู้เข้าใช้บริการเช่นกรณีรถรับส่งไปยังสถานที่โรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็วหรือมีการช่วยเหลือแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้อย่างทันท่วงทีและบุคลากรที่ให้บริการภายในโรงแรมควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล

5) ด้านกิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุจะชอบกิจกรรมอะไรที่ไม่ผาดโผนกิจกรรมอะไรที่ส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เช่นถ้าโรงแรมจัดกิจกรรมควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องของคุณภาพหรือสุขภาพอย่างไรคะขนาดแผนไทยสปาหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพทุกรูปแบบและถ้าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวจะต้องเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ให้บริการกิจกรรมที่มีความหลากหลายอย่างเช่นกิจกรรมนั่งสมาธิกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชนแต่ต้องเป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้สูงอายุสามารถทำได้

6) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวด้วยในด้านนี้จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของกลุ่มลูกค้าเป็นหลักเช่นความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวและมีความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่จะสามารถช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ได้และมีจำนวนที่เพียงพอต่อการดูแลสุขภาพความปลอดภัยมากไปกว่านั้นต้องมีความพร้อมในเรื่องของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องเข้ามาส่งเสริมเช่นส่งเสริมในด้านของการให้บริการช่วยเหลือกลุ่มลูกค้าในการรับส่งไปยังสถานที่บริการโรงพยาบาลได้อย่างรวดเร็วและต้องมีเจ้าหน้าที่ที่คอยให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวว่าบริเวณไหนคือบริเวณที่สามารถเข้าไปท่องเที่ยวได้และบริเวณไหนที่ไม่สามารถเข้าไปท่องเที่ยวได้ เป็นต้น

#### 5.4 ข้อเสนอแนะของงานวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้เป็นเพียงการศึกษาถึงปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยว (6A) ที่ประกอบด้วย 6 ด้าน ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรมและด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว เท่านั้น ผู้วิจัยจึงอยากแนะนำให้ศึกษาถึงมิติด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของกลุ่มลูกค้าที่แท้จริง อาทิ การสอบถามในด้านส่วนผสมทางการตลาดควบคู่ไปด้วย (Marketing Mix, 7Ps) เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ครอบคลุมในมิติอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยที่ผู้วิจัยกำหนดในเล่มนี้เท่านั้น



## บรรณานุกรม

## บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). *ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ระดับที่สองหรือที่เรียกว่า ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged society)* <https://www.dop.go.th>
- กรมประชาสัมพันธ์. (2564, 17 พฤษภาคม). *กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด 5 รูปแบบการเรียนการสอนรองรับการเปิดภาคเรียนให้เหมาะสมแต่ละภูมิภาคของประเทศ.* <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/19133>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 1. กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.*
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552.* เทพเพ็ญวานิสัย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.* สามลดา.
- กานดา อีรานนท์. (2561). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย: สถานการณ์และศักยภาพทางการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 12, Supplement, 22-34.* <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/FEU/article/view/109385/92255>
- เฉลิมลักษณ์ คุปิตพันธ์ และ ปริญญา บรรจงมณี. (2563). *แนวทางการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยว ชาวยุโรปในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(1), 1-13.*
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2555). *รายงานประจำปีสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2554.* เอสเอส พลัส มีเดีย.
- จิราวดี รัตน์ไพฑูรย์ชัย. (2557). *ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: โอกาสใหม่ไทยเติบโตรับ AEC.* <http://www.itd.or.th>
- ชนิดา ทวีศรี. (2551). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism).* <http://www.13nr.org/posth/166878>
- ชยพจน์ ลือนันต์. (2565). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 17(1), 147-155.*
- ชลลดา มงคลวนิช และ ธัญชนา จันทร์แดง. (2556). *ความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยว ตลาดน้ำของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. Journal of Thai Hospitality & Tourism, 8(2), 75-90.*
- ชวาลศักดิ์ เพชรจันทร์ฉาย. (2563). *การพัฒนานวัตกรรมระบบให้คำแนะนำอัจฉริยะสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่ม Active Beach (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด) เพื่อสร้างบริการมูลค่าสูง (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.*

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชิตวร ประดิษฐ์รอด. (2557). *ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวปริมาณของคณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. BU RESEARCH.  
<http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/1969>
- ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา. (2550). *สุขภาพคนไทย 2550 " ทอมกลิ่นลำดวน " เตรียมพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุ*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- ชุตินา มุสิกะเจริญ. (2566, 2 พฤษภาคม). *Krungthai COMPASS มอง Bio Based Beauty เทรนด์ความสวยที่รักโลกโอกาสและความท้าทายภาคธุรกิจไทย*. Efinancethai.  
<http://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?ref=A&id=MGWYT0RxWXk0dUU9>
- ฐิรชญา มณีเนตร. (2553). *ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โอเดียนสโตร์.
- ณาริญา วีระกิจ, ชัยนันท์ ไชยเสน, พุทธพร อักษรไพโรจน์, และ ศศิธร สนเปี่ยม. (2562). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ของจังหวัดภูเก็ต เพื่อยกระดับสู่การเป็นศูนย์กลางนานาชาติการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ*, 15(2), 35-57. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jitt/article/view/177741/162416>
- ธีรวิภา เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธนันรัชช์ วัชรธรร, วรวิภา เพ็งพันธุ์ และ สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2560). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในเขต อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 13(1), 260-275. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jitt/article/view/177741/162416>
- นฤมล รัตนไพจิตร, ราตรี เขียวรอด, และ ตรีนันท์ เนื่องอุทัย. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ จังหวัดนครศรีธรรมราช* (รายงานการวิจัย). คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- นันทา สองหลวง. (2561). แนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพจังหวัดขอนแก่น. ใน *รายงานการประชุม การประชุมวิชาการระดับชาติการท่องเที่ยวโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่ 5* (น. 149-160). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุศิลา ชัชกุล. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุศิลา ชัชกุล. (2557). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- นุชนาฏ หมื่นจันทร์, ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, เกษวดี พุทธภูมิพิทักษ์, และ ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2561). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยความเป็นเลิศทางภูมิปัญญาของประเทศไทย. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(2), 1-14. [https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal\\_sct/article/view/109859/111901](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal_sct/article/view/109859/111901)
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปริญญา นาคปฐม และ ระชานนท์ ทวีผล. (2561). การพัฒนาคุณภาพงานบริการทางการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 255-269.
- ปรีณา โทณแก้ว. (2542). *ปัจจัยที่กำหนดรูปแบบการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. CMU Intellectual Repository. <http://cmuir.cmu.ac.th/jspui/handle/6653943832/21602>
- ปิยะพงศ์ พัดชา, ขวาลศักดิ์ เพชรจันทร์ฉาย, และ ชฎามาศ ขาวสะอาด. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่กลุ่มจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก. *วารสารนวัตกรรมและการจัดการ*, 5, 87-102. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journalcim/article/view/246481/166552>
- ประพนธ์ เล็กสุมา, ธนวรรษ ดอกจันทร์, มัชฌิมา อุดมศิลป์, อารีรัตน์ พักเย็น, และ นิพล เชื้อเมืองพาน. (2562). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคตะวันตก. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(49), 20-30. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru/article/view/207005>
- ประอรพิต กัญธุ์วัฒนา. (2563, 3 มีนาคม). *ชวน 'เที่ยวเมืองรอง เที่ยวชุมชน' กระตุ้นเศรษฐกิจช่วงไวรัส COVID-19 ระบาดภารกิจที่คนทั้งชาติต้องร่วมมือกัน*. salika. <https://www.salika.co/2020/03/03/tourism-campaign-fight-covid-19/2563>
- พงทอง ไกรพิบูลย์. (2551, 2 ธันวาคม). *ผู้สูงอายุ (Older person)*. หาทมอ.com. <https://bit.ly/4bgkRI1>
- พิเชษฐ คูหเพ็ญแสง. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดจังหวัดระยอง* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภคินี วัชรปริดา. (2559). แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยชุมชนในจังหวัดนครพนม. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน: ตามรอยพระยุคลบาท เกษตรศาสตร์กำแพงแสน*. (น. 2453-2461). คลังความรู้ดิจิทัล มก. [https://kukrdb.lib.ku.ac.th/proceedings/PKPS/article/get\\_volum\\_year/2559/27](https://kukrdb.lib.ku.ac.th/proceedings/PKPS/article/get_volum_year/2559/27)

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- มนไท เหมบุญ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยว ในจังหวัด เชียงใหม่. *สารศาสตร์*, 4(3), 664-677.
- วชิรา รินทร์ศรี และ ลักษณ์ งามมีศรี. (2561). สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ของผู้สูงอายุ จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 8(3), 67-81.
- วารชต์ มัชฌิมบุรุษ. (2552). รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะ ยาวในจังหวัดเชียงใหม่ [ดุสิตนิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิพงศ์ บุญยงค์. (2558, 4 กรกฎาคม). *เที่ยวเทรนด์ใหม่เที่ยวเชิงสุขภาพ*. Horizon Magazine. <http://horizon.sti.or.th/node/5>
- ศันสนีย์ กระจ่างโฉม และ กรวรรณ สังขกร. (2563). พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว เชียงส่งเสริมสุขภาพชาวไทยและชาวต่างชาติในภาคเหนือตอนบน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย หอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 40(1), 57-76. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/utccjournalhs/article/view/219616>
- สรณ์นันท์ ดันดีอุโฆษกุล อัครวงศ์, รัฐสุวรรณ กิ่งแก้ว, นิตยศรี แสงเดือน, พวงรัตน์ จินพล, และ วัชรภรณ์ จุลทา. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เป็นศูนย์กลาง ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภาคใต้ตอนบน. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 13(1), 191-199. [https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal\\_sct/article/view/194969/164530](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/journal_sct/article/view/194969/164530)
- สุภางค์ จันทวานิช. (2556). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 11). สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรช เผือกบัวขาว และ วิภาณี เผือกบัวขาว. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับ ผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11(2), 4-10.
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2564). *สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. <https://prachuapkhirikhan.prd.go.th/th/page/item/index/id/12>
- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2565, 21 มกราคม). *ศบค.ผ่าน Thailand Wellness Sandbox เฟสแรก,ดึง ต่างชาติลงทุนดิจิทัล-สตาร์ทอัพ*. infoquest. <https://www.infoquest.co.th/2022/166590>
- สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2562). *แผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (พ.ศ.2561-2565) รอบปี 64*. [https://www.prachuapkhirikhan.go.th/\\_2018/news\\_project/?page=4](https://www.prachuapkhirikhan.go.th/_2018/news_project/?page=4)
- อมรรักษ์ สวนชุมพล. (2561). *การจัดการธุรกิจบริการสำหรับผู้สูงอายุ*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- อรนภา ทศนัยนา. (2559). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬาสำหรับผู้สูงอายุที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 3(5), 95-105.
- อรรรรณ บุญพัฒน์. (2564). *การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย สำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทย* (รายงานการวิจัย). โปรแกรมวิชาการจัดการการท่องเที่ยว สำนักวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อรรรรณ บุญภัทร, สุรัชณี ยลธะศาสตร์, และ นครศ อุตชะยา. (2565). *การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยในจังหวัดเชียงราย*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Salika. (2022). *Salika Knowledge sharing space 2022*. <https://www.salika.co/author/salika/>
- Ashton, A. S., & Klinhom, C. (2020). Wellness tourism development in the hotel industry: Tourist perspective. *Journal of Tourism Quarterly*, 2(3-4), 54-66.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the Competitive Destination of the Future. *Tourism Management*, 21(1), 97-116.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.
- Keadplang, K. & Panyapiwat. (2019). An increased business opportunity of wellness tourism as premium tourist destination in asian countries. *Cultural Approach*, 20(37), 102-109. [https://so02.tci-thaijo.org/index.php/cultural\\_approach/article/view/184125](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/cultural_approach/article/view/184125)
- National Senate Committee. (2015). *The situation of the Thai elderly 2016*. Bangkok: Foundation of Thai Gerontology Research and Development institute.
- Pelasol, M., Tayoba, M. T., Mondero, E., Jugado, K., & Lahayhay, C. (2012). Destination in the Southern Part of Iloilo, Philippines. *JPAIR Multidisciplinary Research Journal*, 8(1),
- Romanova, G., Vetitnev, A., & Dimanche, F. (2015). Health and wellness tourism. In F. Dimanche, & L. Andrades (Eds.). *Tourism in Russia: A management handbook* (pp. 231-287). Emerald Group Publishing.
- United Nation. (2015). *United Nations Sustainable Development Summit 2015*. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/summit>
- United Nations Population Fund. (2012). *UNFPA Annual Report 2012*. <https://www.unfpa.org/publications/unfpa-annual-report-2012>

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- United Nations World Tourism Organization. (2018). *Tourism and the Sustainable Development Goals – Journey to 2030*. <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419401>
- United Nations. (2019). *World Population Ageing 2019*. <https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WorldPopulationAgeing2019-Highlights.pdf>
- Wen, J., Mai, X., Li, W., & Liu, X. (2022). The Influence of Message Framing on Elderly Tourists' Purchase Intentions of Health Services: A Case Study of Guangxi Bama. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(21), 14100. <https://doi.org/10.3390/ijerph192114100>
- World Health Organization. (2015). *World Report on Ageing and Health*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241565042>
- Zhao, Y. (2022). STUDY ON THE RELATIONSHIP OF LEISURE SPORTS TOURISM WITH THE HEALTH OF THE ELDERLY. *Rev Bras Med Esporte*, 28(5), 432-435.

ภาคผนวก



ภาคผนวก ก  
แบบสอบถาม



### แบบสอบถาม

**เรื่อง** แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ  
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**คำชี้แจง** แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของนางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ทั้งนี้แบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

#### ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

**คำชี้แจง** : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( )

- |                               |                              |                      |
|-------------------------------|------------------------------|----------------------|
| 1. เพศ                        | ( ) 1. ชาย                   | ( ) 2. หญิง          |
| 2. อายุ                       | ( ) 1. 60-69 ปี              | ( ) 2. 70-79 ปี      |
|                               | ( ) 3. 80 ปีขึ้นไป           |                      |
| 3. ระดับการศึกษา              | ( ) 1. ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี | ( ) 2. ปริญญาตรี     |
|                               | ( ) 3. สูงกว่าปริญญาตรี      |                      |
| 4. ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว | ( ) 1. คนเดียว               | ( ) 2. คู่รัก        |
|                               | ( ) 3. ครอบครัว              | ( ) 4. กรุ๊ปทัวร์    |
| 5. จุดมุ่งหมายการท่องเที่ยว   | ( ) 1. นวด/สปา               | ( ) 2. ไหว้พระ       |
|                               | ( ) 3. พักผ่อน               | ( ) 4. เยี่ยมญาติ    |
| 6. ระยะเวลาการมาท่องเที่ยว    | ( ) 1. 1 วัน                 | ( ) 2. 2-3 วัน       |
|                               | ( ) 3. 4-5 วัน               | ( ) 4. มากกว่า 6 วัน |

ส่วนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ  
ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง ส่วนที่ 3-5 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

| รายการประเมิน  | ระดับความต้องการ |     |         |      |            |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|
|  | มากที่สุด        | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| <b>ด้านสิ่งดึงดูดใจ</b>  |                  |     |         |      |            |
| 1. ท่านต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติ                    |                  |     |         |      |            |
| 2. ท่านต้องการสถานที่ท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมเชิงสุขภาพ                 |                  |     |         |      |            |
| 3. ท่านต้องการสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านจิตใจและศาสนา                              |                  |     |         |      |            |
| <b>ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว</b>                              |                  |     |         |      |            |
| 4. ท่านต้องการให้มีรถโดยสารสาธารณะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น        |                  |     |         |      |            |
| 5. ท่านต้องการให้มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ อย่างทั่วถึง |                  |     |         |      |            |
| 6. ท่านต้องการให้มีแผนที่และป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน             |                  |     |         |      |            |
| <b>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก</b>  |                  |     |         |      |            |
| 7. ท่านต้องการให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุโดยเฉพาะ                    |                  |     |         |      |            |
| 8. ท่านต้องการที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุ   |                  |     |         |      |            |
| 9. ท่านต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีทางลาดแทนการใช้บันได                         |                  |     |         |      |            |
| 10. ท่านต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีลิฟท์แทนการใช้บันได                         |                  |     |         |      |            |

| รายการประเมิน  | ระดับความต้องการ |     |         |      |            |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|
|  | มากที่สุด        | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| <b>ด้านที่พัก</b>  |                  |     |         |      |            |
| 11. ท่านต้องการบรรยากาศที่พักที่เงียบสงบ เหมาะสำหรับการพักผ่อน                               |                  |     |         |      |            |
| 12. ท่านต้องการให้ที่พักมีบริการสปา เพื่อสร้างความผ่อนคลาย                                   |                  |     |         |      |            |
| 13. ท่านต้องการปูมัตถุภัณฑ์นอนภายในห้องพัก หากเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ                |                  |     |         |      |            |
| 14. ท่านต้องการที่พักปลอดบุหรี่ ทั้งพื้นที่ห้องพักและพื้นที่ส่วนกลาง                         |                  |     |         |      |            |
| <b>ด้านกิจกรรม</b>   |                  |     |         |      |            |
| 15. ท่านต้องการให้มีลานกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เช่น รำไทเก๊ก โยคะ               |                  |     |         |      |            |
| 16. ท่านต้องการให้มีบริการเสริม เช่น โปรแกรมทัวร์ในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ                   |                  |     |         |      |            |
| 17. ท่านต้องการให้มีกิจกรรมเพื่อพบปะสังสรรค์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น หมากรูก ร้องเพลง ถักไหมพรม |                  |     |         |      |            |
| <b>ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว</b>  |                  |     |         |      |            |
| 18. ท่านต้องการให้มีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานรัฐ ช่วยดูแลความปลอดภัยตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ  |                  |     |         |      |            |
| 19. ท่านต้องการให้มีศูนย์บริการและขอความช่วยเหลือสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ               |                  |     |         |      |            |
| 20. ท่านต้องการให้พนักงาน มีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุเบื้องต้น                              |                  |     |         |      |            |

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

.....  
 .....

ขอขอบพระคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม

ผู้จัดทำวิจัย

ภาคผนวก ข  
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

## แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

**เรื่อง** แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในจังหวัด  
ประจวบคีรีขันธ์

**ผู้วิจัย** นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด นักศึกษา ปริญญาโทบริหารธุรกิจ

**คำชี้แจง :** ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้กรอบแนวคิด และแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในฐานะที่ท่านมีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เป็นอย่างดี ท่านมีแนวทางหรือองค์ประกอบใดบ้าง ข้าพเจ้าจึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ดังรายการต่อไปนี้

### ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....ประสบการณ์ในการทำงาน.....

สถานที่/หน่วยงาน.....จังหวัด.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด

### ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างไร และควรมีการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงการท่องเที่ยว ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างไร ควรมีการพัฒนาอุปกรณ์ เช่น แผนที่และป้ายบอกทางไปสถานที่ท่องเที่ยว ที่ชัดเจนหรือไม่ และควรปรับปรุงเส้นทางในการเดินทางท่องเที่ยว ภายในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างไร ควรมีการพัฒนาและปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้าง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

.....

.....

.....

4. ท่านมีความคิดเห็นด้านที่พัก ในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุ อย่างไร ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่พัก ในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็นด้านกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ อย่างไร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมใดบ้าง ที่เหมาะสมและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็น ด้านการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับผู้สูงอายุ อย่างไร หน่วยงานใดควรเข้ามาดูแลในการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวบ้าง และควรปรับปรุงการให้บริการเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาให้อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเมืองท่องเที่ยว  
เชิงสุขภาพ เพื่อรองรับผู้สูงอายุ ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....



ภาคผนวก ค  
หนังสือตอบรับการสัมภาษณ์



ที่ มธบ 0426(1)/07005

21 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์  
เรียน คุณอาวัฒน์ กงกะนันท์  
ผู้อำนวยการ ททท.สำนักงานประจวบคีรีขันธ์

ด้วย นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว จะทำการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ จึงเรียนมาเพื่อขอสัมภาษณ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมทั้งขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)  
ผู้อำนวยการการจัดการท่องเที่ยว  
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ปฏิบัติการแทน  
คณบดี

ใบตอบรับจากหน่วยงาน

อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ไม่อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ลงชื่อ

นายอาวัฒน์ กงกะนันท์

ตำแหน่ง

พช:ททท, ปจ-บคสทท

วันที่ 15 / 07 / 66



ที่ มธบ 0426(1)/07002

7 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์  
เรียน คุณพรกุลรัตน์ มีโชคเจริญกุล  
ผู้อำนวยการ กองการท่องเที่ยวและกีฬา  
เทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้วย นางสาวกนกรรณ โทธิ์บุญรอด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว จะทำการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ จึงเรียนมาเพื่อขอสัมภาษณ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมทั้งขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัยวิน แสงทิกุล)  
ผู้อำนวยการจัดการการท่องเที่ยว  
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ปฏิบัติการแทน  
คณบดี

ใบตอบรับจากสถานประกอบการ

อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ไม่อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ลงชื่อ .....

(นางสาวพรกุลรัตน์ มีโชคเจริญกุล)

ผู้อำนวยการกองการท่องเที่ยวและกีฬา  
ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....



ที่ มธบ 0426(1)/07002

14 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณณภัทร อุบลน้อย

หัวหน้าฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้วย นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว จะทำการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์"

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จึงเรียนมาเพื่อขอสัมภาษณ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมทั้งขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)

ผู้อำนวยการการจัดการการท่องเที่ยว

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ปฏิบัติการแทน

คณบดี

ใบตอบรับจากหน่วยงาน

อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ไม่อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ลงชื่อ ณ.ภัทร อุบลน้อย  
(.....)

ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว  
วันที่...../...../.....





ที่ มรบ 0426(1)/07002

14 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์  
เรียน คุณจรรยา แพเกิด  
ครูชำนาญการแผนกวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว  
วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์

ด้วย นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว จะทำการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์"

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ จึงเรียนมาเพื่อขอสัมภาษณ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมทั้งขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)  
ผู้อำนวยการการจัดการการท่องเที่ยว  
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ปฏิบัติการแทน  
คณบดี

ใบตอบรับจากหน่วยงาน

อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ไม่อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ลงชื่อ .....  
(นางจรรยา แพเกิด)

ตำแหน่ง.....  
ครู ชีนาถ กษ

วันที่ 14 / 7.ค. / 66





ที่ มธบ 0426(1)/07002

7 กรกฎาคม 2566

เรื่อง ขอข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์  
เรียน คุณวัชรพล โพธิ์ทอง  
เจ้าของผู้ประกอบการร้านนวดเพื่อสุขภาพ อ่าวประจวบคีรีขันธ์

ด้วย นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว จะทำการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์"

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ จึงเรียนมาเพื่อขอสัมภาษณ์เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมทั้งขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลที่ได้มาจะใช้สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล)  
ผู้อำนวยการจัดการการท่องเที่ยว  
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ปฏิบัติการแทน  
คณบดี

ใบตอบรับจากสถานประกอบการ

อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ไม่อนุญาตให้เก็บข้อมูล

ลงชื่อ   
(นางวัชรพล โพธิ์ทอง)

ตำแหน่ง.....

วันที่...../...../.....

ภาคผนวก ง  
ภาพสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับ  
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ









ภาคผนวก จ  
ภาพเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง



## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล นางสาวกนกวรรณ โพธิ์บุญรอด

### ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2563 - ปริญญาตรี หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (การโรงแรม) สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 4 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม
- พ.ศ. 2561 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน
- พ.ศ. 2558 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการโรงแรม วิทยาลัยการอาชีพบาง-สะพาน

### ประสบการณ์การทำงาน

- พ.ศ. 2564 - ตำแหน่ง Part time  
ตำแหน่ง Hand kitchen at cold kitchen Azure Restaurant  
โรงแรมอินเตอคอนติเนนตัล หัวหิน รีสอร์ท
- พ.ศ. 2564 - ตำแหน่ง Commit III ร้านอาหาร Tops At Taste โครงการ The fourth  
พุทธมณฑลสาย 4
- พ.ศ. 2563 - ตำแหน่ง Cook helper แผนก Bakery ร้าน Family Garden อำเภอสามพราน  
จ.นครปฐม